

Ro Mayad nga Balita nga Ginsueat ni

Mateo

Haunang mga Bisaea

Raya nga libro hay ginsueat it isaea sa mga apostoles ni Jesu-Kristo nga si Mateo ro ngaean. Kato nga tyempo, ro nasyon it Roma ro nagagahom ku nasyon it mga Judio ag ro mga Judio hay ginapabayad gid it buhis sa gobyerno it Roma. Nagabuoe ro mga Romano it mga Judio nga andang ginawelduhan agod mangin andang manogsukot it buhis. Ugaling abo sa mga manogsukot ngato it buhis hay nagapanukot it sobra-sobra kaysa sa dapat isukot ag anda rato dayon nga ginakupit. Mawron nga nagamaeanggaranon sanda ag ginakuntra sanda ku andang mga kapareho nga mga Judio. Gapanukot it buhis ro pangita ni Mateo bago imaw gintawag ni Jesus agod mangin anang sumueunod. (9:9-13.) Kat nangin sumueunod eon imaw ni Jesus, inaywan eon nana ro anang pangita.

Sa Daan nga Kasueatan, ginpasueat it Dyos sa mga propeta ro parti sa isaeang ka ginpromisa it Dyos nga ipadaea nga mangin Maneueuwas ag Hari. Ro Mayad nga Balita nga ginsueat ni Mateo hay nagapahisayod nga si Jesu-Kristo mismo ro ginatumod ku ginsueat ku mga propeta. Ngani sa aton nga pagbasa ku Mayad nga Balita nga ginsueat ni Mateo, abo nga beses nga mabasa naton raya: “Natabo ra agod matuman ro ginhambae ku mga propeta.” Gusto gid ni Mateo nga maeubtan ku mga kadugo nanang mga Judio kon sin-o gid si Jesus ag magtuo sanda kana. Gusto man nana nga maeubtan gid nanda nga si Jesus ro Maestro nga ginpadaea it Dyos ag ro anang mga ginaturo hay nagatao it matuod nga kahueugan ku tanan nga ginpasueat it Dyos sa Daan nga Kasueatan. Ro anang mga ginaturo hay nagapakita man ku kahueugan it paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga katawhan, ag kon mauno dapat ro andang batasan (kapitulo 5-7). Tag nag-umpisa si Jesus ku anang pagturo ag pagpamayad it mga masakiton hay nagakahueugan rato nga nag-abot eon ro oras nga ro mga tawo hay pwede eon nga ikatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos (Mateo 3:2 ag 4:17). Pero ro oras ku pag-istar ku tanan nga mga pinasahi nga sinakpan it Dyos kaibahan nana idto sa eangit hay indi pa matabo hasta indi pa mag-abot ro katapusan it kalibutan (Mateo 25:34). Matuod nga ginagamhan it

Dyos ro bilog nga kalibutan pero rato eang nga mga naghinuesoe ku andang mga saea ag nagsalig kay Jesus agod maeuwas sa pina ro matapoe sa mga pinasahi nga mga sinakpan it Dyos.

Sa Griniyego, gin-gamit ni Mateo ro “ginharian it eangit” pero sa ginsueat nanday Markos, Lukas ag Juan, ro andang gin-gamit hay ro “ginharian it Dyos”. Pareho man lang karon ro andang kahueugan nga “paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan”.

Gin-gamit ni Mateo ro “ginharian it eangit” ay ro anang ginsueatan hay mga Judio nga dahil sa andang mabahoe nga pagrespeto sa Dyos hay indi nanda mamitlang ro ngaeen it Dyos. Ngani ro gin-gamit lang ni Mateo hay “ginharian it eangit” imbis nga “ginharian it Dyos”.

Sa katapusan nga parti ku ginsueat ngara ni Mateo hay maathag nga ro tanan nga mga sumueunod ni Jesus hay dapat nga magsugid ku Mayad nga Balita parti kana sa bilog nga kalibutan agod ro tanan nga mga tawo hay makasayod parti sa Maneueuwas ag magtuo man sanda kana (Mateo 28:16-20).

Ro Linahe ni Jesu-Kristo

(Lu 3:23-28)

1 ¹ Raya ro listahan^a ku kalolo-lolohan ku Maneueuwas nga si Jesus nga isaea sa mga inapo ni Haring David nga isaea man sa mga inapo ni Abraham.

² Si Abraham ro ama ni Isaac ag si Isaac ro ama ni Jacob. Si Jacob ro ama ni Juda ag ku anang mga igmanghod.

³ Si Juda ro ama nanday Fares ag Zara ag ro andang ina hay si Tamar. Si Fares ro ama ni Esrom ag si Esrom ro ama ni Aram.

⁴ Si Aram ro ama ni Aminadab ag si Aminadab ro ama ni Naason. Si Naason ro ama ni Salmon.

^a1:0 Sa listahan ku linahe ni Jesus sa Lu 3:23-28, ro iba nga pangaeen hay eain ag eain man ro kaabuon it mga ngaeen kaysa sa rayang listahan. Ro dahilan karon hay dahil owa ni Mateo paglistahan ro tanan nga mga kalolo-lolohan. Ana eang nga ginpili ro 14 nga kalolo-lolohan halin kay Abraham hasta kay Haring David, 14 man halin kay Haring David hasta kay Haring Josias, ag 14 man halin kay Haring Josias hasta kay Jose nga asawa ni Maria. Mas importanti kay Mateo nga 14 eang ro anang ilista sa kada grupo kaysa sa ilista ro tanan nga kalolo-lolohan. Ag isaea pa, may mga mangin-aemon nga nagahambae nga ro mga ngaeen nga ginlista sa Mateo hay mga kalolo-lolohan ni Jose ag ro nakalista ma't-a sa Lukas hay mga kalolo-lolohan ni Maria.

⁵ Si Salmon ro ama ni Boaz nga ro anang ina hay si Rahab. Si Boaz ro ama ni Obed nga ro anang ina hay si Ruth. Si Obed ma't-a ro ama ni Jesse,

⁶ ag si Jesse ro ama ni Haring David.

Si David ro ama ni Solomon nga ro anang ina hay ro asawa anay ni Urias.

⁷ Si Solomon ro ama ni Roboam ag si Roboam ro ama ni Abias. Si Abias ro ama ni Asa.

⁸ Si Asa ro ama ni Josafat ag si Josafat ro ama ni Joram. Si Joram ro ama ni Ozias.

⁹ Si Ozias ro ama ni Jotam ag si Jotam ro ama ni Acaz. Si Acaz ro ama ni Ezequias.

¹⁰ Si Ezequias ro ama ni Manases ag si Manases ro ama ni Amos. Si Amos ro ama ni Josias.

¹¹ Raya nga si Josias ro ama ni Jeconias ag ku anang mga igmanghod.

Sa anda nga tyempo ginbihag ro mga nagaistar sa Jerusalem ag gindaea sa nasyon it Babilonya agod mangin ulipon.^b

¹² Tag idto eon sanda sa Babilonya, natawo si Salatiel nga unga ni Jeconias. Si Salatiel ro ama ni Zorobabel.

¹³ Si Zorobabel ro ama ni Abiud ag si Abiud ro ama man ni Eliaquim. Si Eliaquim ro ama ni Azor.

¹⁴ Si Azor ma't-a ro ama ni Sadoc ag si Sadoc ro ama ni Aquim. Si Aquim ro ama ni Eliud.

¹⁵ Si Eliud ro ama ni Eleazar ag si Eleazar ro ama ni Matan. Si Matan man ro ama ni Jacob.

¹⁶ Si Jacob ro ama ni Jose ag si Jose ngara hay asawa ni Maria nga ina ni Jesus nga ginatawag nga Kristo,^c ro paadtunon iya it Dyos agod maghari.

¹⁷ Ro nakalista nga linahe ni Jesu-Kristo hay 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay Haring David. 14 man nga ka henerasyon halin kay David hasta sa tyempo nga ginbihag ro mga nagaistar sa Jerusalem ag gindaea sa Babilonya agod mangin mga ulipon. Ag 14 pa gid ka henerasyon halin ku pagdaea kanda sa Babilonya hasta sa pagkatawo ku Kristo, ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.

^b1:11 Mabasa ra 2 Cronica 36:5-8. Si Jeconias hay ginatawag man nga si Joaquim.

^c1:16 Ro bisaea nga Kristo hay bukon it apelyido kundi tawag sa isaeang ka tawo nga pinili ag ginpadaea it Dyos nga hari ag maneueuwas.

Ro Pagpahisayod ku Pagkatawo ku Maneueuwas nga si Jesus

(Lu 2:1-7)

¹⁸ Makaraya ro nagkaeatabo bago natawo ro Maneueuwas nga si Jesus. Si Maria nga anang ina hay kaeasaeon eon kato kay Jose.^d Pero bago sanda kaslon hay hapan-uhan nanda nga naganabdos eo't-a si Maria paagi sa gahom it Espirito Santo. ¹⁹ Si Jose nga anang mangin asawa hay masinueundon gid sa kasuguan it Dyos ngani nagakahueugan ra nga ana dapat nga bueagan si Maria.^e Pero owa imaw naila nga mahuy-an si Maria, ngani nagplano imaw nga bueagan si Maria nga owa it ibang makasayod. ²⁰ Ruyon ro anang ginapaino-ino pagtueog nana. Ginpadamgo dayon imaw it Dyos ag sa anang damgo hay may sangka anghel it GINUO nga nagpakita kana. Hambae ku anghel, "Jose, isaea sa mga inapo ni Haring David, padayuna ro pagpakasae kay Maria ay naganabdos ron imaw paagi sa gahom it Espirito Santo. ²¹ Magaunga imaw it eaki ag pagapangaeanan mo ro eapsag it Jesus ay imaw ro magaeuwas ku anang mga katawhan sa pina ku andang mga saea." ²² Natabo ra tanan agod matuman ro ginpasueat kato it Dyos sa anang propeta nga,

²³ "Magapanamkon ro isaeang ka daeaga nga owa pa hatabing it eaki ag magaunga it eaki ag pagapangaeanan imaw it Emmanuel nga nagakahueugan nga 'kaibahan naton ro Dyos.' " ^f

²⁴ Pagbugtaw ni Jose, gintuman nana ro sugo ku anghel it Ginuo. Ana nga ginpadaynan it pag-asawa si Maria ²⁵ pero owa sanda maghulid hasta owa matawo ro eapsag. Pagkatawo ku eapsag hay ginpangaeanan imaw ni Jose it Jesus.

^d1:18 Suno sa kultura it mga Judio, ro magnobyong nga kaeasaeon eon hay pareho eon gid-a sa sangka mag-asawa. Ugaling hay indi pa sanda pwedeng mag-iba. Gahueat pa sanda it mga sang dag-on bago sanda mag-iba.

^e1:19 Kaugalian ku mga Judio nga kon kaeasaeon ro sangka miron sa sangka daeaga hay ginakabig eo't-a imaw nga asawa ku bayi. Kon may matabo ag indi eon pagpakaslan ku eaki ro bayi hay dapat gid nga taw-an nana it papeles ro bayi nga nagapamatuod nga ana ra nga ginbueagan. Ag dapat man nga may una gid nga daywang ka testigo. Mabasa ra sa Deut 22:23-27 ag sa Deut 24:1.

^f1:23 Mabasa man ra sa Isaia 7:14.

Ro Pagbisita ku mga Mangin-aeamon nga Halin sa Maeayo nga Lugar sa Sidlangan

2¹ Natawo si Jesus sa banwa it Betlehem nga sakop ku probinsya it Judea. Ro hari ku tyempo ngato hay si Herodes. Pagkatawo ni Jesus hay may nag-abot sa Jerusalem nga mga mangin-aeamon nga tawo halin sa maeayo nga lugar sa sidlangan nga mga mayad magbasa it kahueugan it mga bituon. ²Pag-abot idto, nagpinangutana sanda sa mga tawo, “Siin ro natawo nga hari it mga Judio? Kat idto pa kami sa amon sa sidlangan hay hakita namon nga nagtungang ro bituon nga paeatandaan nga natawo eon imaw. Ngani nag-adto kami riya sa pagsimba kana.”

³Pagkabati kara ni Haring Herodes hay nabangat imaw pati man ro tanan nga mga tagaJerusalem.^g ⁴Ngani ginpatawag ni Herodes ro tanan nga mga pinuno it mga saserdote ag ro mga maestro it Kasuguan ag ginpangutana kon siin matawo ro Maneuewas nga ginpromisa it Dyos nga ginsueat ku mga propeta. ⁵Nagsabat sanda, “Imaw hay matawo sa Betlehem nga iya sa probinsya it Judea ay makaraya ro ginpasueat kato it Dyos sa propeta,

⁶‘Sa tanan nga kabanwahan it Juda^h,
Ikaw Betlehem hay mangin pinakaimportante
tungod inha kimo matawo ro sangka manogdumaea,
nga magatatap sa akong mga katawhan nga mga Israelinhon.’”ⁱ

⁷Pagkabati karon ni Herodes, ginpatawag nana it hipos rondatong mga mangin-aeamon nga nag-abot sa Jerusalem ag ginsiguro kon kan-o una nga nagtungang ro bituon nga andang hakita. ⁸Pagkatapos, ginpaadto nana sanda sa Betlehem ag ginbilinan, “Usuya ninyo it mayad ro unga ngaron ag kon hikita ninyo imaw hay balik eagi kamo iya ag sugiran ako agod maadto man ako idto sa pagsimba kana.”

⁹Pagkatapos it hambae ku hari hay nagpanaw paadto sa Betlehem ro mga mangin-aeamon ngato. Tag nagapanaw sanda, hakita nanda it uman ro bituon ngato nga hakita anay nanda tag idto pa sanda

^g2:3 Abo ro mga kaaway ni Haring Herodes ag nabangat imaw nga magpanggulo sanda ag bue-on imaw sa anang pagkahari ay may natawo eon nga mangin hari. Nabangat ma't-a ro mga tawo ay basi kon ano ro obrahon ni Herodes kanda dahil sa anang kaakig.

^h2:6 Ro probinsya it Judea sa tyempo ni Jesus hay pueuparehas ro kaliwayon sa gintao nga eugta sa mga inapo ni Juda ku tyempo ni Josue.

ⁱ2:6 Mabasa man ra sa Mikas 5:2.

sa andang lugar sa sidlangan. Gin-giyahan sanda ku bituon ngato ag nagpundo rato sa baeay kon siin ro unga. ¹⁰ Nalipay gid sanda it duro ay hakita nanda it uman ro bituon ngato. ¹¹ Pag-abot idto, nagsueod sanda sa baeay ag hakita nanda idto ro unga ag ro anang ina nga si Maria. Nageuhod sanda sa atubang it unga sa pagsimba kana. Anda dayon nga ginbukad ro andang mga maeahaeon nga regalo nga bueawan, insenso ag mira ^jag ginhaead rato sa unga.

¹² Pagkatapos kara hay ginpadamgo it Dyos ro mga mangin-aeamon ngato nga indi eon magbalik sa baeay ni Herodes. Ngani sa eain nga daean sanda nag-agi pabalik sa anda.

Nagpaeagiw sanday Jose sa Egipto

¹³ Pagkapanaw ku mga mangin-aeamon ngato, ginpadamgo eon man it Dyos si Jose ag may sangka anghel it GINUO nga nagpakita kana sa anang damgo. Hambae ku anghel kana, “Bangon ag magpaeagiw eagi kamo ku unga ag ku anang ina idto sa Egipto. Ayaw kamo idto it halin hasta indi ako maghambae nga maghalin eon kamo tungod sa indi magbuhay hay ipausoy eon ni Herodes ro unga agod patyon.” ¹⁴ Ngani nagbangon si Jose it tungang gabii ag pumanaw sanda ku mag-ina paadto sa Egipto. ¹⁵ Idto sanda nag-istar hasta namatay si Haring Herodes. Natabo ra agod matuman ro ginpasueat it Dyos sa anang propeta nga,

“Gintawag ko ro akong Unga nga magguwa sa Egipto.”^k

Ginpatatay ni Herodes ro mga Unga

¹⁶ Pagkasayod ni Herodes nga ginluko imaw ku mga mangin-aeamon ngato, naakig gid imaw it duro. Ginsugo nana ro anang mga soldado nga pamasyon ro tanan nga mga unga nga eaki sa Betlehem ag sa kaeapit nga mga kabaryuhan. Ginpatatay nanda ro mga unga nga eaki nga mga bag-o pa eang natawo hasta sa daywang dag-on ro pangidaron ay suno sa mga mangin-aeamon hay daywang dag-on eon ro nagtaliwan tag hakita nanda ratong bituon. ¹⁷ Ngani natuman gid ro ginpasueat it Dyos kay Propeta Jeremias nga,

¹⁸ “Grabi ro ueahab nga habati-an sa lugar it Rama ag nagkasubo gid sanda.

Ro mga kaapohan ni Raquel hay nagainueahab.

^j2:11 Ro insenso ag mira hay maeahaeon ag mahumot nga tagok it mga kahoy nga ginagamit sa pag-obra it bueong.

^k2:15 Mabasa man ra sa Oseas 11:1.

Indi sanda maaeam-aeaman
tungod nadueaan sanda it mga unga.”¹

Nagbalik Sanday Jose Halin sa Egipto

¹⁹ Tag idto pa sanday Jose sa Egipto hay namatay si Herodes. Pagkatapos, ginpadamgo eon man it Dyos si Jose ag may sangka anghel it GINUO nga nagpakita kana sa anang damgo ag naghambae, ²⁰ “Bangon eon ag mag-uli kamo ku unga ag ku anang ina sa inyong nasyon nga Israel tungod ro mga gustong magpatay sa unga hay nagkaeamatay eon.” ²¹ Ngani nagbangon si Jose ag gindaea pabalik sa Israel ro mag-ina. ²² Pero pagkasayod nana nga ro unga ni Herodes nga si Archelaus ro nagbueos sa anang ama bilang hari sa Judea hay kinuebaan si Jose ngani owa eon imaw idto magbalik. Ginpadamgo eon man imaw it Dyos ag ginhambae nga idto sanda mag-adto sa probinsya it Galilea ag idto mag-istar. ²³ Ngani nag-adto sanda idto ag idto nag-istar sa banwa it Nazaret. Ngani natuman ro ginpasueat sa mga propeta kato anay parti kay Jesus nga,
“Tawgon imaw nga tagaNazaret.”

Ro mga Ginhimo ni Juan nga Manogbawtismo

(Mk 1:1-8; Lu 3:1-18; Jn 1:23, 26-27)

3 ¹ Nag-abot ro tyempo nga si Juan nga Manogbawtismo hay nag-umpisa sa anang pagpangwali idto sa disyerto sa Judea. ² Hambae nana permi sa mga tawo, “Maghinuesoe kamo ag magtalikod sa inyong mga saea ay madali lang ro oras nga ipahayag it Dyos ro anang paghari sa tagipusuon ku anang mga pinasahi nga sinakpan.” ³ Si Juan ro ginapatungdan ni Propeta Isaias sa ana kato nga ginhambae nga,

“May tawo idto sa disyerto nga nagasinggit, ‘Pahauma ro aeagyan it Ginuo. Patadlunga ro anang daean.’”^m

⁴ Ro eambong ni Juan hay ginhaboe nga baeahibo it sapat nga kamelyo, ro anang paha hay human sa panit it sapat ag ro anang pagkaon hay apan ag dugos. ⁵ Ro mga pumueuyo it Jerusalem ag ku bilog nga Judea ag ku tanan nga kahilapit nga banwa sa

¹2:18 Mabasa man ra sa Jeremias 31:15. Sa isip ni Jeremias, si Raquel hay ginabilang nga ina it tanan nga mga Judio ag ro anang mga unga hay ro mga inapo ku mga unga ni Israel nga nagkaeapirdi ag gin-ulipon sa Babilonya. Kon kay Mateo ma’t-a, si Raquel hay kahalimbawa ku mga ina sa Betlehem nga namatyan it mga unga.

^m3:3 Mabasa man ra sa Isaias 40:3.

mansig ka pangpang ku suba it Jordan hay nag-inadto kay Juan agod magpinamati kana. ⁶ Gin-ako nanda ro andang mga saea ag ginbawtismohan dayon sanda ni Juan sa suba it Jordan.

⁷ Abo man nga mga Pariseo ag mga Saduceo ro nag-adto kay Juan agod magpabawtismo. Pagkakita kanda ni Juan hay ginhambaean nana sanda, “Mga tuso gid-a kamo pareho it sawaⁿ¹! Eaom baea ninyo hay makalikaw kamo sa pina it Dyos paagi sa inyong pagpabawtismo?” ⁸ Kon matuod nga nagatalikod kamo sa inyong mga saea, pakitaan sa inyong mayad nga buhat. ⁹ Ag ayaw kamo magsalig nga tungod mga inapo kamo ni Abraham hay makalibre kamo sa pina it Dyos. Ginahambae ko kinyo nga ro Dyos hay makahimo it inapo ni Abraham halin sa rayang mga bato iya. ¹⁰ Haom eon ro pina it Dyos kinyo pareho it wasay nga haom eon ipukan it kahoy. Ro kada kahoy nga owa nagabunga it manami hay pukanon ag igatong. ¹¹ Ginabawtismohan ko kamo it tubi agod ipakita nga naghinuesoe ag nagtalikod eon kamo sa inyong mga saea. Pero may maabot masunod kakon nga mas eabaw pa kakon ag bisan gauba eon lang ku anang sandalyas hay bukon ako it bagay. Pagabawtismuhan nana kamo it Espirito Santo ag kaeayo. ¹² Ana eon nga paeainon ro mga matarong nga tawo sa mga maeain pareho it mangunguma nga haom eon nga magpahangin ku anang tubas. Anang tipunon ro matingas nga mga eamigas ag isueod sa sako ag taguon sa anang bodega. Pero ro mga upa hay anang iitsa sa kaeayo nga owa nagakapaeong.”

Ro mga Nagkaeanabo Tag Ginbawtismuhan si Jesus

(Mk 1:9-11; Lu 3:21-22)

¹³ Kat nagapangbawtismo pa si Juan sa suba it Jordan, nag-abot idto si Jesus halin sa Galilea agod magpabawtismo. ¹⁴ Pero ginabalibaran kunta imaw ni Juan. Hambae nana, “Ham-an it kakon ka gapabawtismo ay ako’t-a ngani ro dapat nimong bawtismuhan?”

¹⁵ Pero nagsabat si Jesus, “Ayaw eon it balibad ay tama eang nga obrahon naton ra ay dapat nga tumanon naton ro tanan nga tama sa panueok it Dyos.” Ngani nagsugot si Juan nga bawtismuhan si Jesus.

¹⁶ Pagkabawtismo kay Jesus hay nagtakas imaw. Pagkatakas nana hay nagbukas dayon ro eangit ag hakita nana ro Dyos Espirito Santo nga nagapanaog nga matsa puti nga salampati ag naghapon kana.

^{n3:7} Ro sawa sa disyerto hay tuso gid. Permi sandang masae-an nga patay nga sanga ag gulpi eang dayon nga mangangkit it tawo nga nagaagi.

¹⁷ May naghambae dayon halin sa eangit, “Raya ro akong palangga nga unga. Nalipay gid ako it duro kana.”

Gintinentar ni Satanas si Jesus

(Mk 1:12-13; Lu 4:1-13)

- 4** ¹ Pagkabawtismo kay Jesus hay gingiyahan imaw it Espirito Santo nga mag-adto sa disyerto agod tentaron ni Satanas^o
- ² Nagpuasa idto si Jesus it kwarenta diyas ngani gin-gutom gid imaw.
- ³ Pagkatapos, nag-abot ro Panueay^p ag naghambae kana, “Dahil Unga ka it Dyos, sugua rondayang mga bato nga mangin tinapay.”
- ⁴ Pero nagsabat si Jesus, “Nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Bukon eang it sa pagkaon mabuhi ro tawo kundi sa kada pamisaea nga ginahambae it Dyos.” ^q
- ⁵ Pagkatapos kara hay gindaea imaw ni Satanas^r sa Jerusalem^s ag ginpatindog sa pinakamataas nga parti it Templo.
- ⁶ Ginhambae imaw ni Satanas, “Dahil Unga ka it Dyos, abi eumpat ay nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga,
‘Suguon it Dyos ro anang mga anghel nga bantayan ka.’
Ag nasueat man nga,
Anda ka nga sapnayon agod owa it matabo kimo ag bisan ro imong siki hay indi hinandad sa bato.” ^t
- ⁷ Nagsabat si Jesus kana, “Nasueat man sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Ayaw pagsamiti ro GINUO nga imong Dyos.” ^u
- ⁸ Pagkatapos hay gindaea imaw ni Satanas^v sa kataas-taas nga bukid ag ginpakita kana ro tanan nga nasyon sa bilog kalibutan ag ro andang kadunggan. ⁹ Hambae kana ni Satanas, “Itao ko ron tanan kimo kon mageuhod ka sa pagsimba kakon.”
- ¹⁰ Nagsabat si Jesus, “Halin iya, Satanas! Nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Ro GINUO nga imong Dyos eang ro imong simbahon

^o4:1 Sa Griniyego raya hay ‘Dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaecin o manogpabangod. Sa Hinebreo, ro kahueugan it Satanas hay kaaway.

^p4:3 Raya hay nagapatungod kay Satanas.

^q4:4 Mabasa ra sa Deuteronomio 8:3.

^r4:5 Sa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’.

^s4:5 Sa Griniyego raya hay “sagrado nga syudad” nga ro buot hambaeon hay Jerusalem ay idto ro Templo.

^t4:6 Mabasa ra sa Salmo 91:11-12.

^u4:7 Mabasa ra sa Deutronomio 6:16.

^v4:8 Sa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’.

ag imaw eang ro imong serbihan.”^w ¹¹Tapos, naghalin si Satanas^x ag nag-abot dayon ro mga anghel it Dyos ag andang gintatap si Jesus.

Nag-umpisa si Jesus sa Anang mga Ueubrahon sa Galilea

(Mk 1:14-15; Lu 4:14-15)

¹²Owa mabuhayi, nakabati si Jesus nga ginpriso^y si Juan nga Manogbawtismo. Pagkabati nana kato hay nagbalik dayon imaw sa probinsya it Galilea ¹³sa anang banwa nga Nazaret pero owa imaw idto mag-istar, kundi idto sa Capernaum nga maeapit sa Dagat it Galilea, sa lugar nga ana ku mga inapo nanday Zabulon ag Neftali. ¹⁴Ro pag-istar idto ni Jesus hay natabo agod matuman ro ginhambae kato ni Propeta Isaias nga,

¹⁵“Idto sa mga lugar nga ginaistaran ku mga inapo nanday Zabulon ag Neftali,
sa lugar man nga paadto sa dagat, sa lugar nga idto man sa tabok it suba it Jordan,
ag sa lugar pa gid it Galilea kon siin nagaistar ro abo nga mga bukon it Judio,

¹⁶ro mga tawo idto hay nagakabuhi nga matsa una sa kadueom pero may hakita eon sanda nga grabing kahayag.^z
Owa sanda it pageaom dahil owa sanda it ibang dangaton kundi kamatayon
pero pareho man ku pagbutlak it adlaw sa agahon hay nahayagan man ro andang paino-ino.”^a

¹⁷Ku ratong tyempo hay nag-umpisa si Jesus it pagwali. Hambae nana sa mga tawo, “Maghinuesoe kamo ag magtalikod sa inyong mga saea ay madali lang ro oras nga pagaharian it Dyos ro tagipusuon ku anang mga pinasahi nga sinakpan.”

^w4:10 Mabasa man ra sa Deutronomio 6:13.

^x4:11 Sa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’.

^y4:12 Basaha sa Mateo 14:3-4 kon ham-an it ginpriso si Juan.

^z4:16 Si Jesus ro kahayag nga ginatumod rikara. Imaw ro nagapahayag ku atong paino-ino ag nagaeuwas katon sa kamatayon.

^a4:16 Mabasa man ra sa Isaias 9:1, 2.

Ro Pagtawag ni Jesus ku Hauna Nana nga mga Sumueunod

(Mk 1:16-20; Lu 5:1-11)

¹⁸ Isaeang adlaw, tag nagatikang si Jesus sa baybayon ku Dagat it Galilea^b hay hakita nana ro magmanghod nga sanday Simon nga ginatawag man nga Pedro ag si Andres nga nagaita ku andang eaya sa dagat. Pagpangisda ro pangita ku magmanghod ngara.

¹⁹ Ginhambae sanda ni Jesus, “Sunod kamo kakon. Akon kamo nga tur-an agod imbis nga isda ro inyong eayahon hay tawo ro inyong kumbinsihon nga magtuo kakon.” ²⁰ Ngani inaywan eagi nanda ro andang pagpangisda ag nagsunod kana agod mangin anang mga sumueunod.

²¹ Nagtinikang sanda ag pag-abot sa unahan hay hakita man ni Jesus sanday Santiago ag ro anang igmanghod nga si Juan kaibahan ro andang ama nga si Zebedeo sa andang baroto nga nagakaayad ku andang mga lambat. Gintawag ni Jesus ro magmanghod agod mangin anang mga sumueunod. ²² ag insigida hay inaywan nanday Santiago ag Juan ro andang baroto ag ro andang ama ag nagsunod kay Jesus.

Nagturo si Jesus ag Nagpangmayad it Kaabo-abo nga Masakiton

(Lu 6:17-19)

²³ Naglinibot si Jesus sa bilog nga probinsya it Galilea ag nagturo sa mga sinagoga. Ana nga ginwinali sa mga tawo ro Mayad nga Balita parti sa paghari it Dyos sa tagipusuon it anang mga pinasahi nga sinakpan ag ana man nga ginpamayad ro tanang klasi it baeatian ag masakit ku mga tawo. ²⁴ Nangin bantog si Jesus hasta sa lugar it Syria ngani nag-adto kana ro mga tawo daea ro tanan nga mga masakiton, ro mga nagaantos it grabi nga kasakit sa sari-sari nga baeatian, ro mga ginsudlan it demonyo, ro mga kueueuon, ag ro mga paralitiko. Ginpamayad sanda tanan ni Jesus. ²⁵ Tungod kara, kaabo-abo gid nga mga tawo ro nagsunod kana nga naghalin sa mga

^b4:18 Bukon gid ra it dagat dahil ginalibutan ra it eugta ag ro tubi man kara hay bukon it maaeat. Pero madaeom ra ag mga 21 kilometros ro kahabaon ag hasta sa 21 kilometros ro kaeaparon. Dahil sa anang kabahoe hay may daeagko nga humbak kon may bagyo.

lugar it Galilea, Judea, Jerusalem, Decapolis^c ag pati man sa tabok ku suba it Jordan.

Mauno Dapat Magkabuhi ro mga Sumueunod it Dyos

(Lu 6:20-23)

5¹ Kaisaeang adlaw, pagkakita ni Jesus ku kaabo-abo nga mga tawo nga nagaeadto kana hay nagsaka imaw sa sangka manaba nga bukid ag idto nagpungko^d. Pagkapungko nana, nagpaeapit kana ro anang mga sumueunod. ²Nag-umpisa dayon imaw it pagturo sa mga tawo. Hambae nana,

³“Bulahan ro mga nagaako nga owa sanda it mahimo kon owa ro Dyos ay sanda ro itapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.

⁴Bulahan ro mga nagakasubo dahil sa andang mga saea ay sanda ro pagaaeam-aeaman it Dyos agod magbaskog ro andang buot.

⁵Bulahan ro mga mapainuboson tungod sanda ro taw-an it Dyos ku tanan nana nga ginpromisa.

⁶Bulahan ro mga tawo nga nagahandom gid it duro nga magkabuhi it matarong sa panueok it Dyos ay sanda ro taw-an it Dyos ku andang ginahandom.

⁷Bulahan ro mga maeueuy-on ay sanda ro kaeuy-an it Dyos.

⁸Bulahan ro mga may malimpyo nga tagipusuon sa panueok it Dyos ay sanda ro makakita kana.

⁹Bulahan ro mga nagabulig sa andang mga isigkapareho nga nageainan it buot agod magmaeayran ay sanda ro bilangan it Dyos nga anang mga unga.

¹⁰Bulahan ro mga ginahingabot dahil sa andang pagkabuhi it matarong sa panueok it Dyos tungod sanda ro itapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos nga anang pagaharian.

¹¹Bulahan kamo kon ginatuya-tuya kamo ag ginahingabot ag ginapakaean ku mga tawo bangod sa inyong pagsunod kakon. ¹²Makaruyon man kato ro gin-obra ku mga tawo sa mga propeta. Ngani magkalipay kamo it duro ay mabahoe ro inyong batunon nga premyo sa eangit.”

^c4:25 Sa Griego, ro ngaean ku lugar hay Decapolis nga ro kahueugan hay Napueong ka Syudad. Isaea ra nga ka maeapad nga lugar kon siin may napueong ka syudad nga nagatilibyog.

^d5:1 Sa mga Judio, ro maestro hay nagapungko kon magturo.

Ro Sumueunod ni Jesus hay Pareho it Asin ag Iwag

(Mk 4:21-23, 9:50; Lu 8:16-18, 14:34-35)

¹³ Nagpadayon si Jesus sa anang pagturo. Hambae nana, “Kamo nga mga nagatuo kakon hay pareho it asin sa mga tawo iya sa kalibutan. Pero kon maduea eon ro kaaeat it asin hay owa eon it mahimo nga hipaaeat pa ron it uman. Owa eon ron dayon it pueos ngani ginapilak lang ag ginatapak-tapakan it mga tawo.

¹⁴ “Kamo hay pareho man it iwag nga nagatao it kahayag sa mga tawo iya sa kalibutan agod makilaea nanda ro Dyos. Ag hikita gid kamo pareho it syudad nga gintukod sa ibabaw it bukid nga indi man matago. ¹⁵ Owa it nagasindi it lampara ag ana ra dayon nga takeuban it paniga kundi ana ra nga ginabutang sa tueungtungan agod mahayagan ro tanan sa sueod it kwarto. ¹⁶ Ngani pahayaga ro inyong iwag paagi sa pagpakita ku inyong pagsunod sa Dyos agod ro mga tawo sa inyong libot hay makakita ku inyong mayad nga binuhatan ag andang dayawon ro inyong Ama sa eangit.”

Ro Atong Pagtuman hay Dapat Hantop sa Tagipusuon

¹⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Ayaw kamo magpaino-ino nga nag-adto ako iya agod balewalaon ro Sagrado nga Kasueatan it Dyos nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta. Bukon it ruyon ro akong tuyo sa pag-adto riya kundi agod tumanon^e ron tanan. ¹⁸ Matuod rang ginahambae kinyo nga myentras iya pa ro kaeangitan ag ro kalibutan hay indi pwede nga dueaon ro gahom ku bisan sangka tuldok o pinakamaisot nga detalye sa Sagrado nga Kasueatan hasta nga indi ra matabo tanan. ¹⁹ Ngani ro bisan sin-o nga nagaeapas sa bisan pinakamaugan nga parti ku Kasuguan it Dyos ag gaturo man sa iba nga mageapas man kara hay bilangon nga pinakakubos sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. Pero ro nagatuman ag nagaturo man sa iba nga magtuman kara hay bilangon nga dungganon sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ²⁰ Ginahambae ko eagi kinyo nga indi kamo hitapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos kon ro inyong

^e5:17 Sa Griniyego, ro isaea pa nga kahueugan ku bisaea ngara hay “ituro it maid-id ro sangka bagay”. Ro pagturo ni Jesus hay mas kompleto kaysa sa pagturo nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta ag ginpakita nana kon mauno ro matuod-tuod nga pagtuman ku andang mga ginsueat ngato.

pagkamatarong hay indi kaeabaw sa pagkamatarong ku mga Pariseo ag ku mga maestro it Kasuguan^f.”

Nagturo si Jesus Hanungod sa Kaakig

²¹ Naghambae pa gid si Jesus, “Hasayran ninyo ro sugo sa atong mga kalolo-lolohan kato nga ‘Indi ka magpatay it tawo ag kon sin-o ro makapatay hay pagahusgahan ag pinahan.’ ²² Pero ako’t-a ro gahambae kinyo makaron nga kon sin-o ro naakig sa anang isigkapareho hay pagahusgaran ag pinahan. Ro nagahambae sa anang isigkatawo it ‘Kaumangon ka’ hay manabat sa Sanedrin. Ag ro gahambae sa anang isigkapareho nga ‘Gago ka!’ hay hiadto gid idto sa kaeayo sa impyerno. ²³ Kon gahaead ka sa Dyos idto sa Templo ag pag-abot sa altar hay hadumduman mo nga may haagrabyo ka, ²⁴ aywani anay sa may altar ro imong inoghaead ag usuyon ratong imong haagrabyo ag makighusay kana. Pagkatapos, bumalik ka dayon sa Templo ag ihaead ro imo ngatong inoghaead.

²⁵ “Ro isaea pa, kon may kaagrabyo ka ag ginakiha ka nana, tinguhaa nga makighusay eagi kana bago pa kamo makaabot sa husgado tungod kon gaatubang ka eon sa huwis hay basi hisentensyahan ka nga mapriso. ²⁶ Matuod rang ginahambae kimo nga indi ka gid makaguwa sa prisuhan hasta indi mo mabayran ro tanan nga multa hasta sa katapusang sentimo.”^g

Nagturo si Jesus Hanungod sa Pagpangawatan

²⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Hasayran ninyo ro sugo nga ‘Indi ka magpangawatan.’ ²⁸ Pero ako’t-a ro nagahambae kinyo makaron nga ro bisan sin-o nga magtueok sa sangka bayi ag sa anang isip hay gusto nana ra nga huliran hay nagpangawatan eon sa anang isip tungod pareho man ron nga hahuliran eon nana ro bayi ngato. ²⁹ Ngani kon ro imong tuo nga mata ro dahilan nga ikaw hay magkasaea, eukda ron ag ipilak. Mas mayad pa nga may buhin ro imong eawas kaysa sa kompleto ra pero itagbong man lang sa impyerno. ³⁰ Kon ro imong tuo nga alima ro dahilan nga ikaw hay

^f5:20 Ro pagkamatarong ku mga Pariseo ag ku mga maestro it Kasuguan hay gapakita-kita eang nga gasunod sanda sa Kasuguan pero bukon it halin sa tagipusuon.

^g5:26 Ro ginaturo ni Jesus sa bersikulo 25 ag 26 hay dapat gid kita nga makapanumbalik sa Dyos myentras may oras pa o kon indi hay indi kita makapaeagiw sa owa it katapusan nga pina kon mamatay eon kita.

magkasaea, utda ron ag ipilak. Mas mayad pa nga may buhin ro imong eawas kaysa sa kompleto ra pero mapaimpyerno ka man lang.”

Ro Pagbueag it Mag-asawa

(Mk 10:11-12; Lu 16:18)

³¹ Naghambae pa gid si Jesus, “Ginturo man kato nga ro eaki nga nagabueag sa anang asawa hay dapat nga mag-obra it kasueatan nga nagapamatuod nga bueag eon sanda nga mag-asawa ag itao ron nana sa bayi. ³² Pero ako’t-a ro nagahambae kinyo makaron nga kon bueagan ku eaki ro anang asawa sa iba nga dahilan mageuwas sa pagpangawatan ku bayi hay ro eaki ro baeasueon. Imaw ro baeasueon ay pareho eang nga gintueod nana ro bayi nga magpangawatan kon mag-asawa ra it uman. Ag kon sin-o man ro mangasawa sa bayi nga binueagan it asawa hay nagapangawatan man.”

Nagturo si Jesus Hanungod sa Pagsumpa

³³ Naghambae pa gid si Jesus, “Hasayran man ninyo ro sugo sa mga tawo kato nga ‘Ayaw paglipati ro imong ginpangako sa GINUONG Dyos nga may imo pa nga ginhimo nga saksi kundi himua rato.’ ³⁴ Pero ako’t-a ro nagahambae kinyo makaron nga kon kamo hay magpangako, ayaw ninyo paghimua mga saksi ro bisan anong bagay. Ayaw man ninyo paghimua nga saksi ro eangit ay trono ron it Dyos. ³⁵ Ayaw man ninyo paghimua nga saksi ro eugta ay ruyon ro tueungtungan ku anang mga siki. Ayaw man ninyo paghimua nga saksi ro Jerusalem ay ruyon ro syudad ku dungganon nga Hari.^h ³⁶ Ayaw man ninyo paghimua nga saksi ro inyong ueo ay indi ninyo mapaitom o mapaputi ro bisan sambato ku inyong buhok. ³⁷ Mas mayad pa nga maghambae eang kamo it ‘Huo, himuon ko’ o kon ‘Indi ako’ ay kon dugangan pa ninyo ro inyong ihambae hay halin eon ron kay Satanas nga ginahalanan it kaeainan.”

^h5:35 Ro ginapatungdan rikara hay ro Dyos ag ro Jerusalem mat’a hay ginatawag nga syudad it Dyos ay ruyon ro syudad kon siin ginbilin nana nga idto ipatindog ro Templo nga pagasimbahan kana. Mabasa man ra sa 2 Cronica 6:5,6, Salmo 48:1-2.

Dapat nga Indi Kita Magbaeos sa Nagahimo Katon it Maeain

(Lu 6:27-36)

³⁸ Naghambae pa gid si Jesus, “Hasayran man ninyo nga may sugo sa mga tawo kato nga,

‘Kon may magbulag sa mata ku anang isigkatawo hay dapat man nga bulagon ro anang mata ku nagbulag ngato. Kon may magbingaw sa ngipon ku anang isigkatawo hay dapat man nga bingawon ro ngipon ku nagbingaw ngato.’

³⁹ Pero ako’t-a ro gahambae kinyo nga ayaw kamo magbaeos sa nagaobra kinyo it maeain. Kon ginsampae ka sa sangka uyahon, pasampae pa gid ro sampihak. ⁴⁰ Kon ginreklamo ka ag ro ginahingabot nga bayad hay ro imong eambong, taw-an pati ro imong pangsani. ⁱ⁴¹ Kon may gapilit kimo nga daehon ro anang dinaea it sang kilometro, daeha hasta it daywang kilometro.^j ⁴² Kon may gapangayo kimo, taw-i. Kon may gahueam kimo, pahueama, ayaw pagbalibari.”

Dapat nga Higugmaon ro Atong Kaaway

(Lu 6:27-28, 32-36)

⁴³ Naghambae pa gid si Jesus, “Hasayran man ninyo ro sugo kato nga, ‘Higugmaa ro imong amigo pero kaugti ro imong kaaway.’

⁴⁴ Pero ako’t-a ro gahambae kinyo nga higugmaa ro inyong kaaway ag pangamuyui ro mga nagahingabot kinyo. ⁴⁵ Kon himuon ninyo ron hay gapakilea nga mga unga gid kamo ku inyong Ama sa eangit. Ana nga ginapasilak ro adlaw sa tanan nga tawo, mayad man o maeain. Ag ana man nga ginatao ro uean sa mga nagahimo it matarong ag sa mga owa nagahimo it matarong. ⁴⁶ Ham-an gid abi nga premyuhan kamo it Dyos kon ro inyo eang nga ginahigugma hay ro nagahigugma man kinyo? Gahigugma man ngani ro mga manogluko nga manogsukot it buhis sa mga nagahigugma kanda, bukon abi? ⁴⁷ Hay ano gid abi kon ro inyo eang nga mga amigo ro inyong ginaabi-abi? Gaobra man ngani karon ro mga owa nagakilaea

^{i5:40} Importanti ro pangsani sa sangka tawo ngani ginabawae it layi ku mga Judio nga taguon ro pangsani it sangka tawo it sang gabii. Ro buot hambaeon ni Jesus hay taw-an nga owa it hawid-hawid. Kon katon pa, obraha ro sobra pa sa ginapangayo o ginapaobra kimo.

^{j5:41} Kato anay, ro mga soldado it Roma hay nagapilit sa mga tawo nga daehon ro andang mga mabug-at nga dinaea it sang kilometro it eayo.

sa Dyos. ⁴⁸Ngani, kamo hay dapat nga mangin pareho ku inyo nga Ama sa eangit nga owa’t kasawayan.”

Indi Kita Magpakita-kita Kon Galimos

6 ¹Nagpadayon pa gid si Jesus it pagturo. Hambae nana, “Mag-andam gid kamo nga indi kamo magpakita-kita ku inyong pagkamatarong sa mga tawo agod dayawon nanda kamo. Kon makaruyon ro inyong ginaobra hay sigurado gid nga owa kamo it premyo nga mabaton halin sa inyong Ama sa eangit.

²“Ngani kon magbulig ka sa mga kubos, ayaw pagpakita-kitaan pareho ku ginaobra it mga ipokrito. Makaruyon ro andang ginaobra idto sa mga sinagoga ag sa mga binit it karsada agod dayawon sanda it mga tawo. Matuod rang ginahambae kinyo nga ro pagdayaw it tawo kanda hay duyon eang ro andang premyo nga mabaton. ³Pero kon ikaw’t-a ro magbulig sa mga kubos, ayaw eon pagpasayra bisan ro imong pinakamaeueot nga amigo. ⁴Himua eang it hipos agod owa it ibang makasayod kundi ikaw eang. Ag ro imong Ama sa eangit nga nakasayod ku tanan nimong gin-obra hay magapremyo kimo.”

Indi Kita Magpakita-kita kon Nagapangamuyo

(Lu 11:2-4)

⁵Naghambae man si Jesus, “Kon magpangamuyo kamo, ayaw kamo magtuead sa mga ipokrito. Naila ron sanda magtindog ag magpangamuyo sa sinagoga ag sa mga kanto nga dagaya kanda ro makakita. Matuod rang ginahambae kinyo nga ro pagdayaw it tawo kanda hay duyon eang ro andang premyo nga mabaton. ⁶Pero kon ikaw ’t-a ro magpangamuyo, sueod sa imong kwarto ag manirado. Mangamuyo ka dayon sa imong Ama nga kaibahan mo idto ag pagapremyohan ka nana nga nakakita ku tanan nimong ginaobra.

⁷“Kon magpangamuyo kamo hay ayaw kamo maghinambae it kaabo-abo nga owa man it kahueugan pareho sa ginaobra ku mga tawo nga owa nagakilaea sa Dyos. Eaom nanda hay pamatian gid it Dyos ro andang pangamuyo kon kaabo-abo ro andang ginahilinambae. ⁸Ayaw ninyo sanda pagtueara ay hasayran eon it inyong Ama ro inyong kinahangean bago pa kamo magpangayo kana. ⁹Ngani kon magpangamuyo kamo hay makara ro inyong ihambae:

‘Ama namon sa eangit, kabay nga tahuron ag dayawon it mga tawo ro imong ngaean.

- ¹⁰ Kabay pa nga magpasakop eon ro tanan nga mga tawo sa imong paghari sa andang tagipusuon. Kabay pa nga tumanon ro imong gusto iya sa kalibutan pareho inha sa eangit.
- ¹¹ Taw-i kami makaron nga adlaw it among kinahangean nga pagkaon.
- ¹² Patawara kami sa among mga saea dahil gintuman namon ro sugo nga dapat kami magpatawad sa tanan nga nagakasaea kamon.
- ¹³ Ayaw kami pagpabay-i nga matentar kundi euwasa kami sa gahom it Panueay.^k
- ¹⁴ Kon inyong patawaron ro mga nagakasaea kinyo, patawaron man ku inyong Ama sa eangit ro inyong mga saea. ¹⁵ Pero kon indi ninyo pagpatawaron ro mga nagakasaea kinyo hay indi man kamo pagpatawaron ku inyong Ama sa eangit.”

Indi Kita Magpakita-kita kon Nagapausa

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Kon magpuasa kamo, ayaw kamo magtuead sa mga ipokrito. Owa sanda gapang-ayos-ayos ku andang kaugalingon sanda agod masayran gid it mga tawo nga nagapuasa sanda. Matuod rang ginahambae kinyo nga ro pagdayaw it tawo kanda hay duyon eang ro andang premyo nga mabaton. ¹⁷ Pero ikaw’t-a, kon magpuasa ka hay magpanghilam-os ka ag magpanudlay ¹⁸ agod owa it ibang makasayod nga nagapuasa ka kundi ro Ama nga makakita ku tanan nimong ginaobra it sekreto. Imaw man ro magapremyo kimo.”

Indi Kita Magpinanikasog Para sa Manggad Iya sa Kalibutan Kundi Ro Para sa Eangit

(Lu 12:33-34, 16:13)

¹⁹ Nagpadayon pa gid it pagturo si Jesus. Hambae nana, “Ayaw kamo it tinipon it manggad iya sa kalibutan ay samaron man lang ron it sapat-sapat ag tuktuk ag takawon. ²⁰ Imbis nga magtinipon kamo it manggad iya sa kalibutan hay maghimo kamo it mga mayad nga buhat agod premyuhan kamo it Dyos pag-abot sa eangit. Ro premyo it Dyos ro minatuod nga manggad sa eangit ag owa karon idto it sapat-sapat ag tuktuk nga makasamad ag owa man it

^kSa ibang kopya it kasueatan sa Griniyego, daya hay gintapoe: “Mahimo mo ron ay ikaw ro makagagahom nga nagakontrol ku tanan ag daeayawon ka hasta sa owa it katapusan.”

makatakaw. ²¹ Ngani tinguhai nga mangin imo ro minatuod nga manggad sa eangit dahil kon ano ngani ro mahaega gid kimo, idto man ro imong buot.”

²² Nagpadayon sa pagturo si Jesus. Hambae nana, “Ro imong mata hay parehas it lampara nga nagatao it kahayag kimo. Mawron nga kon owa it diperensya ro imong mata, mahayagan gid ro imong bilog nga eawas. ²³ Pero kon madueom ro imong panueok, apektado man ro imong bilog nga eawas. Ngani kon eaom mo hay nahayagan ro imong paino-ino pero sa minatuod hay nadueman gali, una gid sa grabi nga kadueom ro imong kahimtangan.¹

²⁴ “Owa it sueuguon nga makaserbisyo it dungan sa daywang ka amo. Tungod ro matabo hay ana nga kaugtan ro sambilog ag higugmaon ro sambilog, okon ana nga apinan ro sambilog ag balewalaon ro sambilog. Indi ka pweding magserbisyo sa Dyos it husto ag paeabihon mo man ro pagmanggad

Indi Kita Magpalitik sa Atong mga Kinahangeanon Kundi Unaha ro Kabubut-on it Dyos

(Lu 12:22-31)

²⁵ “Ngani ginahambae ko kinyo nga ayaw ninyo pagpalitiki it ueo ro inyong mga kinahangaeanon sa kabuhi, kon ano ro inyong kan-on ag imnon o kon ano ro inyong isuksuk. Bukon abi it mas importante pa kaysa sa pagkaon ro kabuhi nga gintao nana kinyo? Ag bukon abi it mas imporante pa kaysa eambong ro eawas nga gintao nana kinyo? Ngani sigurado gid nga taw-an man nana kamo ku inyong kinahangeanon. ²⁶ Tan-awa tuo ninyo ro mga pispis. Owa ron sanda gatanom, owa man gaani, owa man gatago it andang pagkaon sa bodega o tambobo pero ginapakaon man sanda ku inyong Ama sa eangit. Bukon abi it mas mahaega pa kamo kaysa sa mga pispis?

²⁷ Ag isaea pa, sin-o iya kinyo ro makapaeawig ku anang kabuhi it bisan sang oras eang paagi sa pagpinalitik ku anang ueo?

¹6:23 Ro buot hambaeon ni Jesus dikara hay ro aton nga kabubut-on hay pareho it mata. Ro mata nga owa it diperensya hay nagabulig gid katon nga makakita it mayad. Makaruyon man ro kabubut-on nga gusto eang magtao it kalipay sa Dyos. Nagabulig ron katon nga magkabuhi nga kuntento ag malipayon. Pero kon may diperensya ro atong mata, maeain kara ro epekto sa atong kabuhi. Pareho man ron sa tawo nga nagatuman eang sa anang gusto. Bisan eaom nana nga ro anang pagkabuhi hay mangin mayad ro dangatan, gali't-a hay maeain ag puro eang mas-ot it buot ag sa ulihi hay pina it Dyos.

²⁸ “Ham-an it nagapinalitik man kamo kon ano ro inyong isuksuk? Tan-awa tuo ninyo ro mga bueak sa taeon nga nagatubo ea’t-a. Owa man ron sanda gapatueo it hueas o gaobra it eambong agod may isuksuk. ²⁹ Pero ginahambae ko kinyo nga bisan ngani si Haring Solomon sa kaabuon ku anang manggad hay owa pa gid nakasuksuk it eambong nga makaruyon it nami sa mga bueak. ³⁰ Kon ro mga hilamunon nga owa man gabuhay, nga buhi makaron ag hin-aga hay eaay eon ag ginapanggatong eang hay ginapanami it Dyos paagi sa andang mga bueak, bukon baea it mas mapaeambungan nana kamo? Kueang ’t-a gihapon ro inyong pagtuo kana.

³¹ “Ngani ayaw eon kamo magpinalitik ku inyong ueo kon ano ro inyong kan-on o imnon ukon isuksuk ³² dahil ro mga tawo eang iya sa kalibutan nga owa nagakilaea sa Dyos ro nagahinimakas para sa mga butang ngaron. Pero kamo’t-a hay sigurado nga ro inyong Ama sa eangit hay nakasayod nga kinahangean ninyo ro mga bagay ngaron. ³³ Imbis nga ruyon ro inyong pag-inisipon hay unaha ninyo eabaw sa tanan ro pagpasakop permi sa paghari it Dyos sa inyong tagipusuon ag ro paghimo it matarong sa anang panueok. Ana dayon kamo nga taw-an ku tanan ninyong kinahangeanon. ³⁴ Ngani ayaw kamo magpinalitik kon ano ro inyong aeatubadngon hin-aga. Hin-aga lang ron atubadnga. Ro mga problema nga gaabot kada adlaw hay bastanti eon. Ayaw eon pagdugangi.”

Indi Dapat Kita Magpanghusgar sa Iba

(Lu 6:37-42)

7 ¹ Nagpadayon it pagturo si Jesus. Hambae nana, “Ayaw magpanghusgar agod indi man kamo paghusgaran it Dyos. ² Kon mauno ro imong paghusgar sa imong isigkapareho hay makaruyon man ro paghusgar it Dyos kimo. Kon sa taeaksan ron, ro taeaksan nga inyong gingamit sa iba hay imaw man ro gamiton it Dyos kinyo. ³ Ham-an it hakita nimo ro kaisot-isot nga puling it imong isigkapareho pero indi nimo mapan-uhan ro puling nga matsa tablon it bahoe sa imo mismo nga mata? ⁴ Paalin ka makahambae sa imong pareho nga abi, bue-on ko ro kaisot-isot nga puling sa imong mata, pero ikaw ngani mismo hay may tablon sa imo nga mata? ⁵ Eaom nimo hay mayad ka gid-ing! Bue-a anay ro tablon sa imong mata agod makakita ka it mayad bago mo bue-on ro puling ku imong isigkapareho.

⁶“Ayaw ninyo pagpilitan it turo ro sagrado nga mensahi it Dyos sa mga nagapadungoe tungod pareho ron sanda it ayam nga gapang-angkit bisan taw-an mo it manamit nga pagkaon. Ag pareho man ron sanda it mga baboy nga eusakon eang nanda ro imong ginatao nga mga perlas.”

Dapat kita Magpangayo sa Dyos ku Atong mga Kinahangean

(Lu 11:9-13)

⁷Naghambae pa gid si Jesus, “Magpangayo kamo permi sa Dyos ku inyong kinahangeanon ag itao nana ron kinyo. Usuya ninyo permi kon ano ro inyong kinawaea ag buligan kamo nana nga makita ron. Panuktok kamo permi sa anang pwertahan ag buksan nana ron para kinyo. ⁸Dahil ro tanan nga nagapangayo hay makabaton, ro tanan nga nagauso hay makakita ag ro tanan nga nagapanagbalay hay pagabuksan. ⁹Anong klasing ama ro gatao it bato sa anang unga kon mangayo imaw it tinapay? ¹⁰Ukon mangayo ra unga it isda hay taw-an na’t-a it sawa? ¹¹Kon kamo nga mga maeain^m hay nagatao ngani it manami sa inyong mga unga, mas kapin pa gid ro inyong Ama sa eangit. Itao nana ro mayad sa nagapangayo kana. ¹²Ngani himua sa imong isigkapareho ro tanan nga gusto nimo nga himuon nanda kimo. Ruyon ro buot hambaeon ku tanan nga una sa Sagrado nga Kasueatan it Dyos nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta.”

Ro Daywang Klasi nga Aeagyan

(Lu 13:24)

¹³Naghambae si Jesus, “Sueod kamo sa makitid nga pwertahan bukon it sa maeapad tungod ro pwertahan pasueod sa impyerno hay maeapad ag ro daean paadto idto hay maeumo ngani abo ro nagasueod sa pwertahan ngato. ¹⁴Pero ro pwertahan paadto sa kabuhi nga owa it katapusan hay makitid ag ro daean hay malisod ngani sangkiri ro makakita ku aeagyan paadto idto.”

^mRo buot hambaeon dikara ni Jesus hay bukon eang it ratong mga tawo ro maeain kundi napatungod ra sa tanan dahil ro tanan nga tawo iya sa kalibutan hay maeain sa mata it Dyos.

**Masayran kon ro Manogturo ku Mensahi it Dyos hay
Manogpataeang o Bukon Paagi sa Andang Buhat**

(Lu 6:43-45)

¹⁵ Naghambae si Jesus, “Mag-andam gid kamo sa mga nagapakuno-kuno nga mga manogturo ku mensahi it Dyos nga nagaadto kinyo. Nagapakuno-kuno sanda nga mga mabuot pareho it karnero pero mga mabangis gali pareho it mga bang-aw. ¹⁶ Masayran ninyo ro andang pagpataeang paagi sa andang buhat. Pareho sa kahoy nga makilaea ninyo paagi sa bunga. Aeang-aeang ma’t-a nga makapu-pu ka it ubas sa kasiitan o makapu-pu ka it higera sa aroma. ¹⁷ Ro manami nga kahoy hay nagabunga it manami pero ro masakiton nga kahoy hay bukon it sadyaan ro bunga. ¹⁸ Indi magbunga it owa’t sayod nga prutas ro manami nga kahoy ag indi man magbunga it manami ro masakiton nga kahoy. ¹⁹ Ro tanan nga kahoy nga owa nagabunga it manami hay ginapukan ag ginagatong. ²⁰ Ngani makilaea ninyo kon ro manogturo ku mensahi it Dyos hay matuod o bukon paagi sa andang buhat.”

**Ro mga Gahimo Eang ku Kabubut-on it Dyos ro
anang Pagakilan-on nga Anang mga Katawhan**

(Lu 13:25-27)

²¹ Naghambae si Jesus, “Bukon it tanan nga nagatawag kakon it Ginuo hay ikatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos kundi rondato eang nga nagatuman ku gusto ku akon nga Ama sa eangit. ²² Kon mag-abot eon ro adlaw it paghukom, abo ro magahambae kakon, ‘Ginuo, nagwali kami it mensahi it Dyos sa imong ngaean, bukon abi? Ro imo pa ngani nga ngaean ro among gingamit sa pagsuboe it mga demonyo ag sa paghimo it abo nga milagro.’ ²³ Pero prangkahon ko sanda, ‘Owa ko gid kamo ginkilan-a nga akong mga katawhan. Halin kamo iya, kamo nga perming nagabalewala sa Kasuguan it Dyos!’”

Dapat Natong Pamatian ag Tumanon ro Ginaturo ni Jesus

(Lu 6:46-49)

²⁴ Nagpadayon si Jesus it pagturo, “Ngani tumana ninyo ro akong ginaturo ngara ay ro tawo nga nagapamati ag nagatuman sa akon nga mga ginhambae hay pareho it maeam nga tawo nga nagpatindog it baeay nga ro pundasyon hay nakabangot it mayad

sa dalipi. ²⁵ Nag-uean dayon it mabaskog ag nagbaha ro suba ag ginsinampok it mabaskog nga sueog ro baeay ag ginhinampak it mabaskog nga hangin pero owa rato matumba ay ro anang pundasyon hay nabangot it mayad sa dalipi. ²⁶ Pero ro tawo nga nagapamati ku akon nga mga ginaturo, ugaling owa man nagatuman kara hay matsa kaumangon nga nagpatindog it anang baeay nga owa nagkutkut it madaeom kundi ginpatindog eang nana rato sa baeas.

²⁷ Nag-uean dayon it mabaskog ag nagbaha ro suba hasta ginsampok rato it mabaskog nga sueog ag ginhinampak it mabaskog nga hangin, ag natumba eagi rato ag nawasak gid.”

²⁸ Pagkatapos ni Jesus it turo ku tanan ngara hay hangawa rondatong kaabo-abo nga mga tawo sa anang pagturo. ²⁹ Hangawa sanda tungod sigurado gid imaw ku kamatuuran nga anang ginaturo bukon it pareho ku mga maestro it Kasuguan.ⁿ

Ginpamayad ni Jesus ro Isaeang ka Aruon

(Mk 1:40-45; Lu 5:12-16)

8 ¹ Pagkapanaog ni Jesus sa manaba nga bukid, kaabo-abo nga mga tawo ro nagsunod kana. ² May aruon nga nagpaeapit kay Jesus ag naghapa sa anang atubang ag nagpakitluoy kana. Hambae ku aruon, “Ginuo, kasayod ako nga mapamayad mo ako kon gusto mo.” ³ Ginbuytan imaw ni Jesus ag ginhambae, “Gusto ko nga pamayron ka. Mayad ka eon!” Naduea eagi ro aro sa eawas ku rondato nga tawo. ⁴ Ginhambae imaw ni Jesus, “Ayaw gid magsugid kara bisan kanyo pero umadto ka dayon sa inyong saserdote^o ag magpatan-aw. Maghaead ka dayon sa Dyos it mga haead sa pagtuman sa kasuguan nga ginsueat ni Moises bilang pamatuod sa mga tawo nga mayad ka eon.”

ⁿ7:29 Ro mga maestro it Kasuguan abi hay nagatuead-tuead eang ku ginhambae ku mga hauna kanda nga maestro it Kasuguan.

^o8:4 Ro pinakatrabaho ku mga saserdote hay bilang tigeawas ku mga tawo sa Dyos. Sanda ro nagahaead sa Dyos it mga sapat bilang sakripisyo ku mga tawo ag nagahaead man it iba pang mga haead. Sanda man ro nagahambae kon ro mga tawo hay nagmayad eon sa andang mga baeatian sa panit. Mabasa man ra sa Levitico 14:1-32.

Ginpamayad ni Jesus ro Sueuguon it Kapitan ku Soldado it Roma*(Lu 7:1-10)*

⁵ Pag-abot ni Jesus sa Capernaum, may isaeang ka kapitan it soldado it Roma nga nagsueang-sueang kana ag nagpangabay.

⁶ Sinana, “Ginuo, ro akong sueuguon hay nagamasakit idto sa baeay ag grabi ro anang paeaea. Indi eon imaw kabangon ay paralisado ro anang eawas.”

⁷ Nagsabat si Jesus, “Sige, adtunan ko imaw ag pamayron.”

⁸ Pero nagsabat ro kapitan, “Ginuo, ayaw eon mag-adto sa amon ay bukon ako it bagay nga magbaton kimo sa akong baeay. Hambaeang eang nga mayad eon imaw ag gamayad gid ro akong sueuguon. ⁹ Anad eo’t-ang abi sa sugo dahil ako hay gasunod man sa mas mataas pa kakon it rangko ag may mga soldado man ako nga ginapamunuan. Kon suguon ko ro sambilog nga magpanaw, gapanaw dayon imaw. Kon paadtunon ko kakon ro sambilog, gaadto dayon imaw. Kon may ipaobra ako sa akong sueuguon hay ginaobra nana dayon.”

¹⁰ Pagkabati kara ni Jesus hay hangawa gid imaw it duro. Naghambae dayon imaw sa mga tawo nga nagasunod kana, “Matuod rang ginahambae kinyo nga owa pa gid ako it hakita sa mga Israelinhon nga makaraya it bahoe ro anang pagsalig kakon.

¹¹ Ginahambae ko eagi kinyo nga kaabo-abo nga mga bukon it Judio nga naghalin sa sari-sari nga lugar sa bilog nga kalibutan ro igatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos nga anang ginaharian ag magasaeo permi kanday Abraham, Isaac, ag Jacob sa pagkaon.

¹² Pero ro mga Judio nga dapat kunta nga matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos hay ihaboy sa kadueom-dueom nga lugar kon siin sanda mag-inueahab ag magpinagot.”^p

¹³ Ginhambae dayon ni Jesus ro kapitan, “Uli eon. Matuman ro imong ginpangayo tungod nagatuo ka kakon.” Ag paghambae eang karon ni Jesus hay nagmayad eagi ro sueuguon ku kapitan.

^p8:12 Raya ro matabo sa tanan-tanan nga mga Judio nga owa gatuo sa Maneueuwas nga si Jesus. Pero ro mga Judio ma’t-a nga gatuo kana hay igatapoe gid sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.

Abo ro Ginpamayad ni Jesus

(Mk 1:29-34; Lu 4:38-41)

¹⁴ Nag-adto dayon si Jesus sa baeay nanday Pedro. Haabutan nana idto ro ay Pedro nga panugangan nga bayi nga nagaeubog ay ginaeagnat. ¹⁵ Pinaeapitan imaw ni Jesus ag ginbuytan sa alima, ag naduea eagi ro anang eagnat. Nagbangon dayon ro magueang ag ginserbihan sanda.

¹⁶ Pagkatunod it adlaw, abo nga mga tawo ro nagdaea kay Jesus it mga ginsudlan it demonyo. Sa anang hambae eang hay ginsuboe ni Jesus ro mga maein nga espirito sa mga tawo ngato ag ana man nga ginpamayad ro tanan nga mga nagabaeatian. ¹⁷ Ro ana ngatong mga gin-obra hay katumanan ku ginsueat ni Propeta Isaias nga makaraya, “Imaw ro nagbuoe ku mga kaeuyahon ku atong mga eawas ag imaw man ro nagpamayad ku atong mga masakit.”^q

Ro mga Dapat Isakripisyo ku Gustong Mangin Matuod nga Sumueunod ni Jesus

(Lu 9:57-62)

¹⁸ Pagkakita ni Jesus ku kaabo-abo nga mga tawo nga nagtueumpok kana hay anang ginhambae ro anang mga sumueunod nga matabok sanda sa dagat. ¹⁹ Bago sanda nagpanaw hay may maestro it Kasuguan nga nagpaeapit kay Jesus ag naghambae, “Maestro, mamunot ako kimo bisan siin ka mag-adto bilang isaea sa imong mga sumueunod.”

²⁰ Nagsabat si Jesus, “Ro mga sapat sa taeon hay may buho nga ginaulian. Ro mga pispis hay may pugad, pero ako nga Unga it Tawo^r hay owa gid it bisan maeugban.”

²¹ Tapos, may isaea sa mga nagasunod-sunod kana nga naghambae, “Ginuo, gusto ko nga mangin sumueunod nimo, pero mauili anay kunta ako ag ipaebong ro akong ama.”^s ²² Nagsabat si Jesus, “Sunod

^q8:17 Mabasa man ra sa Isaias 53:4.

^r8:20 May mga mangin-aeamon nga nagatuon it Bibliya nga nagahambae nga ro kahueugan kara hay Gamhanan nga Pinadaea it Dyos. Mabasa ro kahueugan ngara sa Daniel 7:13 ag 14. Bahasa ro dugang nga pagpaathag kara sa Kahueugan it mga Bisaea sa likod.

^s8:21 Posible nga ro ama ku tawo ngato hay buhi pa ugaling hay magueang eon ag ro gustong hambaeon ku tawo ngato kay Jesus hay kon owa eon ugaling ro anang ama hay mangin sumueunod eon imaw ni Jesus.

eon kakon ag pabay-i't-a ro mga patay sa panueok it Dyos^t nga mageubong ku andang patay.”

Ginpapundo ni Jesus ro Hangin ag Ginpakalma ro Dagat

(Mk 4:35-41; Lu 8:22-25)

²³ Pagkatapos hay nagsakay si Jesus sa baroto. Nagsakay man dayon ro anang mga sumueunod ag pumanaw sanda. ²⁴ Tag nagapanakayon eon sanda, gulpi eang nga nagbaskog ro hangin ag nageagko ro humbak ag nagsinueod ro tubi sa andang baroto ag madali lang sanda maeunod. Pero si Jesus ma't-a hay gakinatueog. ²⁵ Ginpukaw dayon imaw ku anang mga sumueunod. Hambae nanda kana, “Ginuo, tabang! Mamatay 't-a kita kara!”

²⁶ Naghambae dayon si Jesus kanda, “Ham-an it nahadlok kamo? Kueang 't-a gihapon ro inyong pagtuo kakon.” Bumangon dayon imaw, ginsugo nga magpundo ro hangin ag magkalma ro humbak ag insigida hay nangin kalmado nga mayad ro dagat. ²⁷ Hangawa sanda ag sinanda, “Anong tawuha ra? Bisan ro hangin ag dagat hay natatuman 't-a kana!”

Ginpamayad ni Jesus ro Daywang Ka Tawo nga Ginsudlan it Kaabo-abo nga Demonyo

(Mk 5:1-20; Lu 8:26-39)

²⁸ Pagkadungka nanday Jesus sa tabok, sa lugar it Gadara hay may nagsueang-sueang kanda nga daywang ka tawo nga ginsudlan it mga demonyo. Ro daywa ngato hay idto naghalin sa mga eungib nga ginaeubngan it mga patay. Mabangis gid sanda, ngani owa it makaagi rikato dapit. ²⁹ Pagkakita nanda kay Jesus hay nagsiyagit sanda nga daywa, “Ayaw anay kami paghilabti, Unga it Dyos. Imo eo't-a baea kami nga pasakitan bisan owa pa ro oras?”

³⁰ Idto sa maeayo hay may mabahoe nga panong it baboy nga nagainukib. ³¹ Naghinyo gid kay Jesus ro mga demonyo nga una sa daywang ka tawo ngato. Hambae nanda, “Kon imo kami nga paguwaon sa mga eawas ngara, idto lang kami paadtuna sa mga baboy.” ³² Naghambae si Jesus, “Adto kamo idto.” Nagguwa dayon sanda sa daywang ka tawo ngato ag nagsueod sa mga baboy. Tapos, nagdaaeagan dayon tanan ro mga baboy papanaog sa bukid hasta nagkaeahueog sa banglid ag tumugpa sa dagat ag nagkaeaeumos.

^t8:22 Mga patay sanda sa panueok it Dyos dahil owa sanda nahakat magpamati sa ginaturo ni Jesus.

³³ Pagkakita ku mga nagabantay it mga baboy ngato sa natabo hay nagdaeaeagan sanda sa banwa ag ginsinugid sa mga tawo ro tanan nga natabo ag kon haalin ro mga tawo ngato nga ginsudlan it mga demonyo. ³⁴ Ngani nag-adto ro tanan nga pumueuyo kay Jesus agod makighambae kana. Pag-abot idto kana, anda gid imaw nga ginhinyo nga maghalin sa andang lugar.

Ginpamayad ni Jesus ro Isaeang ka Paralitiko

(Mk 2:1-12; Lu 5:17-26)

9 ¹ Ngani nagsakay sanday Jesus sa andang baroto ag nagbalik sa ana mismo nga banwa.^u ² Pag-abot idto, may mga tawo nga nag-abot nga may ginaeayungan nga paralitiko. Pagkakita ni Jesus nga nagatuo sanda kana nga mapamayad nana ro paralitiko, ginhambae nana ra, “To, ayaw mahawag, ginpatawad eon ro imong mga saea.”

³ May idto mga maestro it Kasuguan. Pagkabati nanda sa ginhambae ni Jesus, sinanda sa andang isip, “Ginainsulto’t-a nana ro Dyos! Ginatupungan eo’t-a ku tawo ngara ro Dyos.”

⁴ Pero sayod ni Jesus ro andang ginapaino-ino, ngani naghambae imaw kanda, “Ham-an it nagapaino-ino kamo it maeain? ⁵ Ano ro mas maeumo nga ihambae? ‘Ginpatawad eon ro imong mga saea’ ukon ‘Bangon ag magtikang’?”^v ⁶ Pero pamatud-an ko kinyo nga ako nga Unga it Tawo^w hay may otoridad nga magpatawad it mga saea iya sa kalibutan.” Ginhambae rayon nana ro paralitiko, “Bangon, hakwata ro imong eugban ag umuli.” ⁷ Nagbangon dayon imaw ag umuli. ⁸ Pagkakita kato ku kaabo nga mga tawo hay hinadlukan sanda ag gindayaw nanda ro Dyos tungod nagtao imaw it makaruyon nga otoridad ag gahom sa tawo.

^u9:1 Ro ginatumod kara hay ro banwa it Capernaum nga ginateniran ni Jesus kon owa imaw nagapanaw.

^v9:5 Mas maeumo eang nga ihambae sa paralitiko nga ginpatawad eon ro anang mga saea ay owa it makasayod kon ginpatawad eon matuod o owa. Pero mas malisod ihambae sa paralitiko nga tindog ay kon indi imaw makatindog hay makasayod ro mga tawo nga owa it gahom ro gahambae karon.

^w9:6 Basaha ro dugang nga pagpaathag kara sa Kahueugan it mga Bisaea sa likod.

Gintawag ni Jesus Si Mateo agod mangin Sumueunod Nana

(Mk 2:13-17; Lu 5:27-32)

⁹Pagkatapos, nagpanaw si Jesus. Tag nagatikang imaw, hakita nana ro manogsukot it buhis nga si Mateo ro ngaeen nga nagapungko sa anang opisina nga ginabayaran it buhis. Ginhambae imaw ni Jesus, “Mali eon ay obrahon ko ikaw nga akon nga sumueunod.” Nagtindog dayon si Mateo ag nagsunod kay Jesus agod mangin ana nga sumueunod.

¹⁰Ku ulihi, nagkaon si Jesus sa baeay ni Mateo. Abo nga manogsukot it buhis ag iba pa nga mga ginakabig nga makasasaea ku mga pinuno it mga Judio nga nagkaon kaibahan nanday Jesus ag ku anang mga sumueunod. ¹¹Pagkatapos kara hay ginbuslahan ku mga Pariseo ro mga sumueunod ni Jesus ay naugot-ugot sanda. “Ham-an it nagasaeo sa mga manogsukot it buhis ag sa iba pa nga mga makasasaea ro inyong maestro?” hambae nanda.

¹²Habatian rato ni Jesus ag ginsabat nana sanda, “Ro mga mayad ro andang eawas hay owa gakinahangean it doktor kundi ro mga masakiton eang. ¹³Owa ako nag-adto riya agod pahinuesueon ro mga nagaeom nga matarong eon sanda kundi rondato nga haom mag-ako nga sanda hay mga makasasaea. Ngani estudyuhi ninyo it mayad kon ano ro tama nga kahueugan ku ginhambae it Dyos nga, ‘Mas mahaega kakon ro inyong pagkaeuoy sa inyong isigkatawo kaysa sa inyong paghaead it sapat agod tumanon eang ro Kasuguan.’”^x

Indi pwedeng Ibahon ro Daan nga Ginaturo ku mga Pariseo ag ro ay Jesus nga Bag-ong Ginaturo

(Mk 2:18-22; Lu 5:33-39)

¹⁴Ku ulihi, nag-adto kay Jesus ro mga sumueunod ni Juan nga Manogbawtismo ag nagpangutana, “Permi kaming gapuasa ag pati man ro mga Pariseo. Hay ham-an it owa’t-a gapuasa ro imo nga mga sumueunod?” ¹⁵Ginsabat sanda ni Jesus, “Aeang-aeang ma’t-a nga magkinasubo ag magpuasa sa ponsyon ro mga amigo it nobyo kon kaibahan pa nanda imaw. Pero maabot ro oras nga bue-on kanda ro nobyo ag rikaron eon dayon sanda gapuasa dahil sa andang kasubo.

¹⁶“Owa it gaeupon it bag-o nga tela nga owa pa nakakueo sa gisi it daan nga eambong ay kon magkueo ro eupon ngato hay mas

^x9:13 Mabasa man ra sa Oseas 6:6.

gabahoe pa ro gisi it daan ngato nga eambong. ¹⁷ Ag owa man it gabutang it bag-o nga bino sa daan nga panit nga suedlan it bino ay kon magisi ra hay parehong kanugon ro bino ag ro suedlan. Dapat nga bag-o man ro panit nga suedlan kon bag-o ro bino agod indi masamad ro suedlan ag indi mauea ro bino.”^y

**Ginpamayad ni Jesus ro Isaeang ka Bayi nga Ginadugo
ag Ginbanhaw ro Isaeang ka Unga nga Bayi**

(Mk 5:21-43; Lu 8:40-56)

¹⁸ Samtang nagaistorya pa si Jesus kanda, may nag-abot nga manogdumaea it mga Judio. Naghapa imaw sa atubang ni Jesus ag naghambae, “Bag-o eang namatay ro akong unga nga bayi. Kon mahimo hay sumunod ka sa amon ag imong itungtung ro imong alima kana agod mabuhi imaw it uman.” ¹⁹ Ngani tumindog si Jesus ag sumunod kana pati man ro anang mga sumueunod.

²⁰ Tag nagapanaw sanda, may sangka bayi nga dose anyos eon nga ginadinugo nga nagpaeapit sa may likod ni Jesus ag anang gintabing ro gayad ku ana nga eambong. ²¹ Ginhimo nana rato ay sa anang paino-ino, “Kon hitabing ko eang ro anang eambong hay magamayad gid ako.” ²² Umatubang dayon si Jesus ag hakita nana ro bayi. Ginhambae imaw ni Jesus, “Nang, ayaw mahawag. Nagmayad ka tungod nagsalig ka kakon.” Ag insigida hay nagmayad ro bayi.

²³ Tapos, nagpadayon sanday Jesus sa andang pagpamanawon ag pag-abot nanda sa baeay ku manogdumaea ngato, haabutan nanda idto ro mga manogtukar it plawta sa namatyan ag ro abo nga mga tawo nga nagatinangis ag naganginuy-nguy. ²⁴ Ginhambae sanda ni Jesus, “Guwa abi kamo. Owa namatay ro unga ngara kundi gakatueog man lang imaw.” Anda’t-a nga ginhinibaygan si Jesus nga may daea nga pag-intrimis. ²⁵ Kat hapaguwa eon ro mga tawo, nagsueod si Jesus sa kwarto ku unga. Anang ginbuytan ro alima ku unga ag ana ra nga ginbuhi it uman. ²⁶ Nakaabot dayon ro balita parti sa gin-obra ngara ni Jesus sa tanan nga kabanwahan sa rato nga lugar.

^{y9:17} Kon bag-o pa ro bino hay nagasupok ra. Ro daan nga panit nga suedlan it bino hay indi eon kaunat ag kon sige ro pagsupok it bino, mabusdik gid ro suedlan. Pero ro bag-o’t-a nga suedlan hay gaunat ag indi mabusdik. Ro buot hambaeon kara ni Jesus hay kinahangean ro bukas nga paino-ino agod maeubtan ro anang mga bag-o nga ginaturo.

May Ginpamayad si Jesus nga Daywang Ka Bulag

²⁷ Pagkatapos, nagpanaw si Jesus ag samtang nagatikang imaw, may daywang ka bulag nga nagsunod kana ag nagsininggit, “Apo ni Haring David, kaeuy-i man kami.” ²⁸ Pag-abot ni Jesus sa baeay nga anang ginaadtunan hay sumaylo imaw idto. Sumaylo man ratong daywang ka bulag. Ginpangutana dayon sanda ni Jesus, “Gapati kamo nga mapamayad ko kamo?”

“Huo, Ginuo,” sabat nanda.

²⁹ Ginbuytan dayon ni Jesus ro andang mga mata ag ginhambae sanda, “Matabo ro inyong ginapaabot dahil nagapati kamo nga mahimo ko ron.” ³⁰ Nakakita dayon sanda. Ginbilinan gid dayon sanda ni Jesus, hambae nana, “Ayaw gid ra ninyo pagsugiran bisan kanyo.” ³¹ Pero pagpanaw nanda hay anda nga ginsinugid ro gin-obra ni Jesus kanda sa tanan nga kabanwahan sa rato nga lugar.

Ginpahambae ni Jesus ro Isaeang ka Tawo nga Ginpabuyon it Demonyo

³² Tag nagapanaw eon ratong daywang ka tawo, may nag-abot man nga mga tawo. Gindaea nanda kay Jesus ro isaeang ka tawo nga nangin buyon ay ginsudlan it demonyo. ³³ Ginsuboe ni Jesus ro demonyo ngato ag nakahambae eon dayon kat ratong tawo. Hangawa gid ro kaabo nga mga tawo nga nakabati ku natabo ag sinanda, “Aba! Owa pa gid ‘t-a it makaraya nga natabo sa bilog nga nasyon naton it Israel!” ³⁴ Pero hambae ku mga Pariseo, “Ro anang gahom sa pagsuboe it mga demonyo hay halin kay Satanas nga pinuno it mga demonyo.”

Naeuoy si Jesus sa mga Tawo

³⁵ Pagkatapos hay naglinibot si Jesus sa mga kabanwahan ag kabaryuhan ag nagturo sa mga sinagoga. Ana nga ginwinali sa mga tawo ro Mayad nga Balita parti sa paghari it Dyos sa tagipusuon it anang mga pinasahi nga sinakpan ag anang ginpamayad ro tanang klasi it baeatian ag masakit ku mga tawo. ³⁶ Pagkakita nana sa dagaya nga mga tawo, naeuoy gid imaw kanda ay ginapalisdan ag ginadaog-daog sanda, pareho it mga karnero nga owa it manogbantay. ³⁷ Ngani naghambae imaw sa anang mga sumueunod, “Kaabo-abo nga mga tawo sa rayang kalibutan ro haom eon nga magtuo kakon ag pareho sanda it aeanyon nga haom eon nga anihon

ugaling hay pilang bato eang ro haom mag-ani. ³⁸Ngani pangamuyo kamo sa Ginuo nga tag-ana it gianyon nga padaehan nana it mga manog-ani ro anang gianyon.”

Ginpapanaw ni Jesus ro Anang Dose nga ka Sumueunod Agod Magwali ag Magpangmayad

(Mk 6:7-13; Lu 9:1-6)

10 ¹Pagkatapos kato, gintawag ni Jesus ro anang doseng ka sumueunod ag gintaw-an nana sanda it otoridad ag gahom nga magpangsuboe it mga maeain nga espirito sa mga tawo ag magpangmayad it tanan nga klasi it masakit ag baeatian. ²Raya ro mga ngaean ku doseng ka apostoles ni Jesus: si Simon nga ginatawag man nga Pedro, si Andres nga igmanghod ni Simon, ro mga unga ni Zebedeo nga sanday Santiago ag Juan, ³si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo nga manogsukot it buhis, si Santiago nga unga ni Alfeo, ag si Tadeo, ⁴si Simon (nga isaeang ka rebelde anay sa paggobyerno it Roma), ag si Judas Iscariote nga nagtraidor kay Jesus ku ulihi.

⁵Sandang dose hay ginpapanaw ni Jesus ag ginbilinan, “Panaw kamo pero ayaw kamo it adto sa mga lugar nga ginaistaran it mga bukon it Judio ag sa mga lugar nga ginaistaran it mga Samaritano^z, ⁶kundi idto kamo adto sa aton nga mga kadugo nga mga Israelinhon tungod pareho sanda it mga karnero nga nagtaeang ag nagkaeadea. ⁷Sa tanan ninyo nga adtunan hay iwali ninyo ro mensahi nga iya eon ro oportunidad nga matapoe sanda sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ⁸Pamayara ninyo ro mga nagamasakit ag banhawon ro mga patay. Pamayara ninyo ro mga aruon ag subuea ro mga demonyo sa eawas it mga tawo. Owa ninyo pagbayri ro gahom ag otoridad nga ginatao ko kinyo ngani ayaw man kamo magbaton it bayad sa inyong mga ginabuligan. ⁹Ayaw kamo magbaeon it kwarta o bisan sinsilyo, ¹⁰ayaw kamo magdaea it bag o ilislan, o sandalyas, o bisan baston. Taw-an kamo ku inyong mga ginabuligan it inyong mga kinahangeanon dahil ro trabahador hay may matarong nga pakan-on.

¹¹“Kon magsueod kamo sa sangka banwa o baryo, usoy kamo it naila magbaton kinyo ag idto eang kamo magdayon hasta nga maghalin eon kamo sa lugar ngaron. ¹²Kon magsueod kamo sa sangka baeay, hambaea ninyo ro tagbaeay it makaraya, ‘Kabay nga

^zRo mga Samaritano hay mga mestiso.

pakamaayuhon it Dyos rayang panimaeay.’¹³ Kon nalipay sanda sa pagbaton ku inyong ginaturo hay pakamaayuhon gid sanda it Dyos. Pero kon owa sanda naila magbaton ku inyong ginaturo hay indi man sanda pagpakamaayuhon it Dyos.^a ¹⁴ Kon mag-adto kamo sa sangka lugar o baeay ag indi sanda magbaton ag magpamati kinyo, aywani sanda. Ag kon maghalin kamo sa lugar ngaron, pagpaga ro tapu-tapu sa inyong siki bilang tanda nga mahigko sanda sa mata it Dyos.^{b15} Matuod rang ginahambae kinyo nga kon mag-abot eon ro adlaw it paghukom, ro pina nga batunon ku mga indi ngato magbaton kinyo hay mas grabi pa sa pina it mga tagaSodoma ag Gomorra.”^c

Ro mga Paghingabot sa Paeaabuton nga mga Tyempo

(Mk 13:9-13; Lu 21:12-17)

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus sa anang mga sumueunod, “Tandai ninyo nga ako ro nagapaadto kinyo sa mga mapintas nga tawo. Pareho kamo it karnero nga ginpadaea sa lugar nga abo nga mabangis nga sapat. Ngani mangin mainandamon kamo pirmi sa peligro parehas it sawa ag mabuot pareho it salampati.”¹⁷ Mag-andam gid kamo sa mga tawo ay dakpon nanda kamo ag ipaatubang sa andang mga korte. Pagalatiguhon ro iba kinyo idto sa andang mga sinagoga.¹⁸ Ro iba kinyo hay pagaimbistigahon it mga gobernador ag hari tungod mga sumueunod nakon kamo ag ruyon ro inyong kahigayunan nga ikawali kanda ag sa mga bukun it Judio ro Mayad nga Balita parti kakon.¹⁹ Pero kon matabo ro mga makaruyon ngaron kinyo, ayaw kamo it palitik kon paalin kamo magsabat dahil sa ruyon nga oras hay taw-an kamo it Dyos it ikasabat kanda.²⁰ Ngani ro inyong ihambae hay bukun it halin sa inyong paino-ino eang kundi halin sa Espirito Santo it Dyos nga inyong Ama.

^aSa Griniyego, raya hay ‘bawia ninyo.’

^b10:14 Ro mga owa gabaton ku mensahi it Dyos parti kay Jesus hay pareho man nga mahigko sa mata it Dyos ag ro mga gasugid kanda ku mensahi hay matsa hatapnan ku kahigko ngaron. Ro pagpagpag ku tapu-tapu sa andang siki hay tanda nga andang ginabue ro kahigko nga nakatapon kanda. Mabasa man ra sa Markos 6:11 ag Lukas 9:5 ag 10:11.

^c10:15 Ro Sodoma ag Gomorra ro mga pinakamaeot nga syudad sa Daan nga Kasueatan (mabasa ra sa Genesis 19:1-29). Ro ginahambae ngara ni Jesus hay nagapakita nga kon indi pagbatunon ro mensahi hanungod sa Maneueuwas, raya hay mas grabi nga saea kaysa sa kasae-anan nga nahimo ku mga pinakamaeot nga tawo kato anay ag magaresulta ra sa mas grabi nga pina.

²¹ Matabo man sa ulihi nga may mga tawo nga owa nagatuo kakon nga magatraidor ag magapapatay sa andang igmanghod nga tumueuo nakon. May mga tatay man nga magahimo kara sa andang mga unga. Ro mga unga nga owa nagatuo kakon hay magasukoe ag magapapatay sa andang mga ginikanan nga mga tumueuo nakon.

²² Kaugtan kamo it tanan nga mga tawo tungod sumueunod nakon kamo. Pero ro nagapadayon nga nagatuo kakon hasta sa kamatayon hay may kabuhi nga owa it katapusan sa eangit. ²³ Kon ginahingabot kamo sa sangka lugar, daeagan sa pihak. Ayaw kamo magpaeuya it buot ay matuod rang ginahambae kinyo nga indi ninyo maubos it libot ro tanan nga banwa it Israel bago magbalik ako nga Unga it Tawo.”^d

²⁴ “Owa it estudyante nga eabaw pa sa anang maestro. Ag owa man it sueuguon nga eabaw pa sa anang amo. ²⁵ Ngani dapat nga malipay ro sumueunod kon maltratuhon imaw pareho ku pagmaltrato sa anang manogturo. Imaw man sa ulipon. Dapat imaw malipay kon maltratuhon imaw pareho ku pagmaltrato sa anang amo. Kon ako ngani nga inyong amo hay gintawag ku mga tawo nga si Beelzebul,^e kamo man nga mga sueuguon hay sigurado nga pakalisdon nanda.”

Indi Dapat Kita Mahadlok sa Paghingabot it Tawo Dahil Tatapon Kita it Dyos

(Lu 12:4-7)

²⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Ngani ayaw kamo it kahadlok sa mga tawo nga magahingabot kinyo ay ro tanan nandang ginaisip ag ginaobra it patago hay ipasayod ag ibulgar sa ulihi. ²⁷ Kon ano ro akong ginhambae kinyo tag kamo-kamo eang ro akong gintur-an, sugiran sa tanan nga tawo. Ro akong mga ginturo kinyo nga kamo eang ro nakabati hay iwali ninyo sa kadagayaan. ²⁸ Ayaw kamo it kahadlok sa makapatay sa inyo eang nga eawas pero indi makapatay sa inyong kaeag. Ro dapat ninyong kahadlukan hay ro Dyos nga makapina it grabi ku inyong eawas ag pati man ku inyong kaeag sa impyerno hasta sa owa it katapusan.

^d10:23 Ro iba hay nagapati nga raya hay nagapatungod sa pagbalik ni Jesus pagkabanhaw nana. Ro iba ma't-a hay nagapati nga nagakahueugan ra nga may mga tawo gihapon nga nagaturo ku Mayad nga Balita sa mga Judio hasta sa adlaw nga magbalik si Jesus halin sa eangit.

^e10:25 Sa Griniyego, ro Beelzebul hay sambilog pa nga ngaeen ni Satan.

²⁹ “Pila gid abi ro bili it daywang ka maya? Makaruyon eang ron sanda pero owa it bisan sambilog kanda nga mahueog sa eugta ag mamatay kon indi igtugot ku Dyos nga inyong Ama. ³⁰ Mas kapin pa kamo nga indi nana pagpabay-an. Bisangani ro inyong buhok hay huyap it Dyos. ³¹ Ngani ayaw kamo it kahadlok ay mas mahaega pa kamo sa Dyos kaysa sa kaabo-abo nga maya.”

³² “Ro nagaako sa atubang it mga tawo nga nagatuo imaw kakon hay akon man nga akuon sa atubang ku akong Ama sa eangit. ³³ Pero ro nagapanghiwaea sa atubang it tawo nga nagatuo imaw kakon hay akon man nga ipanghiwaea nga akon imaw nga sumueunod sa atubang ku akon nga Ama sa eangit”.

Ro Pagtuo kay Jesus hay Magapabueag sa mga Tawo

(Mk 8:34-38; Lu 9:23-24, 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Naghambae pa gid si Jesus, “Ayaw kamo mageaom nga nag-adto ako iya sa kalibutan agod magdaea it paghidait. Bukon it paghidait ro akong daea iya kundi pag-ilinaway.^f ³⁵ Tungod sa ulihi, ro unga nga eaki ag ro anang ama hay indi magkaeasugot dahil kakon. Makaruyon man ro nanay ag ro anang unga nga bayi ag ro umagad nga bayi ag ro anang panugangan nga bayi. ³⁶ Ro kaaway it sangka tawo hay ro ana mismo nga pamilya. ³⁷ Ro nagahigugma sa anang ginikanan it sobra pa sa anang paghigugma kakon hay indi bagay nga mangin sumueunod nakon. Ro nagahigugma sa anang unga it sobra pa sa anang paghigugma kakon hay bukon it bagay nga mangin sumueunod nakon. ³⁸ Ro bukon it haom nga mag-atubang it kalisod, paghingabot ag kamatayon^g tungod nagasunod imaw kakon hay bukon it bagay nga mangin sumueunod nakon. ³⁹ Ro naila nga magsunod sa ana eang nga gusto sa anang kabuhi hay mamatay man lang gihapon ag pinahan sa impierno. Pero ro bisan sin-o nga magsakripisyo ku anang gusto agod sundon ro akong kabubut-on hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan.”

Pagapremyohan it Dyos ro Nagabulig sa anang Katawhan

(Mk 9:41)

⁴⁰ Naghambae pa gid si Jesus, “Ro nagabaton kinyo hay nagabaton man kakon ag ro nagabaton kakon hay nagabaton man sa nagpaadto

^f10:34 Owa ra nagakahueugan nga gusto ni Jesus nga mag-ilinaway ro mga tawo, pero kon amat hay matabo ron kon ro iba hay magtuo kana ag ro iba hay indi.

^g10:38 Sa Griniyego, raya hay “indi magpas-an ku anang krus”.

iya kakon. ⁴¹ Ro nagakilaea sa katungdanan ku manoghambae it mensahi halin sa Dyos ag nagabaton kana hay magabaton man it premyo pareho ku premyo ku manoghambae. Ag ro nagatahod ag nagabaton sa tawo nga matarong hay magabaton man it premyo pareho ku ana it tawo nga matarong. ⁴² Matuod rang ginahambae kinyo nga kon sin-o ro nagatao it bisan sangka baso eang nga tubi sa pinakakubos ku akong mga sumueunod tungod akon ron nga sumueunod hay pagapremyohan gid it Dyos.”

Ro Pangutana ni Juan nga Manogbawtismo

(Lu 7:18-35)

11 ¹ Pagkatapos ni Jesus it hambae ku anang mga bilin sa anang dose nga ka sumueunod hay naghalin dayon imaw sa ratong lugar ag nag-adto sa iba pang mga kabanwahan it Galilea agod magturo ag magwali.

² Si Juan ma't-a nga Manogbawtismo hay idto sa prisuhan tag nakabati imaw ku mga ginahimo ni Kristo. Ginpaadto dayon nana idto ro pila ku anang sumueunod agod mangutana. ³ Pag-abot idto, naghambae sanda kay Jesus, “Ginapapangutana kamon ni Juan kon ikaw eon baea kuno ro among ginapaabot nga ginpromisa it Dyos o mahueat pa kami it iba?” ⁴ Nagsabat si Jesus, “Balik kamo kay Juan ag sugiran imaw ku inyo nga mga hakita ag habatian.

⁵ Sugiri imaw nga nakakita eon ro mga bulag, nakatikang eon ro mga eupog, nagmayad eon ro mga aruon, nakabati eon ro mga bungoe, nabanhaw ro mga patay, ag ginawali sa mga kubos ro Mayad nga Balita. ⁶ Sugiri man imaw nga bulahan ro tawo nga owa gatalikod sa anang pagtuo kakon.”

Naghambae si Jesus Hanungod kay Juan nga Manogbawtismo

(Lu 7:24-35)

⁷ Pagkatalikod ku mga ginpaadto ni Juan nga Manogbawtismo, naghambae dayon si Jesus parti kay Juan sa dagaya nga mga tawo nga nagtilipon idto. Hambae ni Jesus, “Ano ro inyo nga ginapaabot nga makita pag-adto ninyo kay Juan idto sa disyerto? Gapaabot baea kamo nga makakita it tawo nga owa it tinindugan pareho it tigbaw nga ginahuyop-huyop it hangin? Owa siguro no? ⁸ O basi gapaabot kamo nga makakita it tawo nga nakasuksuk it maeahaeon nga eambong? Bukon baea it sa mga palasyo gaistar ro mga nagasuksuk it maeahaeon? ⁹ Bukon abi it ro inyong gusto nga makita idto sa

disyerto hay isaeang ka propeta it Dyos? Huo propeta gid imaw pero may anang katungdanan nga mas pa ku ana it propeta ¹⁰ dahil imaw ro ginahambae it Dyos sa Sagrado nga Kasueatan nga:

‘May akon nga mensahero nga paunahon kimo agod pahaumon nana ro imong aeagyan.’^h”

¹¹ Hambae pa ni Jesus, “Matuod rang ginahambae kinyo nga owa pa it natawo iya sa ibabaw it kalibutan nga eabaw pa kay Juan nga Manogbawtismo. Pero mas pa kay Juan ro pinakakubos sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ¹² Umpisa ku pagwali ni Juan nga Manogbawtismo hasta makaron, ro Mayad nga Balita nga pwede eon ikatapoe ro mga tawo sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos hay madasig nga nagaeapta ag grabi ro epekto karon sa mga tawo. Abo nga mga tawo hay pursigido gid nga matapoe sa mga sinakpan ngaron it Dyos.ⁱ ¹³ Ro tanan abi nga ginsueat ku mga propeta ag ro Kasuguan it Dyos nga ginsueat ni Moises hay nagapahayag kon ano ro matabo sa ulihi. Pag-abot ni Juan hay nag-umpisa man nga natuman ratong mga ginsueat. ¹⁴ Kon magpati kamo sa akong ihambae ngara hay maeubtan ninyo nga ro ginsueat kato ku sangka propeta nga magabalik si Elias sa ulihi hay owa napatungod kay Elias mismo kundi kay Juan ‘t-a. ¹⁵ Paino-inoha ninyo it mayad ro inyo ngarang habatian.”

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Sa ano nakon ikakompara ro mga tawo sa rayang tyempo? Ano ro andang kapareho? Pareho sanda it mga unga nga nagahinampang^j nga bisan magkainalin hay indi gid makuntento ag nagasinggit sa andang mga kahampang, ¹⁷ ‘Gintukaran namon kamo agod magsaot kamo, owa man kamo magsaot. Nagkanta kami it para sa namatyan pero owa gid kamo bisan magtangis-tangis eon lang.’ ¹⁸ Ro mga tawo makarong tyempo hay pareho gid-a ku mga unga ngaron nga artihan. Ham-an abi?

^h11:10 Mabasa man ra sa Malakias 3:1a.

ⁱ11:12 Raya nga bersikulo hay may daywa pa nga posible nga kahueugan. 1.) “ro Mayad nga Balita nga pwede eon ikatapoe ro mga tawo sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos hay madasig nga nagaeapta ag grabe ro epekto karon sa mga tawo. Pero may mapintas nga mga tawo nga nagabaeabag sa mga naila matapoe sa mga sinakpan ngaron it Dyos.” 2.) “may mga gabaeabag agod nga indi mageapta ro Mayad nga Balita nga pwede eon ikatapoe ro mga tawo sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos ag gamitan pa ron nanda it kusog. Ag may mapintas man nga mga tawo nga nagabaeabag sa mga naila matapoe sa mga sinakpan ngaron it Dyos.”

^j11:16 Sa Griniyego, raya hay “nagapungko sa tindahan”. Sa andang kultura siguro hay sa tindahan nagahinampang ro mga unga.

Tungod si Juan nga Manogbawtismo hay gapuasa ag owa gainom it bino, pero sinanda ku mga tawo hay ginsudlan imaw it demonyo.

¹⁹ Ako ma't-a nga Unga it Tawo hay gakaon ag gainom sa mga okasyon ag sinanda ku mga tawo hay 'Haron ro sueok ag paeahilong ag nagaamigo pa sa mga manogluko nga manogsukot it buhis ag sa ibang mga makasasaea.' Pero di bale tungod ro kaaeam it Dyos hay mapamatud-an nga tama paagi sa matarong nga pagpangabuhi ku mga nagasunod karon."^k

Ginpaandaman ni Jesus ro mga Pumueuyo it mga Banwa nga Owa Magtalikod sa Saea

(Lu 10:13-15)

²⁰ Pagkatapos kato, ginpangisan ni Jesus ro mga pumueuyo ku mga banwa kon siin nana ginhimo ro kaeabanan nanang mga milagro tungod bisan hakita nanda rato hay owa sanda magtalikod sa andang mga saea. ²¹ Hambae nana, "Makangigidlis gid ro matabo kinyo nga mga tagaCorazin ag mga tagaBetsaida tungod owa't-a kamo magtalikod sa inyong saea! Kon ginhimo ko't-a kunta sa Tiro ag Sidon^l ro mga milagro nga ginhimo ko iya kinyo hay kabuhay eo't-a sanda nga nageambong it sako ag nagbutang it abo sa andang ueo bilang tanda ku andang pagtalikod sa saea. ²² Ngani ginahambae ko eagi kinyo nga kon mag-abot ro adlaw it paghukom, ro pina nga inyong batunon hay mas grabi pa kaysa sa pina nga batunon ku mga tagaTiro ag Sidon. ²³ Ag kamo man nga mga tagaCapernaum, ayaw eon kamo magpaabot nga itue-og kamo sa eangit agod padunggan it Dyos^m dahil idto gid kamo sa impyerno itagbong agod pinahan.ⁿ Kon nakakita ro mga tagaSodoma ku mga milagro nga pareho ku akon nga ginhimo inha kinyo hay naghinuesoe eon kunta sanda ag owa kunta pagwaska it Dyos ro andang syudad. ²⁴ Ginahambae ko eagi kinyo nga mas pa ro inyong pina nga batunon kaysa sa pina ku mga tagaSodoma kon mag-abot eon ro adlaw it paghukom."

^k11:19 Sa Griniyego, raya hay "ro kaaeam hay mapamatud-an nga tama paagi sa anang buhat."

^l11:21 Ro mga tagaTiro ag Sidon hay mga bukon it Judio.

^mEaom siguro nanda hay dayawon sanda ay ro andang banwa ro ueulian ni Jesus kada maghalin imaw sa anang mga pagpamanawon sa Galilea.

ⁿ11:23 Sa Griniyego raya hay 'Hades'. Basaha sa Lukas 16:23-24.

Si Jesus ro Nagatao it Katawhayan it Paino-ino

(Lu 10:21-22)

²⁵ Tapos, nagpangamuyo si Jesus, “Ama, GINUO ka ku tanan sa eangit ag sa kalibutan. Ginapasaeamatan ko ikaw tungod nga ginlipod nimo rundayang mga kamatuuran sa may mga tinun-an nga nagaeam nga mga maeam sanda pero ginpahayag mo ra sa mga tawo nga mapainubuson ag naila magpaturu pareho it mga unga.

²⁶ Tama ring ginhimo ngaron, Ama. Ginhimo mo nga makaruyon ron dahil nakapalipay ron kimo.”

²⁷ Pagkatapos ni Jesus it pangamuyo hay naghambae pa gid imaw, “Ro tanan-tanan hay gintugyan kakon ku akon nga Ama. Owa it nakakilaea gid sa Unga mageuwas sa Ama. Owa man it nakakilaea it mayad sa akong Ama kundi ako eang nga anang Unga ag ro bisan sin-o nga gusto nakon nga pakilaeahan kana kon mauno gid imaw.”

²⁸ Naghambae dayon si Jesus, “Kamo tanan nga mga ginagaoy ag ginabug-atan ku inyong mga paeas-anon, paeapit kamo kakon ay papahuwayon ko kamo. ²⁹ Magpasakop kamo sa akong pagdumaea ag magpaturu kamo kakon tungod mapinasensyahon ako ag mapinaubuson ag magatawhay ro inyong paino-ino. ³⁰ Maeumo eang ro mga sugo nga akong ipatuman kinyo ag indi kamo karon malisdan.”^o

Eabaw pa si Jesus sa Adlaw it Inogpahuway

(Mk 2:23-28, 3:1-6; Lu 6:1-5)

12 ¹ Isaeang ka Adlaw it Inogpahuway, si Jesus ag ro anang mga sumueunod hay nag-agi sa taeamnan it trigo^p. Nagutom ro anang mga sumueunod ngani tag nagaagi sanda hay nagpangutoe sanda it trigo ag anda rato nga ginkukut. ² Pero may idto nga mga Pariseo nga nakakita kanda ag ginhambaean nanda si Jesus, “Tan-awa tuo ring mga sumueunod. Nagaobra’t-a sanda it bawae sa Adlaw it Inogpahuway.”

³ Nagsabat si Jesus, “Owa maton kamo kabasa kon nag-alin anay si Haring David ag ro anang mga kaibahan kat owa sanda it makaon.

^o11:30 Ro mga ginpatawad eon ni Jesus hay nalipay magtuman sa anang mga sugo ngani maeumo eang kanda magtuman. Mas nalisdan pa sanda magtuman ku mga sueundanan nga gin-obra eang ku mga mapintas ag strikto nga mga Pariseo.

^pRo trigo hay tanom nga haeos pareho it paeay ro dahon ag bunga.

⁴ Nagsueod imaw sa Baeay it Dyos^q kato ag ginbuoe nana idto ro tinapay nga haead sa Dyos ag kinaon. Gintaw-an man nana kato ro anang mga kaibahan maskin nagahambae ro atong Kasuguan nga ro mga saserdote eang ro makakaon ku rato nga tinapay.^r ⁵ Owa man maton ninyo habasa sa Kasuguan nga may saea ro sangka tawo kon magtrabaho imaw sa Adlaw it Inogpahuway. Pero sa Adlaw it Inogpahuway hay nagatrabaho ro mga saserdote sa Templo pero owa gahambae ro Dyos nga nagakasaea sanda.^s ⁶ Pero ginahambae ko kinyo nga may iya makaron nga mas pa kaysa sa Templo^t.
⁷ Nasueat sa Kasueatan nga naghambae ro Dyos, ‘Mas mahaega kakon ro inyong pagkaeuoy sa inyong isigkatawo kaysa sa inyong paghaead it sapat agod tumanon eang ro Kasuguan.’^u Kon haeubtan ninyo ro kahueugan karon hay owa eon kunta ninyo pagkondenaha rayang mga inosente sa inyo nga ginapabangod. ⁸ Owa sanda nagkasaea tungod ako’t-a nga nga Unga it Tawo ro may otoridad nga maghambae kon ano ro pwede ag indi pwede nga obrahon kon Adlaw it Inogpahuway.”

Ginpamayad ni Jesus ro Sangka Tawo nga Kimpay ro Alima sa Adlaw it Inogpahuway

(Mk 3:1-6; Lu 6:6-11)

⁹ Pagkatapos, naghalin si Jesus sa taeamnan ngato it trigo ag nag-adto sa sinagoga idto sa ratong lugar. ¹⁰ May idto nga tawo nga kimpay ro anang alima. May mga Pariseo man idto nga nagausoay it sil-an nga ikaakusar si Jesus. Ngani ginpangutana nanda imaw, “Pwede baea sa atong Kasuguan ro magpamayad it masakiton kon Adlaw it Inogpahuway?”

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Sin-o iya kinyo ro indi magpatakas ku anang karnero nga nahueog sa kutkut sa Adlaw it Inogpahuway?

¹² Mas pa gid ro haega it tawo kaysa sa sapat ngani pwede’t-a ro paghimo it mayad sa atong isigkatawo bisan Adlaw it Inogpahuway.”

¹³ Ginambae dayon nana tag kimpay ngato, “Untaya ro imong

^q12:4 Ro Baeay it Dyos hay torda nga gin-obra nga simbahan anay ku mga Judio.

^r12:4 Mabasa man ra sa Levitico 24:9 ag sa I Samuel 21:1-6. Bisan gin-obra rato nanday David hay owa sanda nagkasaea sa panueok it Dyos.

^s12:5 Owa nagakasaea ro mga saserdote tungod ginsugo it Dyos nga magtrabaho sanda sa Adlaw it Inogpahuway. Mabasa man ra sa Nu 28:9-10.

^t12:6 Ro ginapatungdan ni Jesus kara hay imaw mismo.

^u12:7 Mabasa man ra sa Oseas 6:6.

alima.” Gin-untay ku tawo ro anang alima ag nagmayad eagi rato ag owa eon it deperensya pareho ku sambilog pa nanang ka alima.
¹⁴ Pumanaw eagi ro mga Pariseo ag ginplanohan kon paalin pasyon si Jesus.

Si Jesus ro Pinili it Dyos

¹⁵ Pero sayod ni Jesus kon ano ro andang plano ngani naghaling imaw sa rato nga lugar. Dagaya nga mga tawo ro nagsunod kana ag ana nga ginpamayad ro tanan nga may masakit ¹⁶ pero ana man sanda nga ginbilinan nga indi igpamalita ro parti sa anang mga ginpang-obra.^v ¹⁷ Ngani natuman ro ginsueat ni Propeta Isaias nga,

¹⁸ “Hara ro akon nga ginpili nga magserbi kakon. Imaw ro akong palangga ag nalipay gid ako it duro kana. Pagamhan ko imaw permi sa akong Espirito ag ipahisayod nana sa tanan nga mga nasyon kon paalin sanda mangin matarong sa panueok it Dyos.

¹⁹ Indi imaw makigdibate ag makigsilinggitan. Indi man imaw mabatian sa mga kalye nga nagadiniskurso it mabaskog.

²⁰ Indi nana pag-utdon ro tigbaw nga basag eon ag indi nana pagpaengon ro nagakilo-kilo nga iwag.^w

Padayunon nana ro pagkamaeueoy-on ag pagkamabuot hasta nga ro tanan nga kaeainan hay maperdi ku pagkamatarong nga ginatao it Dyos.

²¹ Ro mga tawo sa tanan nga mga nasyon hay magasalig kana nga ana sanda nga euwason.”^x

Ro Gahom ni Jesus hay Halin sa Espirito Santo Bukon it kay Satan

(Mk 3:22-27; Lu 6:43-45, 11:14-23)

²² Isaeang adlaw, may gindaea kay Jesus nga sangka tawo nga bulag ag apa dahil ginsudlan it demonyo. Ginsuboe ni Jesus sa ratong tawo ro demonyo ag nakahambae ag nakakita eon dayon ro tawo ngato. ²³ Hangawa gid tanan ro kaabo nga mga tawo nga

^v12:16 Owa abi imaw naila nga mag-adto eang kana ro mga tawo agod hipamayad eang sanda. Ag owa man imaw naila nga obrahon nanda imaw nga hari dahil makahimo imaw it mga milagro.

^w12:20 Nagakahueugan ra nga maeueoy-on ag mabuot imaw sa mga maeuya ro pagtuo.

^x12:21 Mabasa man ra sa Isaias 42:1-4.

nakakita ku ay Jesus ngato nga gin-obra ag sinanda, “Raya eon baea ro atong ginahueat nga apo ni Haring David?”

²⁴ Pero pagkabati karon ku mga Pariseo hay naghueutikan sanda. Sinanda, “Duyon? Makasuboe eang ron it mga demonyo dahil sa gahom ni Beelzebul^y nga pinuno it mga demonyo.”

²⁵ Sayod ni Jesus ro andang ginapaino-ino ngani ginhambae nana sanda, “Ro kada nasyon nga nagagrupa-grupo ag nagailinaway permi ro mga pumueuyo hay mawasak gid. Makaruyon man ro matabo sa kada banwa ag panimaeay nga perming nagailinaway. ²⁶ Ngani kon si Satanas mismo ro nagasuboe sa anang mga sinakpan nga mga demonyo sa mga tawo nga andang ginsudlan hay ginakuntra man nana ro anang kaugalingon. Kon makaruyon hay paalin makapadayon ro anang pagdominar? ²⁷ Kon matuod nga nagasuboe ako it demonyo dahil gintaw-an ako it gahom ni Beelzebul, sin-o man ro nagtao it gahom sa inyong mga sumueunod sa pagsuboe it mga demonyo? Ro inyo mismong mga sumueunod ro makasaksi nga saea kamo! ²⁸ Pero dahil nga ginsuboe nakon ro mga demonyo paagi sa gahom it Espirito it Dyos, nagapakilaea ra nga nag-abot eon iya kinyo ro oras ku paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan.”

²⁹ Tapos, naghambae pa si Jesus, “Kon sudlon it manakaw ro baeay it sangka makusog nga tagbaeay hay indi imaw makatakaw it bisan ano kon indi anay nana paggapuson ro tagbaeay. Pero kon higapos na eon ngani ro tagbaeay hay dikaron eon imaw makapanakaw ku mga pagkabutang.^z ³⁰ Ro bukon ko it kaapin hay nagakontra kakon. Ro owa nagabulig kakon sa pagtipon ku mga tawo hay nagapatapeaag kanda paeayo kakon. ³¹ Ngani ginahambae ko eagi kinyo nga mapatawad it Dyos ro mga tawo sa tanan nandang mga saea ag pag-insulto sa ibang tawo pero ro nagainsulto sa Espirito Santo^a hay indi pagpatawaron. ³² Ro maghambae it kuntra kakon nga Unga it Tawo hay pwede pa mapatawad pero ro maghambae

^y12:24 Ro Beelzebul hay sambilog pa nga tawag kay Satanas.

^z12:29 Ro buot hambaeon ni Jesus hay makaraya. Bangod imaw hay nagapangsuboe it mga maeain nga espirito sa mga tawo, matsa ana man nga gin-gapos si Satanas ag matsa gintakawan ku anang mga pagkabutang.

^a12:31 Paagi sa gahom ku Espirito Santo hay ginsuboe ni Jesus ro demonyo sa bersikulo 24 pero ginhambae ku mga Pariseo nga rato hay sa gahom ni Satanas. Rato hay pag-insulto sa Espirito Santo.

it kuntra sa Espirito Santo hay indi gid mapatawad bisan hasta hin-uno.”

³³ Naghambae pa gid dayon si Jesus, “Kon sa inyong tan-aw hay sadyaan ro bunga, hambaea’t-a ninyo nga sadyaan ro kahoy. Kon sa inyo ma’t-a nga tan-aw hay bukon it sadyaan ro bunga, hambaea’t-a ninyo nga bukon it sadyaan ro kahoy. Makilaea gid ro kahoy sa ana nga bunga.^b ³⁴ Mga tuso gid-a kamo pareho it sawa^c! Paalin abi kamo makahambae it mga mayad? Kon ano ro una sa kabubut-on hay imaw man ro nagaguwa sa ba-ba. ³⁵ Ro tawo nga may mayad nga kabubut-on hay nagahambae it mayad ag ro may maeain nga kabubut-on hay nagahambae man it maeain. ³⁶ Ginahambae ko eagi kinyo nga ro kada isaea hay manabat sa kada owa it sayod nana nga ginhambae pag-abot ku adlaw it paghukom. ³⁷ Ro imong mga ginhambae hay gamiton it Dyos sa paghusgar kimo, kon bilangan ka nga inosente o kondenado.”^d

Ginpangisgan ni Jesus ro mga Manogdumaea nga Nagatesting Kunta Kana

(Mt 16:1-4; Mk 8:11-12; Lu 11:29-32)

³⁸ May idto nga mga maestro it kasuguan ag mga Pariseo nga naghambae kay Jesus, “Maestro, pakitai abi kami it milagroso nga pamatuod nga pinadaea ka it Dyos.” ³⁹ Pero nagsabat si Jesus, “Ro mga tawo makaron nga tyempo hay mga maeain it kabubut-on tungod nagtalikod sanda sa Dyos. Gapangayo sanda kakon it milagroso nga pamatuod kon sin-o gid ako pero owa it ipakita kanda kundi ro pareho ku natabo kay Propeta Jonas kato anay. ⁴⁰ Si Jonas hay nagtenir it tatlong adlaw ag tatlong gabii sa tiyan it kabahoe-bahoe nga isda ag pagkapos hay gineuad imaw nga buhi gihapon. Makaruyon man ro matabo kakon nga Unga it Tawo, matenir man ako it tatlong adlaw ag tatlong gabii sa akong eueubngan ag pagkatapos hay mabanhaw dayon. ⁴¹ Pag-abot ku

^b12:33 Ginahambae ni Jesus ro mga Pariseo nga magdesisyon kon mauno ro andang pagkilaea kana. Kon makita nanda nga mayad ro anang ginaobra dapat hay maghambae sanda nga imaw hay mayad, bukon it maeain.

^c12:34 Ro sawa sa disyerto hay tuso gid. Pirmi sanda masae-an nga patay nga sanga ag gulpi eang dayon nga mangangkit it tawo nga nagaagi.

^d12:37 Owa ra nagakahueugan nga indi kita pagpinahan it Dyos dahil man sa atong buhat ay ro mga maeain naton nga ginahambae hay bunga ku atong nga maeain nga ginaisip (basaha sa bersikulo 34 ag Mk 7:21) nga nagatueod katon sa pag-obra it maeain.

adlaw it paghukom, magaatubang sa hukom ro mga tagaNinive kaibahan ku mga tawo makaron nga tyempo ag magahambae sanda nga dapat kamo pinahan. Ham-an? Dahil nagtalikod ngani sanda sa andang mga saea pagwali ni Jonas pero kamo hay owa gid nagatalikod sa inyong mga saea maskin may mas pa kay Jonas iya kinyo. ⁴² Pag-abot ku adlaw it paghukom, magatindog man ag magasaksi kuntra kinyo ro rayna it Seba^e tungod imaw ngani hay nagbyahe halin pa sa kaeayo-eayo nga lugar^f agod eang magpamati sa pagturo ku maeam nga hari nga si Solomon. Pero may mas pa kay Solomon iya kinyo ugaling hay owa gid kamo nagainato sa anang ginaturo.”

**Ro Peligro ku Bukon it Hantop sa Kabubut-on nga
Pagpati sa mga Ginaturo ni Jesus**

(Lu 11:24-26)

⁴³ Naghambae pa si Jesus kanda, “Kon magguwa sa sangka tawo ro maeain nga espirito hay nagawarang ra sa disyerto nga owa it tubi ag nagauso y idto it mapahuwayan. Ag kon owa imaw it hikita ⁴⁴ hay mahambae dayon imaw sa anang kaugalingon, ‘Mabalik eon lang ako sa akon anay nga ginhalinan nga tawo.’ Pagbalik nana hay hiabutan nana nga ro tawo ngato nga anang ginhalinan hay pareho it baeay nga owa it nagaistar ag malimpyo eon ag ginpanami rato.^g ⁴⁵ Tapos, masampit imaw it pito pa gid nga ka espirito nga mas maeain pa kaysa kana. Masueod sanda sa tawo ngato ag idto mag-istar, ngani mangin mas grabi ro sitwasyon ku ratong tawo kaysa sa dati. Makaruyon man ro matabo sa mga maeain nga tawo sa makaron nga tyempo.”

^e12:42 Sa Griniyego raya hay ‘Rayna it Sur’. Mabasa ra sa 1 Mga Hari 10:1-13. Ro iba hay nagahambae nga ro dati nga nasyon it Seba hay ginatawag makaron nga Yemen nga maeapit sa Saudi Arabia. Sinana ma’t-a ku iba raya hay nasyon it Etiopia makaron.

^f12:42 Ro kaeayuon ku anang ginbyahe hay mga 2,000 kilometros.

^gRo kahueugan kara hay ro tawo nga ginsubuean it maeain nga espirito hay mayad eon pero owa imaw nagtuo kay Jesus ngani owa nagaistar kana ro Espirito Santo. Pwede imaw balikan ku maeain ngato nga espirito nga nagguwa kana ag pwede man imaw masudlan it iba pa nga meain nga espirito.

Ro Nagatuman sa Dyos ro Ginakabig ni Jesus nga Anang Matuod nga Pamilya

(Mk 3:31-35; Lu 8:19-21)

⁴⁶ Samtang nagaturo pa si Jesus, nag-abot ro anang ina ag mga igmanghod. Idto sanda sa liwan ag andang gin-usoy si Jesus ay gusto nandang makighambae kana. ⁴⁷ May nagsugid kay Jesus, “Idto sa liwan si nanay mo ag ro ing mga igmanghod. Ginausoy ka nanda ay gusto nandang makighambae kimo.” ⁴⁸ Nagsabat si Jesus sa tawo nga naghambae kana, “Huo, una matuod sanda pero sugiran ta kon sin-o ro akon nga ina ag mga igmanghod sa panueok it Dyos.” ⁴⁹ Tapos, ginturo ni Jesus ro anang mga sumueunod ag naghambae, “Raya ro akong ina ag mga igmanghod. ⁵⁰ Ro bisan sin-o nga nagatuman sa kabubut-on ku akon nga Ama sa eangit hay ruyon ro akong ginakabig nga ina ag igmanghod.”

Ro Istorya Parti sa Ginsab-og nga Binhi

(Mk 4:1-9; Lu 8:4-8)

13 ¹ Ku rato man nga adlaw, nagguwa sa baeay si Jesus ag nag-adto sa baybayon ag nagpungko idto. ² Kaabo-abo nga mga tawo ro nagtueumpok kana ngani nagsakay imaw sa baroto nga idto sa may bi-bi ag naglingkod samtang idto ma’t-a ro tanan nga mga tawo sa baybayon nagatilindog. ³ Abo ro ginturo kanda ni Jesus paagi sa paanggid nga mga istorya. Raya ro sambilog sa anang mga istorya: “May sangka mangunguma nga nagsab-og it binhi sa anang taeamnan. ⁴ Sa anang pagsab-og, may binhi nga tumugpa sa daean ag gintuka rato it mga pispis. ⁵ May binhi man nga tumugpa sa dalipi nga may manipis nga eapok. Owa mabuhayi ag nagtubo rato. ⁶ Pero tag mainit eon ro silak it adlaw hay nagkaeaeay man eagi ratong nga tanom ag nagkaeasunog ay owa gid rato nakagamot it mayad. ⁷ May binhi man nga tumugpa sa kasiitan. Nagtubo rato ugaling nageambo ro mga masiit nga hila munon ag matsa linuok ro mga tanom ngato. ⁸ Pero may binhi ma’t-a nga tumugpa sa manami nga eugta. Nagtubo rato ag nagpamunga. Ro bunga ku iba hay kaabo-abo nga mayad, ro ana ku iba hay kaabo-abo ag ro ana ma’t-a ku iba hay abo. ⁹ Paino-inoha ninyo it mayad ro inyo ngarang habatian.”

Ro Rason nga Gin-gamit ni Jesus ro mga Paanggid nga Istorya

(Mk 4:10-12; Lu 8:9-10)

¹⁰ Ku uluhi, tag si Jesus lang ag ro anang mga sumueunod ro habilin, ginpangutana imaw ku anang mga sumueunod, “Ham-an it mga paanggid nga istorya ro imong ginagamit kon magturo ka sa mga tawo?” ¹¹ Nagsabat si Jesus, “Dahil kamo ro gintaw-an it Dyos it pribilihiyo nga matud-an it diritso parti sa anang paghari sa anang mga pinasahi nga sinakpan nga owa anay ginpasayod kato. Pero ro iba hay owa’t-a ku pribilihiyo ngaron. ¹² Ro nagapati ag nagapangusisa abi sa akong ginaturo hay dugangan pa gid it Dyos ro anang kaaeam agod mas makaeubot pa gid imaw. Pero ro owa nagapati ag owa nagapahaega sa akong ginaturo hay bue-on kana it Dyos bisan ro sangkiri nga anang haeubtan. ¹³ Mawron nga ginapaagi ko pa sa paanggid nga istorya kon magturo sa iba tungod bisan gatinueok sanda hay indi sanda kaeubot ku kahueugan it andang hakita ag bisan gapinamati sanda hay indi man sanda kaeubot ku andang habatian. ¹⁴ Ngani nagakatuman eon kanda ro ginsueat ni Propeta Isaias nga,

‘Bisan gatinueok kamo hay indi gid kamo kaeubot ku kahueugan ku inyong hakita,

ag bisan gapinamati kamo hay indi gid kamo kaeubot.

¹⁵ Tungod nangin dungan ro mga tawo ngara,

nagabuta-bungoe sanda sa kamatuuran

ay owa gid sanda naila magtueok, magpamati, mageubot

ag maghinuesoe ku andang mga saea agod akon sanda nga patawaron.”^h

¹⁶ “Pero bulahan kamo nga mga nagasunod kakon ay haeubtan ninyo kon ano ro inyong hakita ag habatian. ¹⁷ Matuod rang ginahambae kinyo nga abo nga mga propeta it Dyos ag mga matarong nga tawo kato anay hay naghandom nga hikita ag hibatian ro inyong mga hakita ag habatian pero owa gid nanda ron hakit-i ag habatii.”

Ginpaathag ni Jesus ro Paanggid nga Istorya Parti sa Binhi

(Mk 4:13-20; Lu 8:11-15)

¹⁸ “Pamati kamo. Ro kahueugan ku paanggid nga istorya parti sa binhi hay raya. ¹⁹ Ro natabo sa binhi nga tumugpa sa daean hay kahalimbawa ku nagpamati sa mensahi parti sa paghari it Dyos pero

^h13:15 Mabasa man ra sa Isaias 6:9-10.

owa nana rato maeubti ag nag-abot dayon si Satanas, ro ginahalinan it kaeainan, ag ginbuoe sa anang isip ratong mensahi nga anang habatian. ²⁰ Ro natabo ma't-a sa binhi nga tumugpa sa may dalipi hay kahalimbawa ku nagpamati sa mensahi it Dyos ag nagbaton eagi nga may kalipay pagkabati nana kato. ²¹ Ugaling tungod owa nakagamot it mayad ro anang habatian hay owa man rato magbuhay sa anang paino-ino. Kon gakalisod eon ngani imaw o ginahingabot bangod sa anang pagbaton sa mensahi ngato hay nagatalikod dayon imaw sa ana ngatong ginbaton. ²² Ro natabo ma't-a sa binhi nga tumugpa sa kasiitan hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos pero ro mensahi ngato hay matsa linuok it mga problema sa pangabuhi ag handom nga magmanggad nga matsa nagbulag kana. Imaw ron ngani nga owa makapamunga ro mensahi ngato sa anang kabuhi. ²³ Pero ro natabo ma't-a sa binhi nga tumugpa sa manami nga eugta hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos ag nakaeubot gid kato. Makita gid ro mayad nga bunga kato sa andang kabuhi. Kon sa tubas pa ron, ro iba kanda hay may tubas nga abo, ro ana ku iba hay kaabo-abo ag ro ana ma't-a ku iba hay kaabo-abo gid nga mayad."

Nag-istorya si Jesus Parti sa Hilamunon Agod Tur-an ro mga Tawo Parti sa Paghari it Dyos

²⁴ May paanggid pa gid nga gin-istorya si Jesus sa mga tawo. Hambae nana, "Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho kara. May sangka mangunguma nga nagsab-og it manami nga binhi it trigo sa anang taeamnan. ²⁵ Isaeang gabii, samtang nagakaeatueog ro mga tawo, ro taeamnan ku mangunguma ngato hay gin-adtunan ku anang kaaway ag ginsab-ugan rato it makahieilo nga hilamunon. Tapos, pumanaw dayon imaw. ²⁶ Nagtubo ro trigo ag nag-uepot ro uhay ag dikato hasayri nga abo't-a gali ro nagtubo man nga hilamunon.

²⁷ "Nag-adto dayon sa mangunguma ro anang mga kabulig ag naghambae, 'Nong, bukon abi it manami nga binhi ro atong ginsab-og sa imong taeamnan? Ham-an it abo nga hilamunon? Siin ron naghaealin?'

²⁸ "Nagsabat ro amo, 'Ro akong kaaway ro nag-obra karon.' Naghambae ro mga kabulig, 'Hay ano, Nong, amon nga hilamnan ro imong taeamnan?'

²⁹ “Pero nagsabat ro amo, ‘Ayaw ay basi higabot pati ro trigo.
³⁰ Pabay-i eang ron ninyo hasta magtig-aeani. Kon tig-aeani eon ugaling hay hambaeon ko ro mga manog-ani nga unahon it gaeab ro hila munon ag bugkuson agod sug-an. Pagkatapos hay anihon dayon ro trigo ag taguon ro tubas sa akong bodega.” ’

Ro Pag-inabo ku Masakpan ku Paghari it Dyos

(Mk 4:30-32; Lu 13:18-19)

³¹ Nagturo pa gid si Jesus paagi sa paanggid nga istorya. Hambae nana, “Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho man it busoe it mustasa nga gintanom it sangka tawo sa anang taeamnan. ³² Ro mustasa ro pinakamaisot sa tanan nga mga busoe pero kon magtubo eon ngani hay mangin matsu kahoy ra ag sarang mapugaran it mga pispis ro ana karang mga sanga.”

Sangkiri sa Primero Pero Mangin Abo sa Ulihi ro Masakpan ku Paghari it Dyos

(Lu 13:20-21)

³³ Nagturo si Jesus paagi sa isaea pa gid nga ka paanggid nga istorya. Hambae nana, “Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho man sa matabo sa harina nga ginhaluan ku sangka bayi it sangkiriti nga pangpaalsa. Bisan sangkiriti eang rato hay nahapaalsa na kara ro bilog nga minasa.”

Kon Ham-an Nagagamit si Jesus it mga Paanggid nga Istorya

(Mk 4:33-34)

³⁴ Ro tanan ngarang mga butang hay ginturo ni Jesus sa dagaya nga mga tawo paagi sa paanggid nga istorya. Owa gid imaw it ginturo kanda nga owa nana ginagamiti kara. ³⁵ Ginhimo nana ra agod matuman ro ginpasueat kato it Dyos sa anang propeta nga, “Paanggid nga istorya ro akong gamiton sa pagpakighambae kanda. Ipahayag ko kanda ro mga butang nga owa anay ginpahayag halin pa ku pagtuga ku kalibutan.”ⁱ

Ginpaathag ni Jesus ro Kahueugan ku Paanggid nga Istorya Parti sa Hilamunon

³⁶ Pagkatapos kara hay ginpauli ni Jesus ro kaabo-abo nga mga tawo ag tapos hay nagsueod imaw sa baeay. Sinunod imaw idto ku

ⁱ13:35 Mabasa man ra sa Salmo 78:2.

anang mga sumueunod ag ginhambae, “Sugiri abi kami kon ano ro kahueugan ku istorya ngato parti sa hilaemunon sa taeamnan.”

³⁷ Nagsabat si Jesus, “Ro tawo ngato nga nagasab-og it manami nga binhi hay ako nga Unga it Tawo. ³⁸ Ro kahueugan ku taeamnan hay ro mga tawo iya sa kalibutan. Ro manami nga binhi hay ro mga pinasahi nga sinakpan it Dyos^j ag ro mga hilaemunon hay ro mga sinakpan ni Satanas, ro ginahalinan it kaeainan.^k ³⁹ Ro kaaway ma’t-a nga nagsab-og ku binhi it hilaemunon hay si Satanas^l ag ro tig-aeani hay ro katapusan it kalibutan. Ro mga manog-ani hay ro mga anghel it Dyos. ⁴⁰ Tapos, ro paggaeab ag pagsuga ku mga hilaemunon hay pareho sa matabo sa mga sinakpan ni Satanas sa katapusan it kalibutan. ⁴¹ Ako nga Unga it Tawo hay magasugo sa akon nga mga anghel nga tipunon ag ibueag sa akong mga pinasahi nga sinakpan ro tanan nga mga nagatueod sa mga tawo nga magkasaea ag ro tanan nga perming nagabalewala sa Kasuguan it Dyos. ⁴² Ag itagbong sanda ku mga anghel idto sa kaeayo nga pwerte kainit ag magainueahab sanda idto ag magapinagot ku andang mga ngipon. ⁴³ Pero ro mga matarong sa panueok it Dyos hay mangin masilaw pareho ku adlaw^m kon maghari eon gid ro andang Ama nga Dyos kanda sa ulihiⁿ. Paino-inoha it mayad ro inyo ngarang habatian.”

Ro Mangin mga Pinasahi nga Sinakpan it Dyos hay Mahaega pa sa Manggad

⁴⁴ May gin-istorya pa gid si Jesus nga isaeang ka paanggid nga istorya. Hambae nana, “Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho man it manggad nga gineubong sa sangka taeamnan. Hakutkot ra it sangka tawo ag nalipay gid imaw it duro. Ana ra nga gineubong it uman tapos hay umuli dayon imaw ag

^j13:38 Sanda hay pareho it mayad nga binhi ay nagbunga it mayad-ayad sa andang kabuhi ro mensahi it Dyos.

^k13:38 Sanda hay pareho it hilaemunon ay puro kaeainan ro bunga ku andang kabuhi.

^l13:39 Sa Griniyego raya hay ‘Dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaelain o manogpabangod. Sa Hinebreo, ro kahueugan it Satanas hay kaaway.

^m13:43 Ro kahueugan kara hay pagapadunggan gid sanda.

ⁿ13:43 Nagahari eon makaron ro Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan ugaling ginaintrahan pa imaw ni Satanas paagi sa pagtentar kanda nga magpakasaea.

ginbaligya nana ro tanan nanang pagkabutang ag ro kabakeanan hay ginbakae nana ku ratong taeamnan.”

⁴⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Hara pa gid ro sangka istorya nga paanggid kon mauno ro paghari it Dyos. May sangka negosyante nga gainusoy it maeahaeon nga mga perlas. ⁴⁶ Pagkakita nana ku perlas nga kanami-nami ag kamahae-mahae hay umuli dayon imaw ag anang binaligya ro tanan nanang pagkabutang. Pagkatapos, binakae nana ratong maeahaeon nga perlas.”

Indi Ikatapoe ro Tanan nga Tawo sa mga Pinasahi nga Sinakpan it Dyos

⁴⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho man ku lambat it mga mangingisda. Kon itaktak nanda ro lambat hay sari-sari nga klase it isda ro madakop. ⁴⁸ Kon puno eon ro lambat hay batakon ra it mga mangingisda ag daehon sa takas. Anda dayon nga pilion ro manami nga klasi it isda ag ibutang sa andang mga aeat ag anda nga ipilak ro owa’t sayod. ⁴⁹ Makaruyon man ro matabo sa katapusan it kalibutan. Suguon it Dyos ro mga anghel nga ipaeain ro mga maeat sa mga matarong nga tawo sa ana nga panueok. ⁵⁰ Ro mga maeat hay anda dayon nga itagbong sa kaeayo nga pwerte kainit ag magainueahab sanda idto ag magapinagot ku andang mga ngipon.”

⁵¹ Tapos, ginpangutana ni Jesus ro anang mga sumueunod, “Haeubtan man ninyo ro tanan ngatong ginhambae ko kinyo?”

“Huo, haeubtan namon,” sabat nanda.

⁵² Naghambae dayon si Jesus, “Kon mawron hay haeubtan ninyo nga ro kada maestro it Kasuguan nga nagapati ag nagasunod ku ginaturo parti sa paghari it Dyos hay pareho it manggaranon nga tagbaeay nga may kaabong maeahaeon nga kagamitan nga mga bag-o ag mga daan man.”^o

Owa Gid Pagtahura si Jesus ku Anang mga Kasimanwa sa Nazaret

(Mk 6:1-6; Lu 4:16-30)

⁵³ Pagkatapos ni Jesus it turo paagi sa rayang paanggid nga istorya hay nagpanaw imaw ⁵⁴ paadto sa anang banwang ginbahuean. Pag-abot nana idto, nag-adto imaw sa sinagoga idto ag nagturo.

^o13:52 Ro posible nga kahueugan kara hay abo ro anang hasayran sa mga ginpahayag it Dyos sa Daan nga Sagrado nga Kasueatan ag imaw man sa mga bag-o nga ginaturo ni Jesus ag pwede nana ron nga magamit sa pagturo sa iba.

Hangawa gid ro mga tawo pagkabati nanda sa anang ginaturo. Hambae nanda, “Siin man imaw nagbuoe ku ana ngarong kaaeam ag gahom sa paghimo it mga milagro?” ⁵⁵ Bukon abi it unga man lang ra imaw ni Jose nga karpentero? Ag bukon abi it ina na kara si Maria ag ro anang mga igmanghod hay sanday Santiago, Jose, Simon ag Judas? ⁵⁶ Ag tagariya man lang ro anang mga igmanghod nga mga bayi. Siin man baea imaw ra nagbuoe ku ana ngarang abilidad?” ⁵⁷ Ngani owa gid sanda magtuo kana. Naghambae dayon imaw, “Bisan siin nga lugar hay ginapadunggan gid ro propeta pero owa imaw ginapadunggi ku ana mismo nga mga kasimanwa ag pamilya.” ⁵⁸ Ngani owa si Jesus nag-obra it abo nga milagro idto tungod owa sanda nagpati kana.

Ro Pagpatay kay Juan nga Manogbawtismo

(Mk 6:14-29; Lu 9:7-9)

14 ¹ Owa mabuhayi hay habatian ni Herodes^p nga gobernador^q it Galilea ro mga ginahimo ni Jesus. ² Hambae ni Herodes sa anang mga opisyaes, “Si Juan nga Manogbawtismo^t-a ro tawo ngara. Nabanhaw imaw mawron nga may gahom imaw nga makahimo it mga milagro.”

³ Naghambae karon si Herodes dahil sa anang gin-obra kato kay Juan. Kato abi hay ana nga ginpadakop si Juan ag ginpaprismo agod sundon ro gusto ni Herodias. Rayang si Herodias hay hipag^r ni Herodes nga anang gin-agaw kay Felipe nga anang igmanghod. ⁴ Tungod kara hay ginhambaean ni Juan si Herodes, “Ginabawae ku kasuguan it Dyos ro imong pag-asawa sa bayi ngaron.^s” ⁵ Gusto kunta ni Herodes nga ipapatay si Juan pero nahadlok man imaw sa mga tawo ay nagapati sanda nga propeta si Juan.

⁶ Tag adlaw kato it pagselebrar ku pagkatawo ni Herodes hay nagkinalipay sanda. Nagsaot ro unga nga daeaga ni Herodias sa atubang ku mga bisita ag naila gid si Herodes sa ana ngato nga saot. ⁷ Ngani nagpanumpa imaw sa daeaga nga itao gid nana ro bisan ano nga pangayun kana.”

^p14:1 Si Herodes ngara hay si Herodes Antipas nga unga ni Herodes nga hari tag si Jesus hay eapsag pa eang.

^qSa Griniyego raya hay ‘tetrarco’ nga puepareho it gobernador.

^r14:3 Si Herodias hay bukon eang it hipag ni Herodes kundi ana pa ra nga gumankon ay magmaeanghod sanday Herodes, Felipe ag ro tatay ni Herodias.

^s14:4 Mabasa ra sa Levitico 18:16 ag sa Levitico 20:21.

⁸ Gintud-an ku anang ina ro daeaga kon ano ro anang pangayuon kay Herodes, ngani hambae ku daeaga, “Taw-an kakon ro ueo ni Juan nga Manogbawtismo nga nakabutang sa bandehado.”

⁹ Nasubo ro hari pero tungod nakapanumpa eon imaw sa atubang ku anang mga bisita ngani nagsugo imaw nga itao ro pangayo ku daeaga. ¹⁰ Ngani ginpapugutan nana si Juan idto sa prisuhan.

¹¹ Ginbutang dayon ro ueo ni Juan sa bandehado ag gindaea sa daeaga ag gintao nana dayon rato sa anang ina. ¹² Pagkabati ku mga sumueunod ni Juan ku natabo, nag-adto sanda idto ag ginbuoe ro anang eawas ag gineubong. Tapos, nag-adto sanda kay Jesus ag ginsugiran imaw.

Ginpakaon ni Jesus ro Sobrang Limang Libo Paagi sa Anang Gahom

(Mk 6:30-44; Lu 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³ Pagkabati ni Jesus ku natabo kay Juan hay sumakay imaw sa baroto kaibahan ro anang mga sumueunod^t ag tumabok sa sangka lugar nga owa it kabeayan agod sanda-sanda eang idto. Pero pagkasayod ku abo nga mga tawo nga nagpanaw si Jesus hay umapas sanda. Halin sa mga kabanwahanan hay nagtikang sanda sa baybay paadto sa ay Jesus nga ginapaadtunan. ¹⁴ Pagpanaog ni Jesus, hakita nana ro kaabo-abo nga tawo nga nagsunod kana.^u Naeuoy gid imaw kanda ngani anang ginpangmayad ro mga masakiton kanda.

¹⁵ Tag hapon eon gid, nagpaeapit kay Jesus ro anang mga sumueunod ag naghambae, “Salikaeom eon ag iya pa kita sa lugar nga owa it kabeayan. Mayad siguro nga papanawon eon naton ro kaabo ngara nga mga tawo ngara idto sa mga kabaryohan agod makabakae sanda it pagkaon.”

¹⁶ Pero nagsabat si Jesus, “Owa eon it kinahangean nga papanawon ninyo sanda. Kamo mismo ro magtao it pagkaon kanda.”

¹⁷ Nagsabat sanda, “Limang ka tinapay ag daywang ka isda gid lang ro pagkaon ngara iya.”

^tMabasa man ra sa Lukas 9:10.

^u14:14 Sa Griniyego, “ag pagpanaog nana hay hakita nana ro kaabo-abo nga mga tawo”. Owa ra nagakahueugan nga kat nanaog sanday Jesus sa baroto hay hakita nanda ro mga tawo nga nag-aeabotan sa baybay ay suno sa Juan 6:1-5, sanday Jesus hay hauna it abot ag nagsaka sanda sa bukid. Pagpanaog eon nanda sa bukid hay dikato eon nanda hakita ro kaabo-abong tawo nga nag-aeabotan.

¹⁸ Naghambae si Jesus, “Daeha ron ninyo iya kang.”

¹⁹ Ginpapungko dayon nana ro mga tawo sa hila munon. Ginbuytan nana ro limang ka tinapay ag daywang ka isda ngato ag nagtangda sa eangit ag nagpasaeamat sa Dyos. Tapos hay ana nga ginpihak-pihak ro tinapay ag gintao sa anang mga sumueunod ag ginpanueupod nanda rato sa kaabo nga mga tawo. ²⁰ Nagkaon sanda tanan hasta nagkaeabusog. Pagkatapos hay gintipon ku mga sumueunod ro habilin ag nakapuno sanda it dose ka kaing. ²¹ May mga limang libong ka eaki ro nakakaon kato. Owa pa’t-a karon hatapoe it huyap ro mga bayi ag mga unga.

Nagtikang si Jesus sa Ibabaw it Tubi

(Mk 6:45-52; Jn 6:16-21)

²² Pagkatapos eagi kara hay ginpasakay ni Jesus sa baroto ro anang mga sumueunod ag ginpauna it tabok ay ginpapauli pa nana ro mga tawo. ²³ Pagkapauli nana ku mga tawo, nagsaka imaw sa bukid agod magpangamuyo nga nagaisaeahanon. Tag gabii eon hay idto gihapon si Jesus nga nagaisaeahanon sa bukid. ²⁴ Ro ay Jesus ma’t-a nga mga sumueunod hay idto gihapon sa tunga-tunga^v it eawod. Nalisdan abi sanda sa pagtabok ay subeang sanda sa mabaskog nga hangin ag ginahinampak it daeagko nga humbak ro andang baroto. ²⁵ Tag aga-aga eon, nag-adto kanda si Jesus nga nagatikang sa ibabaw it tubi. ²⁶ Pagkakita nanda kay Jesus nga nagatikang sa ibabaw it tubi hay hinadlukan sanda ag nagsilinggit sa andang kakueba ay eaom nanda hay mueto imaw.

²⁷ Pero naghambae eagi si Jesus, “Isuga ro inyong buot! Ako ra. Ayaw kamo it kahadlok.”

²⁸ Naghambae si Pedro, “Ginuo, kon ikaw gid man don, patikanga man ako sa tubi paadto kimo.”

²⁹ “Sige, mali iya,” sabat ni Jesus.

Nanaog matuod si Pedro sa baroto ag nagtikang sa ibabaw it tubi paadto kay Jesus. ³⁰ Pero pagkakita nana ku maeagko nga humbak nga daea ku mabaskog nga hangin, kinuebaan imaw ag nag-amat-amat imaw it eugdang. Suminggit imaw, “Ginuo, tabangi ako!” ³¹ Binira imaw it dali-dali ni Jesus ag ginhambae, “Ham-an it nagduda ka? Kueang ‘t-a gihapon ro imong pagtuo kakon.”

³² Nagsakay dayon sanda sa baroto ag nagpundo eagi ro hangin.

^v14:24 Ro kaeayo halin sa andang ginhalinan hay mga 5 o 6 nga kilometro. Mabasa man ra sa Juan 6:19.

³³ Nageuhod dayon ro anang mga sumueunod nga idto sa baroto ag ginsimba nanda imaw. Hambae nanda, “Ikaw gid matuod ro Unga it Dyos.”

Ginpamayad ni Jesus ro mga TagaGenesaret

(Mk 6:53-56)

³⁴ Pagkatabok nanda hay idto sanda nagdungka sa lugar it Genesaret. ³⁵ Hakilan-an ku mga tawo idto si Jesus ngani ginpasayod nanda sa mga tawo sa tanan nga kabanwahan sa rato nga lugar nga nag-abot si Jesus ngani andang gindaea ro tanan nandang mga masakiton kana. ³⁶ Ginpinangabay nanda imaw nga kon pwede hay sugtan nana ro mga masakiton nga tabingon nanda bisan ro gayad eon lang ku ana nga eambong. Ag ro tanan nga nakatabing kato hay nagmaeayad.

Ro Ginturo it Pariseo hay Owa Gakasinanto sa Kasuguan it Dyos

(Mk 7:1-13)

15 ¹ Isaeang adlaw, may nag-adto kay Jesus nga mga Pariseo ag mga maestro it Kasuguan nga naghalin pa sa Jerusalem. Ginpangutana nanda imaw, ² “Ham-an it ginaeapas ku imong mga sumueunod ro kaugalian nga ginturo pa ku atong taeahaon nga mga kalolo-lolohan? Owa sanda nagasunod sa ritwal it pagpalibanaw it alima bago magkaon.” ³ Nagsabat si Jesus, “Hay ham-an it inyo man nga ginaeapas ro Kasuguan it Dyos por dahil eang sa inyong kaugalian? ⁴ Halimbawa, ginpasueat it Dyos kay Moises nga, ‘Tahura ro inyong mga ginikanan’^w ag ‘sentensyahi it kamatayon ro bisan sin-o nga maghambae it maeain sa anang mga ginikanan.’^x ⁵ Pero kon kinyo hay pwede nga hambaeon it unga sa anang ginikanan nga, ‘Buligan ko kunta kamo ugaling hay ginpangako ko eon nga ihaead sa Dyos ro akong inogbulig kinyo.’ ⁶ Ngani kon kinyo, owa it kaso bisan indi eon imaw magtahod sa anang ginikanan paagi sa pagtao ku andang kinahangeanon. Sa inyo ngaron nga ginaobra hay ginabaliwala ’t-a ninyo ro hambae it Dyos por dahil eang sa inyong kaugalian. ⁷ Mga ipokrito gid-a kamo! Tama gid ro hambae ni Propeta Isaias parti kinyo kato anay nga,

⁸ ‘Ginapadunggan ako ku mga tawo ngara sa andang mga ginahambae,

^w15:4 Mabasa man ra sa Exodo 20:12 ag sa Deuteronomio 5:16.

^x15:4 Mabasa man ra sa Exodo 21:17 ag sa Levitico 20:9.

pero maeayo ro andang buot kakon.

⁹ Owa it pueos ro andang pagsimba kakon ay ro andang ginaturo nga akon kuno nga kasuguan hay mga kasuguan nga gin-obra man lang it tawo.’ ”y

Ro Makapahigko sa Tawo sa Mata it Dyos

(Mk 7:14-23)

¹⁰ Tapos, ginpapaepit ni Jesus kana ro mga tawo ag ginhambae, “Pamati kamo ag eubton ro akon nga ihambae kinyo. ¹¹ Bisan ano ro ibutang it tawo sa anang ba-ba hay indi ra makapahigko kana sa mata it Dyos kundi ro nagaguwa sa anang ba-ba ro makapahigko kana.”^z

¹² Nagpaeapit dayon kana ro anang mga sumueunod ag naghambae, “Sayod mo baea nga nanaw-ay it duro ro mga Pariseo pagkabati nanda sa imong ginhambae ngato?”

¹³ Nagsabat si Jesus, “Ro mga Pariseo ngaron hay pareho ku mga tanom nga bukon it ro akon nga Ama sa eangit ro nagtanom ngani ana ron sanda nga panggabuton sa ulihi. ¹⁴ Ngani ayaw ninyo sanda pag-inatuha ay pareho ron sanda it bulag nga nagaguyod man it bulag. Ag kon bulag man ro nagaguyod sa isaea pa nga bulag hay pareho sanda nga mahueog sa kutkut.”

¹⁵ Naghambae dayon si Pedro, “Abi, sugiri kami kon ano ro kahueugan ku imo ngatong gin-istorya kaina, tag ratong parti sa pagkaon nga indi makapahigko sa tawo.”

¹⁶ Nagsabat si Jesus, “Ano? Pati baea kamo hay owa gihapon kaeubot? ¹⁷ Owa baea kamo kasayod nga ro pagkaon nga gasueod sa ba-ba hay nagadiritso sa tiyan ag nagaguwa man dayon? ¹⁸ Pero ro gaguwa sa ba-ba nga maeain nga mga haembaeunon hay halin sa kabubut-on it tawo ag ruyon ro nagapahigko kana sa mata it Dyos. ¹⁹ Sa kabubut-on abi it tawo nagahalin ro mga maeain nga handom nga nagatueod kana nga maghimo it maeain pareho it pagpatay, pagpangawatan, paghulid sa bukon it asawa, pagpanakaw, pagtestigo it pinuril, ag pagpakaen sa isigkatawo. ²⁰ Ro mga ruyon ngaron ro makapahigko sa tawo sa mata it Dyos, bukon it ro pagbaliwala sa ritwal it pagpalibanaw it alima bago magkaon.”

^y15:9 Mabasa man ra sa Isaias 29:13.

^z15:11 Ro kahueugan kara hay ro mga ginahambae it tawo nga bunga ku andang maeain nga batasan.

Ro Hantop nga Pagtuo ku Bayi nga Bukon it Judio

(Mk 7:24-30)

²¹ Nagpanaw dayon sanday Jesus paadto sa mga lugar nga sakop it Tiro ag Sidon.^a ²² Tag idto eon sanda, may nag-adto kana nga bayi nga tagaidto nga bukon it Judio. Halin rato imaw sa linahi it mga tagaCanaan kato anay^b. Nagsininggit ratong bayi, “Ginuo, apo ni Haring David, maeuoy ka kakon! Ginsudlan it demonyo ro akong unga nga bayi ag grabi gid ro anang kahimtangan.”

²³ Pero owa gid imaw pagsabta ni Jesus. Nagpaeapit ro ay Jesus nga mga sumueunod kana ag naghambae, “Papanawa eon abi imaw ron. Nagaisturbo imaw katon ay nagasinunod imaw ag magsininggit.”

²⁴ Ginsabat dayon ni Jesus ro bayi, “Ginpaadto ako iya ku Dyos para eang sa mga Israelinhon ay pareho sanda it mga karnero nga nagtaeang ag nagkaeadeua.”

²⁵ Pero nagpinilit gid ro bayi. Naghapa imaw sa atubang ni Jesus ag naghambae, “Ginuo, buligi man ako.”

²⁶ Ginsabat imaw ni Jesus it uman, “Bukon it tama nga bue-on ro pagkaon it mga unga ag iitsa eang sa mga ayam.”

²⁷ Nagsabat man ro bayi, “Tama ron, Ginuo, pero gakaon man ro mga ayam it bisan mga muhmoh eon lang nga nagakaeahueog sa lamisa ku andang amo.”

²⁸ Tapos, naghambae si Jesus, “Nang, hugot gid ro imong pagtuo kakon ngani itao ko ro imong ginapangayo.” Ag ku rato mismong oras hay nagmayad eagi ro unga ku ratong bayi.

Nagpamayad ni Jesus it Kaabo-abong Tawo

²⁹ Naghalin sa ratong lugar si Jesus ag nagpamanawon hasta nga nakaabot imaw sa may Dagat it Galilea^c. Pag-abot idto, nagsaka imaw sa sangka bukid ag nagpungko. ³⁰ Kaabo-abo nga tawo ro nag-adto idto kana ag gindaea nanda ro andang mga masakiton, mga

^a15:21 Ro mga lugar ngara hay owa hasakpi ku nasyon it mga Judio.

^b15:22 Sa tyempo ni Jesus hay owa eon it lugar nga Canaan kon tawgon. Rato ro ngaean ku ratong lugar sa tyempo ni Abraham pero ku ulihi, nangin sari-sari eon kato ro ngaean tag ginsakop rato it sari-sari nga mga nasyon.

^c15:29 Kon basahon ta sa Markos 7:31, masayran ta nga rondayang lugar nga ginadtonan ni Jesus sa may Dagat it Galilea hay lugar pa nga ginaistaran ku mga bukon it Judio.

eupog, mga bulag, mga paki, mga uwaw ag abo pa nga sari-saring masakit. Ratong mga masakiton hay gindaea nanda sa atubang ni Jesus ag ana sanda tanan nga ginpamayad. ³¹ Hangawa gid ro mga tawo pagkakita nanda nga nakahambae ro mga uwaw, nakatikang ro mga eupog ag paki ag nakakita ro mga bulag. Gindayaw nanda ro Dyos it mga Israelinhon^d dahil sa anda ngatong hakita.

Ginpakaon ni Jesus ro Sobrang Ap-at nga Libong Ka Tawo

(Mk 8:1-10)

³² Pagkataliwan it tatlong adlaw, idto gihapon ro mga tawo sa bukid kaibahan ni Jesus. Gintawag nana ro anang mga sumueunod ag ginhambae, “Naeuoy ako sa kaabong mga tawo ngara ay tatlong adlaw eon ra sanda iya kakon ag owa eon sanda it makaon. Owa ako naila nga paulion sanda nga owa it kinaon, basi magkaealipong sanda sa daean.” ³³ Nagsabat ro anang mga sumueunod, “Siin abi kita mabuo it ipakaon karon kanda ay owa gid it kabaeyan riya ag kaabo-abo pa sanda?”

³⁴ Nagpangutana si Jesus, “Pilang bato ro inyong tinapay?” “Pito ag may pilang bato man nga maintok nga isda,” sabat nanda.

³⁵ Ginpaplastar dayon ni Jesus ro mga tawo sa eugta ³⁶ ag ginbuoe ro pito ngato nga ka tinapay ag pilang ka isda ag ginpasaeamatan rato sa Dyos. Pagkatapos hay ginpihak-pihak nana rato ag gintao sa anang mga sumueunod ag ginpapanueupod sa mga tawo. ³⁷ Nagkaon ro tanan nga mga tawo hasta nga nagkaeabusog ag may habilin pa nga pitong ka kaing sa anda ngato nga pagkaon. ³⁸ Ap-at nga libong ka eaki ro nakakaon kato. Owa pa’t-a karon hatapoe it huyap ro mga bayi ag mga unga. ³⁹ Pagkatapos, ginpauli ni Jesus ratong kaabo-abong mga tawo ag nagsakay dayon imaw ag ro anang mga sumueunod sa baroto. Idto sanda nag-adto sa lugar nga maeapit sa Magadan.

Ginpangisan ni Jesus ro mga Pariseo ag Saduceo nga Nagatesting Kunta Kana

(Mt 12:38-42; Mk 8:11-12; Lu 11:29-32)

16 ¹ Owa mabuhayi, may nag-adto nga mga Pariseo ag Saduceo kay Jesus. Gusto nanda imaw nga testingan ngani ginapaobra

^d15:31 Rayang mga tawo hay bukon it mga Judio pero dahil Judio si Jesus ag nakita nanda ro anang mga makangawa-ngawa nga ginhimo, gindayaw nanda ro Dyos ku mga Judio.

kunta nanda imaw it milagro sa kaeangitan bilang pamatuod nga pinadaea imaw it Dyos. ² Ginsabat sanda ni Jesus, “Kon salikaeom eon ag mapuea ro kaeangitan hay gahambae kamo nga masilak pagkaagahon. ³ Ag kon sa agahon hay mapuea ro kaeangitan, gahambae man kamo nga maeain ro tyempo. Kaantigo kamo magtugma kon ano ro mangin tyempo sa inyo eang nga pagtan-aw sa eangit pero indi kamo kaantigo mageubot kon ano ro kahueugan ku mga nagakaeonabo iya kinyo sa makaron nga tyempo. ⁴ Ro mga tawo sa makaron hay mga maeain it kabubut-on ag nagtalikod sanda sa Dyos. Ginausuyan nanda ako it milagroso nga pamatuod kon sin-o gid ako pero owa it ipakita kanda kundi ro pareho ku natabo kay Propeta Jonas kato anay.” Pagkahambae nana karon hay tinalikdan nana sanda ag pumanaw.

**Nagpaandam si Jesus Parti sa Saea nga mga
Turo ku mga Pariseo ag Saduceo**

(Mk 8:14-21)

⁵ Si Jesus ag ro anang mga sumueunod hay nagtabok sa Dagat it Galilea. Pagkadunggka nanda, ro anang mga sumueunod hay nakapan-o nga halipat gali sanda magbaeon it tinapay. ⁶ Naghambae dayon si Jesus, “Mag-andam gid kamo sa pangpaalsa it tinapay ku mga Pariseo ag mga Saduceo.”

⁷ Pagkabati kara ku mga sumueunod hay nag-istorya sanda kon ano ro buot hambaeon ni Jesus. Hambae nanda sa kada isaea, “Ginhambae siguro nana ron ay sayod nana nga owa kita it baeon nga tinapay.”

⁸ Sayod ni Jesus kon ano ro andang ginaistoryahan ngani naghambae imaw kanda, “Kueang ‘t-a gihapon ro inyong pagtuo kakon. Ham-an it ro inyong ginaistoryahan hay ro owa kamo it baeon? ⁹ Owa baea gihapon kamo kaeubot? Halipat eo’t-a baea kamo kon pilang ka kaing ro sobra nga inyong hatipon kat ginpakaon ko kato ro limang libo sa lima eang nga ka tinapay? ¹⁰ Halipat man baea kamo kon pila man nga ka kaing ro sobra nga inyong hatipon kat ginpakaon ko kato ro ap-at nga libo sa pito eang ka tinapay? ¹¹ Ham-an it indi kamo kaeubot nga bukon’t-a it pagkaon ro akong buot hambaeon nga dapat ninyong andaman? Ro inyong dapat andaman hay ro pangpaalsa it tinapay ku mga Pariseo ag mga Saduceo.” ¹² Haeubtan eon dayon nanda nga bukon gid it minatuod

nga pangpaalsa it tinapay ro ginapapaandaman kanda ni Jesus kundi ro saea nga ginaturo ku mga Pariseo ag Saduceo.^e

Ginpahayag ni Pedro nga si Jesus ro Maneuewas nga Ginpadaea it Dyos

(Mk 8:27-30; Lu 9:18-21)

¹³ Nagpadayon sanday Jesus it panaw hasta nakaabot sanda sa mga lugar nga kaiping it Cesarea Filipos. Tag idto eon sanda hay ginpangutana ni Jesus ro anang mga sumueunod, “Sin-o kuno ako nga Unga it Tawo kon sa mga tawo?”

¹⁴ Nagsabat ro anang mga sumueunod, “May gahambae nga si Juan nga Manogbawtiso ka kuno. Kon sa iba ma’t-a, ikaw kuno kat si Elias anay ag sinanda ma’t-a ku iba hay kat si Jeremias ka kuno. Sa iba pa gid hay isaea ka kuno sa iba pang mga propeta kato anay.”

¹⁵ Ginpangutana nana sanda, “Pero kinyo, sin-o ako?”

¹⁶ Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw ro Maneuewas nga ginpromisa it Dyos. Ikaw ro Unga ku buhi nga Dyos.”

¹⁷ Naghambae si Jesus, “Bulahan ka, Simon nga unga ni Jonas, tungod bukon it tawo ro nagpahayag karon kimo kundi ro akong Ama sa eangit. ¹⁸ Ro imong sambilog pa nga ngaeen hay Pedro nga ro kahueugan hay bato. Ako mismo ro gahambae kimo nga sa rayang bato hay pagapatindogon ko ro akong iglesya^f ag si Satanas ag ro tanan nanang sinakpan nga mga demonyo^g hay indi makaperdi kara. ¹⁹ Taw-an ta it otoridad parehas ku manogbuyot it yabi nga makabukas ag makasara ku pwertahan sa mga tawo nga gustong mangin mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.^h Ag ro bisan ano nga ibawae mo sa mga tawo iya sa kalibutan hay gakasinanto man sa ginbawae eon it Dyos sa eangit. Ag ro bisan ano nga sugtan mo sa mga tawo hay gakasinanto man sa ginsugtan eon it Dyos sa eangit.”

²⁰ Ginbilinan dayon ni Jesus ro anang mga sumueunod nga indi

^e16:12 Kon mauno makapaalsa it abo nga harina ro sangkiriti nga pangpaalsa it tinapay, makaruyon man mageapnaag ag makapataeang it kaabo-abo nga tawo ro saea nandang ginaturo.

^f16:18 Ro kahueugan ku rayang bisaea hay tanan nga mga tawo nga naghinuesoe ku andang mga saea ag nagpasakop kay Jesus bilang andang Maneuewas.

^g16:18 Sa Griniyego raya hay “ro pwertahan it Hades”.

^h16:19 Indi mangin pinasahi nga sinakpan it Dyos ro isaeang ka tawo dahil nga gusto eang ku tawo ngaron. Dapat anay nga maghinuesoe imaw ku anang mga saea ag magtuo nga namatay si Jesus sa pagtubos kana sa pina ku ruyong mga saea. Pagkatapos, dapat imaw nga magpasakop kay Jesus bilang anang Ginuo.

magsugid bisan kanyo nga imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.

Ginpahayag ni Jesus ro Anang Kamatayon ag Pagkabanhaw

(Mk 8:31-33; Lu 9:22)

²¹ Dikato eon ni Jesus gin-umpisahan it pagpaathag sa anang mga sumueunod nga dapat gid imaw mag-adto sa Jerusalem ag mag-antos it abo nga kalisod sa alima ku mga pinuno it mga saserdote, ku mga maestro it Kasuguan ag ku iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio. Ginsugiran man nana sanda nga imaw hay pagapatyon pero banhawon man dayon pagkatatlong adlaw.

²² Gin-guyod dayon imaw ni Pedro sa binit ag ginsaway nga indi maghambae it makarato. Hambae ni Pedro, “Ginuo, kabay pa nga indi ron igtugot it Dyos. Indi gid ron matabo kimo.”

²³ Binalikid dayon ni Jesus si Pedro ag hinambae, “Halin iya, Satanas! Imo ‘t-a nga ginabaeabagan ro akong pagtuman sa gusto it Dyos. Ro imong paino-ino hay ana it tawo bukon it ana ku Dyos.”

Dapat Haom Kita nga Mag-antos it Kalisod ag Bisn Mamatay sa Pagsunod kay Jesus

(Mk 8:34-9.1; Lu 9:23-27)

²⁴ Tapos, naghambae si Jesus sa anang mga sumueunod, “Kon sin-o ro naila nga mangin sumueunod nakon hay dapat nga talikdan nana ro anang kaugalingon nga mga handom ag gusto, ag dapat nga haom imaw nga mag-antos bisan pa mag-atubang imaw it paghingabot ag kamatayon por dahil sa anang pagsunod kakon.ⁱ ²⁵ Ro bisan sin-o nga naila nga magsunod sa ana eang nga gusto sa anang kabuhi hay mamatay man lang gihapon ag pinahan sa impyerno. Pero ro bisan sin-o nga magsakripisyo ku anang gusto agod sundon ro akong kabubut-on hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan. ²⁶ Ano pa abi ro pueos kon mangin ana it tawo ro tanan iya sa bilog nga kalibutan kon ro kabaylo man karon hay madueaan imaw owa man imaw it kabuhi nga owa it katapusan? Owa, dahil owa it sarang ikabayad ro tawo agod mangin ana ro kabuhi nga owa it katapusan.

ⁱ16:24 Sa Griniyego, raya hay “pas-anon ro anang krus ag masunod kakon.” Ro sambilog pa nga pwede nga mangin kahueugan kara hay dahil ro krus hay ginagamit sa pagpatay sa mga kriminal, pareho man nga aton nga ginaeansang sa krus ag ginapatay ro atong mga handom ag gusto kon aton ron sanda nga ginatalikdan agod tumanon ro kabubut-on it Dyos.

²⁷Maabot gid ro oras nga ako nga Unga it Tawo hay magabalik iya sa kalibutan nga may grabi nga kasilaw ku akon nga Ama ag kaibahan ku anang mga anghel. Tapos hay akon dayon nga baeusan ro kada isaea suno sa anang hinimuan. ²⁸Matuod rang ginahambae kinyo nga may iba iya kinyo nga indi pa mamatay hasta indi nanda makita ako Unga it Tawo nga nagahari sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.”^j

Nag-iba ro Itsura ni Jesus

(Mk 9:2-13; Lu 9:28-36)

17 ¹Pagkataliwan it an-om nga adlaw, gindaea ni Jesus si Pedro, ro magmanghod nga si Juan ag si Santiago ag nagsaka sanda sa mataas nga bukid nga sanda-sanda eang. ²Tag idto eon sanda hay hasaksihan ku tatlo nga nag-iba ro itsura ni Jesus. Ro anang uyahon hay kasilaw-silaw pareho it adlaw ag ro anang eambong hay nagabanaag sa kaputi nga pareho it masilaw nga iwag. ³Ag gulpi eang dayon nga hakita ku tatlo sanday Moises ag si Propeta Elias nga nagapakighambae kay Jesus.

⁴Naghambae dayon si Pedro kay Jesus, “Ginuo, mayad ngani ay iya kami. Kon gusto mo, maobra ako it tatlong ka payag. Sambilog para kimo, sambilog para kay Moises ag sambilog man para kay Propeta Elias.”

⁵Tag nagahambae pa imaw hay gintabunan ro tatlo it sangka masilaw nga daeaura. Ag may limog nga naghambae halin sa daeaura, “Daya ro akong palangga nga Unga nga nagapalipay kakon. Pamati kamo kana it mayad.” ⁶Pagkabati ku mga sumueunod ku limog ngato hay hinadlukan gid sanda ag naghaeapa sanda sa eugta. ⁷Ginpaeapitan dayon sanda ni Jesus ag ginbuytan ag ginhambae, “Tindog eon kamo. Ayaw kamo mahadlok.” ⁸Pagtan-aw ku tatlo sa palibot hay owa sanda it ibang hakita kundi si Jesus eang.

⁹Tag nagapapanaog eon sanda sa bukid, ginbilinan sanda ni Jesus. Hambae nana, “Ayaw ninyo pagsugiran bisan kanyo ro inyo ngatong hakita hasta indi pa mabanhaw ako nga Unga it Tawo.”

^j16:28 Hambae ku iba, raya hay napatungod sa pagbag-o kato ku itsura ni Jesus nga natabo pagkataliwan it an-om nga adlaw nga ginhambae nana ra. Sinana ma't-a ku iba, raya hay napatungod sa pagkabanhaw ag sinana ku iba raya hay ro pag-abot ku Espirito Santo ku Adlaw it Pentecostes ag ro mga sari-saring milagro nga mabasa naton sa libro it Mga Binuhatan.

¹⁰ Nagpangutana dayon kana ro tatlo, “Ham-an it ginahambae ku mga maestro it Kasuguan nga dapat anay magbalik ro propeta anay nga si Elias bago mag-abot ro Kristo nga ginpromisa it Dyos?”^k

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Tama ro andang ginahambae ngaron. Hauna gid man si Propeta Elias agod papahaumon nana ro mga tawo sa pag-abot ni Kristo. ¹² Pero ginahambae ko kinyo nga nakaabot eon si Elias ugaling owa imaw hakilaea it mga tawo ag gin-obra nanda ro andang maeain nga gustong obrahon kana. Makaruyon man ro matabo kakon nga Unga it Tawo, anda man ako nga pagapasakitan.” ¹³ Haeubtan eon dayon ku anang mga sumueunod nga si Juan nga Manogbawtismo ro anang buot hambaeon nga si Elias.

Ginpamayad ni Jesus ro Sangka Unga nga Ginsudlan it Maeain nga Espirito

(Mk 9:14-29; Lu 9:37-43a)

¹⁴ Pagkaabot ni Jesus ag ku anang tatlong ka sumueunod sa kaabo nga mga tawo nga idto sa ubos it bukid, may eaki nga nagpaeapit kana ag nageuhod sa anang atubang ¹⁵ ag naghambae, “Ginuo, kaeuuyi man ro akong unga! Imaw hay kueueun ag kon dungguon ngani imaw hay grabi. Permi imaw nga gakatumba sa kaeayo o kon sa tubi. ¹⁶ Gindaea ko imaw sa imong mga sumueunod pero indi nanda imaw hipamayad.”

¹⁷ Naghambae si Jesus, “Abi gid-a ro mga tawo ngara makaron. Owa pat-a gihapon kamo nagatuo kakon ag mga balingahag gid kamo it paino-ino! Hasta hin-uno pa baea ako mag-iba kinyo bago kamo magtuo kakon? Hasta hin-uno pa’t-a ako magtiniis kinyo? Daeha ro unga iya kakon.” ¹⁸ Ginsugo ni Jesus ro demonyo nga magguwa sa unga. Nagguwa rato ag halin kato, ro unga hay owa eon pagkueua.

¹⁹ Ku ulihi, kat sanda lang ku anang mga sumueunod hay nagpaeapit ra sanda kay Jesus ag nagpangutana, “Ham-an it indi namon masuboe ro demonyo ngato?”

²⁰ Nagsabat si Jesus, “Tungod kueang pa ro inyong pagtuo kakon. Pero matuod rang ginahambae kinyo nga kon may inyo nga pagtuo nga bisan mat busoe eang it mustasa it bahoe ¹ hay pwede ninyo nga suguon rayang bukid nga ‘Adto rikato’ ag maadto ron idto. Mahimo

^k17:10 Mabasa ra sa Malakias 4:5.

¹17:20 Ro kabahoe ku rayang busoe hay kaisot-isot gid.

ninyo ro tanan. [²¹ Pero ratong klase it demonyo hay indi maghalin kon indi pagpangamuyoan ag pagpuasahan.”^m]

Nagsugid it Uman si Jesus Hanungod sa Anang Pag-antos, Kamatayon ag Pagkabanhaw

(Mk 9:30-32; Lu 9:43b-45)

²² Isaeang adlaw kat nagtilipon sa Galilea si Jesus ag ro anang mga sumueunod naghambae imaw kanda, “Maabot gid ro oras nga ako nga Unga it Tawo hay traidoron ag itugyan sa mga tawo ²³ nga magapapatay kakon. Pero mabanhaw ako sa ikatlong adlaw.” Nasubuan gid ro anang mga sumueunod sa ana ngarang ginhambae.

Nagbayad si Jesus ag si Pedro Ku andang Buhis sa Templo

²⁴ Pag-abot nanday Jesus sa Capernaum, nag-adto kay Pedro ro mga manogsukot it buhis para sa Templo ag nagpangutana, “Gabayad ma’t-a it buhis sa Templo ro inyong maestro, no?”

²⁵ “Huo gid lang ron,” sabat ni Pedro.

Pag-abot ni Pedro sa baeay nga ginadayunan ni Jesus, owa pa nakahambae si Pedro hay pinangutana eon imaw ni Jesus, “Simon, kon kimo, sin-o ro ginapabayad it saring-saring buhis ku mga hari iya sa kalibutan? Ro anda baea mismong pamilya o ro ibang tawo?”

²⁶ “Syempre, ro ibang tawo’t-a ron,” sabat ni Pedro.

Nagsabat si Jesus, “Kon mawron hay owa it kinahangean nga magbayad ro mismong pamilya.”ⁿ ²⁷ Pero owa kita naila nga magkasaea ro mga manogsukot dahil katon. Ngani pagpamunit idto sa dagat ag buksi ro ba-ba ku primerong isda nga imong hidakpan. Makakita ka idto it kwarta nga sarang ikabayad sa buhis natong daywa sa Templo. Tapos, bayari dayon ro atong buhis.”

Ro Nagapaubos ro Pinakaimportante sa Tanan

(Mk 9:33-37; Lu 9:46-48)

18 ¹ Maangan-angan, nagpaeapit kay Jesus ro anang mga sumueunod ag nagpangutana, “Sin-o kamon ro pinakaimportante sa tanan nga mga pinasahi nga sinakpan it Dyos?”

^m17:21 Ro bersikulo 21 hay owa gintapoe sa ibang pinakadaan nga kopya it Sagrado nga Kasueatan sa Griniyego pero makita ra sa Markos 9:29 pero dikato hay owa ro “pagpuasa”.

ⁿ17:26 Bangod si Jesus hay Unga it Dyos, indi eon imaw dapat magbayad it buhis sa Templo it Dyos.

²Pagkabati karon ni Jesus, nagtawag imaw it sangka unga ag ana ra nga ginpatindog sa atubang ku anang mga sumueunod.

³Naghambae dayon si Jesus, “Ginahambae ko eagi kinyo nga kon indi ninyo pagbag-uhon ro inyong handom nga magmangin pinakaimportante ag kon indi kamo mangin mapainubuson pareho it mga unga hay indi kamo matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ⁴Ro bisan sin-o nga nagapaubos pareho ku raya nga unga hay imaw ro pinakaimportante sa tanan nga mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ⁵Ag ro bisan sin-o nga nagadipara sa nagatuo kakon nga mapainubuson pareho ku unga ngara hay ako gid-a ro anang ginadipara.”

Indi Naton Pagtentaron ro Iba nga Magpakasaea ag Sukean Gid Naton ro Tentasyon

(Mk 9:42-48; Lu 17:1-3)

⁶Naghambae pa gid si Jesus, “Mas mayad pa’t-a nga higtan ro sangka tawo it mabahoe gid nga galingan nga bato sa anang liog ag eumsan sa eawod kaysa sa masamitan na ro pina it Dyos sa ulihi kon makatentar imaw nga magkasaea ro bisan sambilog eang sa mga mapainubuson ngara nga nagatuo kakon. ⁷Makangingidlis gid ro matabo sa tanan nga mga tawo sa kalibutan nga nagapadaea-daea sa mga tentasyon. Matuod nga nagaabot ro sari-sari nga mga tentasyon, pero makangidngidlis gid ro matabo sa nagatentar sa andang mga isigkatawo nga magpakasaea. ⁸Kon ro imong alima o siki ro nagatueod kimo nga magkasaea^o, utda ron. Mas mayad pa nga putoe ro imong sangka alima o sangka siki basta may imong kabuhi nga owa it katapusan sa eangit kaysa sa kumpleto matuod ro imong alima ag siki pero idto ka man lang hiadto sa lugar kon siin ro kaeayo hay nagadabdab hasta sa owa it katapusan. ⁹Kon ro imong mata ro nagatueod kimo nga magkasaea^p, eukda ron ag ipilak. Mas mayad pa nga sambilog lang ro imong mata basta may imong kabuhi nga owa it katapusan sa eangit kaysa sa kumpleto matuod ro imong mata pero itagbong ka man sa kaeayo idto sa impyerno.”

^o18:8 Halimbawa, kon may ginaobra ka nga indi mo dapat pag-obrahon o kon mag-adto ka sa mga lugar nga indi mo dapat adtonan.

^p18:9 Halimbawa, nagatan-aw ka it ginabawae tan-awon.

Ro Istorya Parti sa Naduea nga Karnero

(Lu 15:3-7)

¹⁰ Naghambae pa gid si Jesus, “Ayaw gid ninyo pagtuya-tuyaa bisan sambilog sa mga mapainubuson ngara nga nagatuo kakon. Ginahambae ko eagi kinyo nga ro mga anghel nga manogbantay nanda hay makapakigkita bisan anong oras sa akong Ama sa eangit. [¹¹ Ako nga Unga it Tawo hay nag-adto iya agod euwason ro mga nagtaeang.]”^q

¹² “Halimbawa abi nga may sangka tawo nga may 100 nga ka karnero ag naduea ro sambilog. Kon kinyo, ano ro anang dapat obrahon? Bukon abi it ana nga aywanan^r ro 99 nga nagahangeab sa kilid it bukid ag usuyon ratong sambilog nga naduea? ¹³ Matuod rang ginahambae kinyo nga kon hikita eon nana ro anang karnero ngato hay magakalipay gid imaw it duro nga eabaw pa sa anang kalipay dahil sa 99 nga owa naduea. ¹⁴ Makaruyon man ro baeatyagon ku inyong Ama sa eangit. Owa gid imaw naila nga may maduea bisan sambilog sa mga mapainubuson ngara nga nagatuo kakon.”

Ro Dapat Obrahon kon may Nagkasaea Katon

¹⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Kon may igmanghod sa pagtuo nga nagkasaea kimo, hambae imaw parti sa anang saea. Pero istoryahi imaw nga kamo eang nga daywa. Kon mag-ako imaw ku anang saea kimo hay magabalik sa dati ro inyong mayad nga pag-ililiba. ¹⁶ Pero kon indi imaw mag-ako sa anang saea, adtuni imaw it uman ag magdaea ka it sambilog o daywang ka mga tumueuo agod may saksi nga gapamatuod kon ano ro inyong gin-istoryahan.^s ¹⁷ Kon indi gihapon imaw magpamati kanda^t hay idangop mo sa mga kaigmanghuran sa inyong iglesya. Pero kon indi ma’t-a gihapon imaw magpamati sa ginahambae kana ku mga kaigmanghuran hay

^q18:11 Ro bersikulo 11 hay owa gintapoe sa kaeabanan nga kopya it Sagrado nga Kasueatan sa Griego.

^r18:12 Ana anay siguro nga aywan ro 99 ngato sa anang kapareho nga manogbantay it karnero.

^s18:16 Mabasa ra sa Deuteronomio 19:15.

^tKlaro nga ro mga saksi ngato hay owa eang nagpamati sa istorya kundi nagkumbinsi man sa may saea ngato nga akuon nana ro anang saea ag magpangayo it patawad sa anang haagrabyo.

bilang ninyo imaw nga owa nagakilaea sa Dyos ag makasasaea pareho it manogluko nga manogsukot it buhis.”^u

¹⁸ Naghambae pa gid si Jesus, “Matuod rang ginahambae kinyo nga ro bisan ano nga inyong ibawae iya sa kalibutan hay gakasinanto man sa ginbawae eon it Dyos sa eangit. Ag ro bisan ano nga sugtan ninyo iya sa kalibutan hay gakasinanto man sa ginsugtan eon it Dyos sa eangit. ¹⁹ Matuod man rang ginahambae kinyo nga kon may daywa nga magkasugot iya sa kalibutan parti sa andang ginapangayo sa akon nga Ama sa eangit hay itao nana ron. ²⁰ Ginahambae ko ron ay kon siin nagatipon ro daywa o tatlo dahil sa andang pagtuo kakon hay una ako kaibahan nanda.”

Dapat Man Kitang Magpatawad ay Ginpatawad Man Kita it Dyos

²¹ Pagkatapos, nagpaeapit si Pedro kay Jesus ag nagpangutana, “Ginuo, kon magkasaea kakon ro akong igmanghod sa pagtuo, pilang beses ko imaw nga patawaron, pitong beses?”

²² Nagsabat si Jesus, “Bukon it pitong beses eang kundi pitong ka setenta beses.”^v ²³ Ro rason kon ham-an nga ginahambae ko ra hay dahil nga ro paghari it Dyos hay pareho ku isaeang ka hari nga nagdesisyon nga sumahon ag sukton ro mga kautangan kana ku anang mga ulipon.^w ²⁴ Tag gin-umpisahan eon it hari ro pagsukot, gindaea sa anang atubang ro isaeang ka ulipon nga may utang kana nga 10,000 talanton.^x ²⁵ Pero indi makabayad ro ulipon ngato sa ana nga utang. Ngani nagsugo ro hari nga ibaligya mismo ro ulipon, ro anang asawa ag mga unga agod mangin ulipon ag ibaligya man pati ro tanan-tanan nanang mga pagkabutang agod hibayran ro anang utang. ²⁶ Ngani nageuhod ro ulipon ngato sa atubang it hari ag nagpakitluoy. Hambae nana, ‘Pasensyahi anay ako, mahae nga hari, bayran ko ugaling tanan ro akong utang kimo.’ ²⁷ Ginkaeuy-an imaw it hari ngani ginpaea eon lang ro anang utang sa listahan, tapos ginpapanaw imaw.

^u18:17 Nagakahueugan ra nga indi eon imaw pwede nga magpabilin nga myembro it andang simbahan.

^v18:22 Raya nga haebaeunon sa Griego hay nagakahueugan nga “permi imaw nga patawaron.”

^w18:23 Abo ro nagapati nga raya hay mga opisyaes dahil sa kabahoe ku utang ku ratong sambilog nga tawo.

^x18:24 Ro katumbas it sangka talanton hay mga 19 anyos nga sweldo it isaeang ka ordinaryo nga empleyado.

²⁸ “Pagguwa ku ratong ulipon sa palasyo hay hakita nana ro ana nga kapareho man nga ulipon it hari. May utang rato kana nga 100 denaryos^y. Ana ra nga linuok ag ginhambae, ‘Bayri ro imong utang kakon!’

²⁹ “Humapa sa anang atubang rondatong ulipon ag naghambae, ‘Pasensyahi anay ako. Bayran ko ugaling tanan ro akong utang kimo.’ ³⁰ Pero owa imaw magsugot ag ana nga ginpapriso ratong kapareho nana nga ulipon hasta makabayad imaw sa anang utang.

³¹ “Pagkakita ku iba pang mga ulipon ku natabo, nasubuan gid sanda it duro ag anda nga ginsugid sa hari ro tanan nandang hakita. ³² Ngani ginpatawag imaw ku hari ag ginhambae, ‘Maeain ka nga ulipon! Owa ko eon ngani pagsukta ro imong utang bangod nagpakitluoy ka kakon. ³³ Ham-an it owa mo pagkaeuy-i ro imong kapareho nga ulipon pareho ku akong pagkaeuyoy kimo?’ ³⁴ Naakig gid it duro ro hari sa ulipon ag ana ra nga ginpapriso agod hipasakitan it todo-todo hasta nga makabayad imaw ku anang utang.”

³⁵ Naghambae dayon si Jesus, “Makaruyon man ro obrahon ku akon nga Ama sa eangit kon ro kada isaea kinyo hay indi magpatawad it hantop sa inyong tagipusuon sa inyong igmanghod sa pagtuo nga gakasaea kinyo.”

Ro Turo Hanungod sa Pag-asawa ag Pagbueag

(Mk 10:1-12; Lu 16:18)

19 ¹ Pagkatapos ni Jesus it turo kara, naghalin dayon imaw sa probinsya it Galilea ag nagtabok sa suba it Jordan paadto sa mga lugar nga sakop it Judea. ² Abo gid nga mga tawo ro nagsunod kana idto ag ana nga ginpamayad ro mga masakiton.

³ May mga Pariseo man nga nag-adto idto kay Jesus agod dakpon-dakpon imaw sa istorya. Nagpangutana sanda, “pwede baea nga bueagan it eaki ro anang asawa sa bisan ano eang nga rason?”

⁴ Nagsabat si Jesus, “Owa baea kamo kabasa ku Sagrado nga Kasueatan nga ku umpisa gid hay nagtuga ro Dyos it tawo ag gintuga ra nana nga eaki ag bayi?^z ⁵ Tapos naghambae ro Dyos, ‘Imaw ron nga ginaaywanan ku eaki ro anang mga ginikanan ag nagaiba imaw sa anang asawa ag sanda nga daywa hay mangin magkapihak it

^y18:28 Sa andang tyempo, ro 100 denaryos hay katumbas it mga tatlong buean nga sweldo it trabahador.

^z19:4 Mabasa man ra sa Genesis 1:27.

dughan.^a ⁶ Owa eon sanda ginabilanga nga daywa kundi sambilog lang. Ngani indi dapat pagpabueagon it tawo ro ginpaiba it Dyos.”

⁷ Nagsabat ro mga Pariseo, “A, mawron gali? Hay ham-an it ginsugtan ni Moises nga bueagan ku eaki ro anang asawa basta makaobra ro eaki it kasueatan nga nagapamatuod nga ginabueagan nana ro anang asawa?”

⁸ Nagsabat si Jesus, “Nagsugot si Moises nga bueagan ninyo ro inyong mga asawa tungod mga matig-a kamo it ueo. Pero bukon it makaruyon ro gusto it Dyos pagtuga nana ku eaki ag bayi.

⁹ Ginahambae ko eagi kinyo nga kon may eaki nga magbueag sa anang asawa bisan ro bayi hay owa ma’t-a magpangawatan ag kon ro eaki hay umasawa it iba, imaw hay nagapangawatan.”

¹⁰ Naghambae ro mga sumueunod ni Jesus, “Kon mawron man lang gali nga indi mabueag ro mag-asawa hay mas mayad pa nga indi lang mag-asawa.”

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Huo, tama ron pero bukon it tanan nga tawo hay makatiis nga indi lang mag-asawa. Pero may mga tawo ma’t-a nga gintaw-an it Dyos it ikasarang nga magmalipayon bisan indi sanda mag-asawa. ¹² Abo nga rason kon ham-an owa nagaasawa ro tawo. May mga eaki nga owa naila mag-asawa dahil may diperensya ro andang kinatawo. Ro iba ma’t-a hay ginakapon ngani owa eon sanda gaasawa. Ro iba pa gid hay owa gaasawa agod makaserbisyo it mayad sa pagturo sa iba kon paalin sanda matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. Ngani ro gintaw-an it Dyos it ikasarang nga indi mag-asawa agod makaserbisyo kana it mayad hay dapat nanda batunon ron nga may kalipay.”

Dapat Naton Tuearon ro mga Unga sa Atong Pagtuo kay Kristo

(Mk 10:13-16; Lu 18:15-17)

¹³ Pagkatapos, may mga nagdaea ku andang mga unga kay Jesus agod ana sanda nga tungtungan ku anang alima ag pangamuyuan. Ugaling ginpangisan ku ay Jesus nga mga sumueunod ro mga tawo ngato. ¹⁴ Pero ginhambaean ni Jesus ro anang mga sumueunod, “Pabay-i nga magpaeapit kakon ro mga unga. Ayaw ninyo sanda pagbawaei tungod ro mga pareho kanda ro ginatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.” ¹⁵ Gintungtungan dayon ni Jesus ku anang alima ro mga unga ag gimbendisyonan. Pagkapangamuyo nana hay pumanaw dayon imaw.

^a19:5 Mabasa man ra sa Genesis 2:24.

Malisdan ro mga Manggaranon nga Magsunod it Hantop kay Jesus

(Mk 10:17-31; Lu 18:18-30)

¹⁶ Pagkatapos kato, may sangka miron nga nagpaeapit kay Jesus ag nagpangutana, “Maestro, ano nga mayad nga buhat ro akong obrahon agod mabaton ko ro kabuhi nga owa it katapusan?”

¹⁷ Nagsabat si Jesus, “Ham-an it ginapangutana mo ako kon ano ro mayad? Owa it ibang mayad kundi ro Dyos eang. Pero kon gusto mo nga mabaton ro kabuhi nga owa it katapusan, tumana ro Kasuguan it Dyos.”

¹⁸ “Ano sa Kasuguan ngato?” hambae ku miron.

Nagsabat si Jesus, “Indi ka magpatay, indi ka magpangawatan, indi ka magpanakaw, indi ka magtestigo it pinuril. ¹⁹ Tahura ro imong ginikanan^b ag higugmaa ro imong isigkatawo pareho ku imong paghigugma sa imong kaugalingon.”^c

²⁰ “Ginatuman ko eon ron tanan. Ano pa ro akong dapat obrahon?” sabat ku miron.

²¹ Nagsabat si Jesus, “Kon gusto nimo nga owa gid it kueang ro imong pagtuman sa Dyos, umuli ka ag ibaligya tanan ro imong pagkabutang ag ipanueupod sa mga pobre ro kabakeanan ag may imo dayon nga manggad sa eangit. Pagkatapos hay bumalik ka agod mangin sumueunod nakon.” ²² Pagkabati ku miron sa ginhambae ni Jesus hay tumalikod imaw nga nagakasubo ay kaabo-abo nanang pagkabutang.

²³ Naghambae dayon si Jesus sa anang mga sumueunod, “Matuod rang ginahambae kinyo nga malisod sa mga manggaranon nga magpasakop sa paghari it Dyos sa andang tagipusuon. ²⁴ Ginahambae ko pa gid kinyo nga mas maeumo pa’t-a ngani sa mabahoe nga sapat pareho it kamelyo nga mageapos sa tuhob it dagom kaysa sa mga manggaranon nga magpasakop sa paghari it Dyos sa andang tagipusuon.”

²⁵ Hangawa gid ro mga sumueunod ni Jesus sa ana ngatong ginhambae. Nagpangutana sanda kana, “Kon mawron hay sin-o ea’t-a gali kara ro maeuwas?”

²⁶ Tinueok sanda ni Jesus ag ginsabat, “Imposible nga maeuwas it tawo ro anang kaugalingon pero owa it imposible sa Dyos.”

^b19:19 Mabasa man ra sa Exodo 20:12-16 ag Deuteronomio 5:16-20.

^c19:19 Mabasa man ra sa Levitico 19:18.

²⁷Tapos hay naghambae si Pedro, “Hay paalin kami? Ginpang-aywanan namon ro tanan-tanan ag nagsunod kimo. Ano man ro among mabaton nga baeos?”

²⁸Ginhambae sanda ni Jesus, “Matuod rang ginahambae kinyo nga kon bag-uhon eon it Dyos ro kalibutan, ako nga Unga it Tawo hay magapungko sa akong trono ag magahari nga may kadungganan nga indi matupungan. Ag kamo nga dose nakon nga ka sumueunod hay magapungko man sa trono ag pagadumaeahan^d ninyo ro tanan nga mga inapo ku dose ka unga ni Israel.^e ²⁹Ro bisan sin-o nga mag-ayaw ku anang baeay o mga igmanghod o mga ginikanan o mga unga o ueumhan tungod sa anang pagsunod kakon hay makabaton it sang gatos nga pilo ku anang mga gin-aywanan ag taw-an pa imaw it kabuhi nga owa it katapusan. ³⁰Abo nga mga ginabilang nga mga haeangdon nga tawo iya sa kalibutan ro mangin owa it pueos sa paeaabuton ag ro mga ginabilang nga owa it pueos makaron hay mangin haeangdon sa ulihi.”

Maatag gid ro Dyos sa Pagtao it Grasya sa mga Tawo

20¹Nagturo dayon si Jesus paagi sa paanggid nga istorya. Hambae nana, “Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho kara. May isaeang ka tag-ana it maeapad nga ubasan. Agahon pa nga mayad hay nagpanaw imaw agod mag-usoy it trabahador para sa anang ubasan. ²Nakakita imaw it naila magtrabaho idto sa anang ubasan ag nagkaeasugot sanda nga ro anang isweldo kanda hay sang denaryo^f sa sang adlaw. Tapos, nag-adto ro mga trabahador sa anang ubasan.

³“Tag alas nuybi eon, nagpanaw eon man ro tag-ana it ubasan ag nag-adto sa istambayan. Nakakita imaw idto it mga tawo nga nagainistambay. ⁴Ginhambae nana sanda, ‘Adto kamo sa akong

^d19:28 Sa Griniyego, ro bisaea ngara hay ‘magahukom’ ag nagakahueugan man ra kon amat nga “magadumaea”. Makita ra sa Libro it mga Hukom sa Daan nga Sagrado nga Kasueatan kon siin ro responsibilidad ku mga hukom hay magdumaea, bukon it maghukom.

^e19:28 Kon amat ro mga nagatuo sa Maneueuwas nga si Jesus hay ginatawag nga Israel it Dyos (basaha sa Mga TagaGalacia 6:16), ngani ro ginahambae siguro ni Jesus dikara hay ro tanan nga nagatuo kana. Isaea sa mga rason nga bukon gid siguro it ro mga inapo mismo ni Israel ro ginatumod ni Jesus dikara hay dahil kaeabanan kanda hay owa magbaton kana nga Maneueuwas ag mabasa sa Pahayag 21:27 nga owa it mga bukon it tumueuo nga makasueod sa Bag-o nga Jerusalem.

^f20:2 Ro sang denaryo hay sweldo it trabahador sa sang adlaw ku ratong tyempo.

ubasan ag mag-obra man idto. Swelduhan ko kamo it husto hinduna.’

⁵ Ag nag-adto matuod sanda idto.

“Pagkaudtruadlaw, nag-adto eon man ro tag-ana it ubasan sa plasa ag ana eon man nga ginpaadto sa anang ubasan ro mga tawo nga anang hakita idto. Pagkaalas tres, makaruyon man gihapon ro anang gin-obra.

⁶ “Tag alas singko eon, nag-adto eon man imaw sa plasa ag nakakita eon man imaw idto it mga tawo nga nagainistambay ag nagainistorya. Ginpangutana nana sanda, ‘Ham-an it sang adlaw’t-a kamo nga nagadinuhong imbis nga magtrabaho?

⁷ “Owa man abi it gapaobra kamon,’ sabat nanda.

Naghambae ro tag-ana it ubasan, ‘Adto kamo sa akong ubasan ag magtrabaho.’

⁸ “Tag gatunod eon ro adlaw, ginhambae ku tag-ana ro anang administrador, ‘Tawga eon ro mga trabahador ag itao ro andang sweldo. Unaha ro mga ulihi nga trabahador. Ipaulihi mo lang ro mga hauna ngato.’ ⁹ Nag-abot ro mga ulihi nga trabahador ag ginswelduhan ro kada isaea kanda it sang denaryo para sa bilog nga adlaw. ¹⁰ Ngani eaom ku mga hauna nga trabahador hay mas abo ro isweldo kanda pero sang denaryo man lang gali gihapon ro gintao sa kada isaea kanda. ¹¹ Ginbuoe nanda ro andang sweldo pero nagreniklamo sanda sa ratong tag-ana it ubasan.

¹² “Hambae nanda, ‘Kabatas ka abi, sang oras man lang ro inobrahan ku iba ngato ag kami’t-a hay sang adlaw nga nagpinasilak. Tapos, paeareho man lang gali ro imong isweldo kamon.’

¹³ “Ginhambae ku tag-ana it ubasan ro sambilog kanda, ‘Tama ron, mig, pero owa ko kamo paglukuha ay nagkasugot ma’t-a kita nga ro ing sweldo hay sang denaryo sa sang adlaw. ¹⁴ Sige, bue-a eon ninyo ro inyong sweldo ag umuli. Ano gid abi ro inyong eabot kon gusto ko’t-a nga swelduhan it parehas ku inyo rondatong mga ulihi nga nagsueod? ¹⁵ Bahala’t-ang ron kon alinon ko ro akong kwarta ay akon ma’t-a. O basi nahisa eang kamo ay maatag ako.’”

¹⁶ Tapos hay naghambae si Jesus, “Makaruyon man ro mga ginabilang nga mga haeangdon nga tawo iya sa kalibutan makaron. Mangin owa sanda it pueos sa paeaabuton ag ro mga ginabilang nga owa it pueos makaron hay mangin haeangdon sa ulihi.”

Ro ay Jesus nga Ikatlong Beses nga Paghambae Parti sa Anang Kamatayon

(Mk 10:32-34; Lu 18:31-34)

¹⁷ Pagkatapos kara, nagpadayon sanday Jesus paadto sa Jerusalem. Tag nagapanaw sanda, ginpabueag ni Jesus ro anang doseng ka sumueunod sa mga tawo nga nagsunod kanda ag ana dayon sanda nga ginsugilanon tag sanda lang. ¹⁸ Hambae nana kanda, “Pamati anay kamo kakon. Nagapaadto eon kita sa Jerusalem ag pag-abot idto, ako nga Unga it Tawo hay traidoron ag itugyan sa mga pinuno it mga saserdote ag mga maestro it Kasuguan ag anda ako nga sentensyahan it kamatayon. ¹⁹ Ag pagkatapos hay anda ako nga itugyan sa mga bukon it Judio agod tuya-tuyaon, latiguhon ag ieansang sa krus. Pero mabanhaw ako sa ikatlong adlaw.”

Ro Pangabay Ku Ina Nanday Santiago ag Juan

(Mk 10:35-45)

²⁰ Pagkatapos, nag-adto kay Jesus ro asawa ag daywang ka unga ni Zebedeo⁸. Nageuhod sa atubang ni Jesus ro bayi ay may ginahinyo kana. ²¹ Pinangutana imaw ni Jesus, “Ano kunta ron ay?”

Nagsabat ro bayi, “Maestro, kon mahimo hay papungkuon mo sa imong euyo ro akong daywa ngarang ka unga, sambilog sa imong tuo ag ro isaea hay sa imong waea. Obraha sanda nga imong mga pinakaimportante nga opisyaes kon maghari ka eon.”

²² Ginhambae dayon ni Jesus ro daywa nana ngatong mga sumueunod, “Owa gid ’t-a kamo kasayod kon ano ro inyong ginapangayo ngaron. Makatakod baea kamo ku grabi nga kasakit pareho ku akon nga maagyan?”

“Huo ron, matakuran ’t-a namon ron,” sabat nanda.

²³ Naghambae si Jesus, “Matuod gid ma’t-a nga magaagi gid kamo it grabi nga kasakit parehas nakon. Pero bukon it ako ro gapili it mga pinakaimportante nga mga opisyaes nga magapungko sa akong waea ag tuo. Gintigana eon ron ku akon nga Ama sa anang ginpili nga magpungko rikaron.”

²⁴ Pagkasayod kato ku napueo pa nga ka sumueunod ni Jesus hay naakig gid sanda sa daywa ngato. ²⁵ Ngani ginpatawag dayon sanda tanan ni Jesus ag ginhambae, “Hasayran ninyo nga sa mga owa

⁸20:20 Ro mga unga ngara ni Zebedeo hay sanday Juan ag Santiago nga daywa sa mga sumueunod ni Jesus.

nagakilaea sa Dyos, ro andang mga manogdumaea hay nagapamintas sa andang mga sinakpan. Ag ro andang mga pinakamataas nga mga pinuno hay kilaea sa andang pagkadinante sa andang mga sinakpan. ²⁶ Pero bukon dapat it makaruyon kamo. Ro naila nga mangin dungganon kinyo hay dapat nga mangin inyong manogserbi. ²⁷ Ag ro bisan sin-o kinyo nga naila nga mangin pinakadungganon hay dapat nga magserbisyo kinyo pareho it ulipon. ²⁸ Makaruyon man ako nga Unga it Tawo. Owa ako nag-adto iya sa kalibutan agod nga serbihan kundi nga magserbi ag maghaead ku akong kabuhi agod hilwayon sa pina ku andang mga saea ro abo nga mga tawo.”

Nagpamayad si Jesus it Daywang ka Bulag

(Mk 10:46-52; Lu 18:35-43)

²⁹ Nakaabot eon si Jesus kaibahan ro anang mga sumueunod sa syudad it Jerico. Tag nagapaguwa eon sanda sa syudad, kaabo-abo nga mga tawo ro nagsueunod kana. ³⁰ May daywang ka bulag nga nagaempiga sa binit it daean ag pagkasayod nanda nga nagaagi si Jesus hay nagsininggit sandang daywa. “Ginuo, apo ni Haring David, maeuoy ka kamon!” singgit nanda. ³¹ Abo nga tawo ro nagsaway kanda nga maghipos. Pero imbis nga maghipos hay ginbinaskog pa gid ngani nanda ro andang pagsinggit. Hambae nana, “Ginuo, apo ni Haring David, maeuoy ka man kamon!” ³² Pumundo si Jesus, tinawag sanda nga magpaeapit ag ginpangutana, “Ano ro inyong gusto nga obrahon ko kinyo?”

³³ Nagsabat sanda, “Ginuo, gusto namon nga makakita.” ³⁴ Naeuoy gid si Jesus kanda ngani ginbuytan nana ro andang mga mata ag nakakita eagi sanda. Pagkatapos hay nagsinunod sanda kay Jesus.

Gindayaw si Jesus ku mga Tawo Pag-abot Nana sa Jerusalem

(Mk 11:1-11; Lu 19:28-40; Jn 12:12-19)

21 ¹ Tag maeapit eon sanday Jesus sa Jerusalem ag nakaabot eon sanda sa bukid it Olivo, nga maeapit sa baryo it Betfage hay ginpauna dayon ni Jesus ro daywa sa anang mga sumueunod. ² Ginbilinan nana sanda, “Una kamo idto sa baryo sa unahan ag makakita eagi kamo it inahan nga asno^h ag may ana ron nga tiyo. Hubari ninyo sanda ag daehon iya kakon. ³ Kon may magmueo ngani kinyo, sabta nga ginadapatan maton it Ginuo ag ipadaea ma’t-a eagi sanda ron kinyo.”

^h21:2 Ro asno hay sapat nga matsa kabayo ra itsura pero mas maisot.

⁴Natabo ra agod magmatuod ro ginpahambae it Dyos sa propeta kato,

⁵“Hambaea ro mga pumueuyo it Jerusalemⁱ
‘Haron, nagapaeangop ro inyo nga hari
nga nagpaubos ku anang kaugalingon
ag nagasakay sa tiyo it asno.”^j

⁶Tapos nagpanaw ro daywa ngato nga ka sumueunod ag gintuman ro sugo ni Jesus. ⁷Ginbuoe nanda ro asno ag ro anang tiyo kara ag gindaea kay Jesus. Ginhapinan dayon nanda ro likod ku mga asno it andang mga pangsani ag nagsakay dayon si Jesus. ⁸Tag nagapanaw eon si Jesus nga nagasakay sa asno, ro kaabo-abo nga mga tawo ngato nga nagasueunod kana hay naghapead ku andang mga pangsani sa anang aeagyan sa pagpadungog kana. Ro iba man kanda hay nagbutang it mga maintok nga sanga it kahoy nga andang gin-utod sa binit it daean. ⁹Ro mga tawo nga nagauna kay Jesus ag ro mga nagasunod hay nagasilinggit. Sinanda, “Dayawon ro apo ni Haring David! Daeayawon raya nga ginpadaea iya it GINUONG Dyos!^k Dayawon ro Dyos sa pinakamataas nga kaeangitan!”

¹⁰Tag nakasueod eon si Jesus sa Jerusalem hay nagkagubot ro bilog nga syudad. Hambae nanda, “Sin-o ron?”

¹¹“Ro propeta nga si Jesus ron, nga tagaNazaret nga sa probinsya it Galilea,” sabat ku mga tawo nga nagasueunod kay Jesus.

Ginpangsuboe ni Jesus ro mga Negosyante sa Lagwirta it Templo

(Mk 11:15-19; Lu 19:45-48)

¹²Pag-abot nanda sa Jerusalem hay nagsueod si Jesus sa lagwirta it Templo ag ginpangsuboe ro mga tawo nga idto nagabaligya it mga sapat nga pangsakripisyo. Ana man nga ginpangsuboe pati ro mga nagabakae ku mga sapat ngato.^l Ginpangbaliskad man nana ro mga

ⁱ21:5 Sa Griniyego, raya hay “mga unga nga bayi it Zion”. Ro Zion ro daan nga ngaeen it sang parti ku syudad it Jerusalem.

^j21:5 Mabasa man ra sa Zacarias 9:9. Kato nga tyempo, ro batasan ku mga hari kon mag-adto sanda sa sangka banwa agod magsalakay hay nagasakay sanda sa kabayo. Pero kon mayad ro andang buot sa mga pumueuyo it ruyong banwa hay nagasakay sanda sa asno.

^k21:9 Mabasa man ra sa Mga Salmo 118:26.

^l21:12 Ro mga tawo hay dapat kunta nga magdaea it andang sapat nga pangsakripisyo, ugaling ro iba’t-a hay idto’t-a gabakae sa lagwirta it Templo (basaha sa Levitico 17:1-6 ag sa Jeremias 17:26.)

lamisa it mga nagabaylo it kwarta^m pati ro mga pungkuan it mga nagabaligya it salampati. ¹³ Ginhambaean nana sanda, “Naghambae ro Dyos sa Sagrado nga Kasueatan nga, ‘Ro akong baeay hay tawgon nga baeay nga paeangamuyuan.’”ⁿ Pero inyo ra nga ginaobra nga paeanguan it mga manogluko!”^o

¹⁴ Pagkatapos hay nag-adto kay Jesus idto sa lagwirta it Templo ro mga bulag ag mga eupog ag ana sanda nga ginpangmayad. ¹⁵ Pero naugot ro mga pinuno it mga saserdote ag mga maestro it kasuguan pagkakita nanda ku mga makangawa-ngawa nga ginaobra ni Jesus ag pagkabati nanda nga nagasininggit ro mga unga it “Dayawon ro apo ni Haring David!” ¹⁶ Ngani ginhambae nanda si Jesus, “Ano ra? Owa ka baea kabati kon ano ro ginasinggit ku mga unga?”

Nagsabat si Jesus, “Huo, habatian ko. Owa baea kamo kabasa sa Sagrado nga Kasueatan nga nagahambae it makaraya, ‘O Dyos, imong ginpahambae it pagdayaw kimo ro mga unga ag bisan pa ro mga eapsag.’”^p ¹⁷ Pagkahambae karon ni Jesus hay inaywanan nana sanda ag umadto sanda ku anang mga sumueunod sa Betania ag idto nageubog.

Ginmaldesyon ni Jesus ro Sangka Kahoy nga Higera

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Agahon pa nga mayad, tag nagapabalik eon sanda sa syudad hay nakabatyag it gutom si Jesus. ¹⁹ Nakakita imaw sa binit it daean it kahoy nga higera kon tawgon. Ana ra nga ginpaeapitan ag gintan-aw kon may bunga nga sarang makaon pero owa imaw it hakita kundi dahon.^q Ginhambae ra nana, “Indi ka eon magbunga bisan hin-uno.”

^m21:12 Dahil ginsakop it mga Romano ro nasyon it mga Judio ngani ro anda nga kwarta nga ginagamit hay ana it mga Romano. Pero kon gabakae sanda it mga sapat nga pangsakripisyo nga idto ginabaligya sa lagwirta it Templo, dapat gid sanda nga magpabaylo it kwarta nga ana it Romano sa kwarta nga ana it mga Judio dahil ro kwarta eang it Judio ro ginabaton idto. Ugaling ro mga negosyante idto sa Templo ag ro mga manogbaylo it kwarta hay mga manogluko.

ⁿ21:13 Mabasa man ra sa Isaias 56:7.

^o21:13 Mabasa man ra sa Jeremias 7:11.

^p21:16 Mabasa man ra sa Salmo 8:2.

^q21:19 Raya nga bunga hay tag bunga ku nagtaliwan nga tigbueunga ugaling hay haabotan it tigeaeamig ngani nga nagkusog. Pag-umpisa it tig-ilinit hay gaeumbay eon man dayon ro kahoy ag rondatong bunga nga nagkusog hay gaumpisa man it bahoe nga pwede eon makaon. Ngani myentras nga may dahon hay may bunga gihapon ro kahoy bisan bukon pa gid it tigbueunga.

Ag naeaay eagi ro kahoy it higera.^r ²⁰ Hakita ra ku anang mga sumueunod ag hangawa gid sanda. “Haalin baea ro kahoy ngara nga naeaay eagi imaw?” pangutana nanda.

²¹ Nagsabat si Jesus, “Ginahambae ko kinyo nga kon nagasalig kamo sa Dyos ag owa kamo nagaduda, mahimo man ninyo ro akon nga gin-obra sa kahoy ngara. Ag bukon eang it duyon kundi masugo man ninyo rayang bukid^s nga maghalin ag magsaylo sa dagat ag mahimo gid ron. ²² Bisan ano ro inyong pangayuon sa Dyos kon magpangamuyo kamo hay mabaton ron ninyo basta nagasalig gid kamo kana.”

Gin-usisa si Jesus Kon Sin-o Kana ro Nagtao it Otoridad

(Mk 11:27-33; Lu 20:1-8)

²³ Pag-abot nanda sa Jerusalem, nagbalik si Jesus sa Templo ag idto nagturo. Tag nagaturo imaw, ginpaeapitan imaw ku mga pinuno it mga saserdote ag ku iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio ag ginpangutana, “Ano ring otoridad nga obrahon ro imong mga ginaobra iya sa Templo? Sin-o kimo ro nagtao ku otoridad ngaron?”

²⁴ Nagsabat si Jesus, “Kon sabton ninyo ro akong pangutana ngara, sabton ko man kamo. ²⁵ Sin-o ro nagtao kay Juan it otoridad nga magpangbawtismo? Ro Dyos^t baea o tawo?”

Nagpaeangutan-an dayon sanda, “Ano ro atong isabat kana? Kon hambaeon naton nga ro Dyos ro nagtao it otoridad kay Juan, ana man kita nga kutan-on kon ham-an it owa kita nagpati kay Juan. ²⁶ Pero kon hambaeon man naton nga halin eang sa tawo ro otoridad ni Juan, delikado man kita ay basi alinon man kita it mga tawo bangod gapati gid sanda nga propeta si Juan.” ²⁷ Ngani ginsabat nanda si Jesus, “Tao ngani, owa kami kasayod.”

^r21:19 May mga mangin-aeamon nga nagahambae nga gin-obra ra ni Jesus agod ipaebot nga raya hay kahalimbawa ku pagkaipokrito ku mga Judio, kapin gid ku mga Pariseo nga kon kanda hay nagatuman sanda sa Dyos pero owa man it makita nga mayad nga bunga sa andang kabuhi. Ngani bawion kanda it Dyos ro pribilihiyo nga matapoe sa anang mga pinasahi nga mga sinakpan ag itao rato sa mga bukon it Judio nga ro kabuhi hay may mayad nga bunga nga nagapalipay kana (basaha sa Mateo 8:12 ag sa Mga TagaGalacia 5:22).

^s21:21 Raya hay napatungod sa Bukid it Olivo.

^t21:25 Sa Griniyego, raya hay “eangit”. Dahil sa kabahoe ku pagtahod ku mga Judio sa Dyos hay indi nanda mamitlang ro anang ngaean, mawron nga imbis nga ‘Dyos’ hay ‘eangit’ lang ro andang ginamitlang.

Nagsabat man si Jesus, “Kon mawron hay indi ko man kamo pagsabton kon sin-o ro nagtao kakon it otoridad nga obrahon ro akong ginaobra.”

**Dapat nga Tumanon Gid Naton ro Dyos Bukon
Eang it Nagapakuno-kuno nga Nagatuman**

²⁸ Naghambae dayon si Jesus kanda, “Ano ro inyong mahambae sa akong iistorya ngara kinyo? May isaeang ka tatay nga may daywang ka unga. Naghambae imaw sa anang kamagueangan, “Toto, adto abi sa atong ubasan ag magtrabaho ka idto.”

²⁹ ‘Indi’t-ang, Tay,’ sabat ku unga. Pero ku ulihi hay nagbaylo ro anang isip ngani nag-adto imaw sa ubasan. ³⁰ Inadtunan man ku tatay ro kamanghuran ag ginsugo man ra nana nga mag-obra sa ubasan. ‘Huo, Tay, maadto ako,’ sabat ku unga. Pero owa man imaw mag-adto. ³¹ Siin sa daywa ngato nga ka unga ro nagsunod sa kabubut-on ku andang ama?”

“Ro kamagueangan,” sabat nanda.

Nagsabat si Jesus, “Tama. Ginahambae ko kinyo nga ro mga madaya nga mga manogsukot it buhis ag ro mga bayi nga nagabaligya ku andang kaugalingon hay nagauna pa kinyo nga mangin pinasahi nga sinakpan it Dyos. ³² Bangod tag nag-adto riya si Juan nga Manogbawtismo ag nagturo kon mauno ro pagpangabuhi it matarong hay owa kamo magtalikod sa inyong mga saea ag magpati kana. Pero nagpati kana ro mga manogsukot it buhis ag ro mga maeain nga bayi. Bisan hakita eon ron ninyo hay owa gihapon kamo nagpati kay Juan.”

**Ginkompara ni Jesus ro mga Pinuno it mga Judio sa mga
Manog-agsa nga Nagpatay ku Unga ku Tag-ana it Ubasan**

(Mk 12:1-12; Lu 20:9-19)

³³ Naghambae pa gid si Jesus kanda, “Pamati kamo sa sambilog pa ngara nga paanggid nga istorya. May isaeang ka tawo nga may taamnan ag gintamnan ra nana it ubas. Ana ra nga ginpakuraean ag nagpaobra man imaw it pueugaan it ubas ag tore para sa bantay. Ginpaagsahan dayon nana ro ana ngara nga ubasan ag tapos nagpanaw imaw it mabuhay sa maeayo nga lugar. ³⁴ Tag tigpueu-pu eon it ubas, ana nga ginpaadto ro anang mga ulipon sa mga manog-agsa agod bue-on ro anang hueay sa tubas. ³⁵ Pero pag-abot idto ku mga ulipon hay pinuko sanda ku mga manog-agsa,

binakoe ro sambilog, pinatay ro sambilog ag ginbato ro sambilog.

³⁶ Ngani pinaadto eon man idto ku tag-ana ro iba pa nanang mga ulipon. Mas abo pa ro anang ginpaadto kaysa sa hauna ngato pero makarato man sa mga hauna ro gin-obra kanda ku mga manog-agsa. ³⁷ Sa kaulihan gid, ro ana lang nga unga nga eaki ro anang ginsugo idto ay ay sinana sa anang isip, “Unga ko eon ron. Anda ’t-a ron nga tahaon.” ³⁸ Pero pagkakita ku mga manog-agsa nga nagapaeangop ro unga ku tag-ana it ubasan hay nagkaeasugot sanda. Hambae nanda, ‘Hara ro manunubli ku ubasan ngara. Patyon ta imaw agod aton eon dayon ro anang paeanublion ngara.’ ³⁹ Ngani pag-abot nana, anda imaw nga pinuko ag initsa sa guwa it ubasan ag pinatay.”

⁴⁰ Nagpangutana dayon si Jesus sa mga tawo, “Kon mag-abot sa ubasan ro tag-ana, alinon nana ro mga manog-agsa ngato?”

⁴¹ Nagsabat sanda kay Jesus, “Pamatyon nana ro mga maeain ngato nga mga manog-agsa sa makangingidlis nga paagi! Ag pagkatapos hay paagsahan nana ro ubasan sa iba nga magatao kana ku anang hueay kon tig-aeani eon.” ⁴² Naghambae si Jesus, “Owa baea kamo kabasa ku Sagarado nga Kasueatan nga,

‘Ro bato nga ginpilak ku mga panday

hay imaw pa gali ro pinakaimportante sa tanan nga mga bato nga nagapalig-on ku bilog nga baeay.

Ro Dyos ro nagplano nga matabo ron ag makangawa-ngawa gid ron katon’? ^u

⁴³ Ngani ginahambae ko eagi kinyo nga bue-on it Dyos kinyo ro pribilihiyo bilang mga pinasahi nga sinakpan ag itao ron nana sa ibang mga nasyon nga ro bunga ku andang kabuhi hay nagapalipay kana. ⁴⁴ Ro mahueog sa bato ngaron hay sigurado gid nga mawas-ag ag ro mahueugan karon hay sigurado gid nga magkaeatumok.”^v

⁴⁵ Pagkatagumpaaw ku mga pinuno it mga saserdote ag ku mga Pariseo nga sanda ro ginapatamaan ni Jesus sa ana ngatong paanggid nga istorya ⁴⁶ hay anda kunta imaw nga ginadakop. Pero owa man nanda pagpadayuna ay nahadlok man sanda sa mga tawo dahil nga nagapati ro mga tawo nga propeta si Jesus.

^u21:42 Mabasa man ra sa Salmo 118:22, 23.

^v21:44 Ro bersikulo 44 hay owa gintapoe sa ibang kopya it Sagrado nga Kasueatan sa Griniyego.

Ginkompara ni Jesus ro mga Pinuno it mga Judio sa Ro mga Owa Gid Mag-inato sa Imbitasyon sa Ponsyon

22¹ Pagkatapos, gin-istoryahan ni Jesus ro mga pinuno ngato it sangka paanggid nga istorya. Hambae nana, ²“Ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan hay pareho kara. May hari nga nagponson para sa kasae ku anang unga nga eaki. ³Kat haom eon ro tanan, ginpasueang nana sa anang pilang ka sueuguon ro andang mga ginkangay sa ponsyon, pero nagbaealibad sanda nga mag-adto. ⁴Ngani nagsugo eon man dayon imaw it iba pa nanang sueuguon ag ginbilinan nga hambaeon ro mga ginkangay ngato, ‘Musyon eon maton kamo sa ponsyon ay nagmatansa kami it mga pinili ag pinatambok nga baka ag haom eon maton tanan.’

⁵“Pero owa gid mag-inato ro mga ginkangay. Ginpadayon ma’t-a nanda ro andang mga ginaobra. Ro iba hay nag-adto sa eanas, ro iba ma’t-a hay nagtatap ku andang negosyo. ⁶Ginpuko ma’t-a ku iba ro mga sueuguon ngato ag andang ginpakahuy-an ag ginpatay.

⁷“Ngani naakig gid it duro ro hari pagkabati nana ku natabo. Pinapanaw dayon nana ro anang mga soldado agod pamatyon ro mga nagpamatay ngato ku anang mga sueuguon ag sunugon ro andang syudad.^w ⁸Ginpatawag dayon ku hari ro iba pa nanang mga sueuguon ag ginhambae, ‘Haom eon ro ponsyon pero ro mga ginkangay hay bukon it kaeangayon. ⁹Ngani panaw kamo sa mga lugar sa syudad nga abong tawo ag kangayon ro tanan nga inyong hikita idto.’ ¹⁰Nagpanaw dayon ro mga sueuguon sa bilog nga syudad ag ginpangkangay tanan ro andang hasubeang, mayad man o maeain, ngani napuno ro lugar nga ginponsonan.

¹¹“Nagsueod dayon ro hari agod abi-abihon ro mga bisita. Nakakita imaw idto it tawo nga owa nakailis it pangponson.^x

¹²Ngani hay ginpangutana ra it hari, ‘Mig, paalin ka nakasueod iya ay owa ka man nakailis it pangponson?’ Pero owa it ikasabat

^w22:7 Nagasugid eagi raya ku natabo ku ulihi tag ginsalakay it mga Romano ro syudad it Jerusalem ku A.D. 70 ag ginsunog ra ag ginpamatay ro sobra sa sang milyon nga mga Judio idto.

^x22:11 Ro eambong siguro ngato nga pangponson hay gintao sa tanan nga nag-adto agod isuksok ugaling ro tawo ngato hay owa kato magsuksok. Mas ginapabugae na abi ro ana mismong eambong. Makaruyon ro kahalimbawa it mga nagapabugae ku anda mismo nga kamayad and indi maghinuesoe ku andang saea ag magpaidaeom sa paghari it Dyos agod mapatawad sanda. (Basaha sa Rom 13:14; Gal 3:27; Eph 4:22, 24; Col 3:8-14 and Rev 19:8).

ro tawo ngato. ¹³ Ginhambae dayon ku hari ro anang mga kabulig idto, ‘Gapusa ninyo ro alima ag siki ku tawo ngara ag ihaboy imaw sa kadueom-dueom nga lugar kon siin imaw mag-inueahab ag magpinagot.’ ”

¹⁴ Naghambae dayon si Jesus, “Abo ro ginakangay nga mangin pinasahi nga sinakpan it Dyos pero sangkiri eang ro mga pinili.”

Gindakop-dakop nanda si Jesus Parti sa Pagbayad it Buhis sa Emperador

(Mk 12:13-17; Lu 20:20-26)

¹⁵ Nagpaeenaw dayon ro mga Pariseo ag ginplanohan nanda kon paalin ro pagdakop-dakop kay Jesus paagi sa istorya agod kon tumakdog imaw sa anang ihambae hay ikakiha nanda imaw.

¹⁶ Nagpadaea dayon sanda kay Jesus it andang mga sumueunod ag mga kaapin ni Haring Herodes.^y Nagpaeapit sanda kay Jesus ag naghambae, “Maestro, sayod namon nga matuod ro tanan nimong ginahambae. Owa ka man it ginasanto ag imo nga ginaturo kon ano ro kamatuuran parti sa husto nga daean it pagpangabuhi nga gusto it Dyos bisan mageain ma’t-a ro buot it nagapamati. ¹⁷ Ngani, sugiri abi kami kon ano kimo. Eapas baea sa atong Kasuguan kon magbayad kita it buhis^z sa Emperador it Roma o bukon?”^a

¹⁸ Pero sayod gid ni Jesus nga maeain ro andang tuyo. Hinambae nana sanda, “Mga ipokrito! Ham-an it ginadakop-dakop ninyo ako?

¹⁹ Patan-awa ngani ako it kwarta ngaron nga inyong ginabayad sa buhis.” Ginpatan-aw nanda imaw it sangka denaryo^b ²⁰ ag nagpangutana dayon imaw, “Anyo nga itsura ag ngaeen ro iya sa kwarta ngara?”

²¹ “Ana ku Emperador,” sabat nanda.

^y22:16 Bisan bukon it Judio si Herodes hay ginbutang imaw nga hari it mga Judio ku gobyerno it Roma. Ngani imaw ag ro anang mga kaapin hay pabor gid ku pagbayad it buhis sa Roma.

^z22:17 Raya hay pareho it sedula nga dapat bayran it kada eaki nga sa husto nga idad.

^a22:17 Ro Emperador hay idto nagaistar sa syudad it Roma sa nasyon it Italia. Imaw ro pinuno it Italia pati ku tanan nga nasyon nga ginsakop it mga Romano.

^b22:19 Sang denaryo ro kantidad it buhis ngato.

Ginhambae sanda ni Jesus, “Kon mawron, taw-an sa Emperador ro para sa Emperador ag taw-an ma’t-a sa Dyos ro para sa Dyos.”^c
²² Pagkabati nanda ku sabat ni Jesus hay hangawa sanda ag inaywanan dayon nanda imaw.

Gindakop-dakop nanda si Jesus Hanungod sa Pagkabanhaw

(Mk 12:18-27; Lu 20:27-40)

²³ Ku rato mismo nga adlaw, may mga Saduceo nga nag-adto kay Jesus agod mangutana. Ro mga Saduceo hay owa nagapati nga may pagkabanhaw. ²⁴ Hambae nanda kay Jesus, “Maestro, ginsueat ni Moises nga kon may eaki nga asawahon ag kon mamatay imaw pero owa sanda it unga nga mag-asawa, dapat nga asawahon ku igmanghod ku ratong namatay ro anang baeo. Ro andang panganay nga eaki hay bilangon dayon nga unga’t-a ku ratong namatay.”^d ²⁵ Makaraya aki ho. May iya anay kuno kato nga pito nga ka magmaeanghod nga puro eaki. Nag-asawa ro kamagueangan ag namatay pero owa sanda it unga nga mag-asawa. Gin-asawa ku pangaywa ro baeo ku ana ngatong mageang nga namatay. ²⁶ Namatay man ro pangaywa ag owa man sanda it unga. Ngani, ro bayi hay gin-asawa ku pangatlo ag imaw nga imaw hasta sa ikapito. ²⁷ Ku ulihi, namatay man ro bayi. ²⁸ Hay ano, sin-o sa pitong ka magmaeanghod ro anang mangin asawa sa pagkabanhaw ay nangin asawa nana sanda tanan?”

^{29,30} Nagsabat si Jesus, “Saea gid-a kamo tungod nga kon mabanhaw eon ro mga namatay hay pareho eon sanda it mga anghel sa eangit nga owa nagaasawa. Owa kamo kaeubot kon ano ro ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan ag owa man kamo kasayod kon mauno kagamhanan ro Dyos. ³¹ Ag kon parti ma’t-a sa pagkabanhaw, owa bae kamo kabasa ku ginhambae kinyo it Dyos sa Sagrado nga Kasueatan nga,

³² ‘Ako ro Dyos nga ginasimba nanday Abraham, Isaac ag Jacob.’^e?

^c22:21 Sa relihiyon it mga Romano, ro mga Emperador hay nagaako nga mga diyos sanda nga dapat simbahon ku mga tawo. Ro buot hambaeon ni Jesus hay tama nga magbayad it buhis pero indi dapat pagsimbahon it tawo ro emperador ay ro Dyos eang ro dapat simbahon.

^d22:24 Mabasa man ra sa Deuteromio 25:5,6. Ginsugtan ro makaraya agod ro linahe ku eaki hay indi maduea.

^e22:32 Mabasa man ra sa Exodo 3:6.

Ro mga patay hay owa nagasimba sa Dyos kundi ro mga buhi't-a.”
 £33 Pagkabati kara ku kaabo-abo nga mga tawo hay hangawa gid sanda sa mga ginaturo ni Jesus.

Ro Pinakaimportante sa Tanan hay ro Paghigugma sa Dyos ag sa Isigkatawo

(Mk 12:28-34)

³⁴ Pagkabati ku mga Pariseo nga owa kasabat kay Jesus ro mga Saduceo hay umadto sanda idto kana ag idto nagtueumpok. ³⁵ Ro sambilog kanda nga isaeang ka maaeam nga maestro it Kasuguan hay nagpangutana kay Jesus agod dakpon-dakpon imaw sa anang sabat. Hambae ku maestro ngato, ³⁶ “Maestro, ano nga sugo sa Kasuguan ro pinakaimportante sa tanan?”

³⁷ Nagsabat si Jesus, “Higugmaa ro GINUO nga imong Dyos sa bug-os nimong tagipusuon, sa bug-os nimong kabubut-on ag sa bug-os nimong paino-ino’.⁸ ³⁸ Raya ro pinakaimportante nga sugo sa tanan. ³⁹ Ro ikaywa nga pinakaimportanteng sugo hay raya. ‘Higugmaa ro imong isigkatawo pareho ku imong paghigugma sa imong kaugalingon.’^h ⁴⁰ Ro daywa ngara nga ka sugo ro pinakapundasyon ku bilog nga Sagrado nga Kasueatan it Dyos nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta.”

Si Jesus hay Bukon Eang it Isaea sa mga Inapo ni David Kundi Ana Man nga Ginuo

(Mk 12:35-37; Lu 20:41-44)

⁴¹ Ginpangutana dayon ni Jesus tag ratong mga Pariseo nga nagtueumpok idto kana, ⁴² “Kon kinyo abi, sa anyong linahi naghalin ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos?”

“Sa ay David,” sabat nanda.

⁴³ Naghambae si Jesus, “Kon makaruyon, paalin man imaw mangin Ginuo ni David ay gintawag imaw ni David nga Ginuo tag ginpahambae kay David ku Espirito Santo rondaya,

⁴⁴ “Ro GINUONG Dyos hay naghambae sa akon nga Ginuo, Pungko iya sa akon nga tuo ag maghari ka kaibahan nakon

^f22:32 Ro buot hambaeon kara hay buhi ro espirito nandang tatlo idto sa eangit bisan patay eon ro andang eawas iya sa kalibutan. Ngani nagapamatuod ra nga mabanhaw gid ro mga nagkaeamatay eon.

⁸22:37 Mabasa man ra Deuteronomio 6:4-5.

^h22:39 Mabasa man ra sa Levitico 19:18b.

hasta nga hiobra ko nga tueungtungan ku imong siki ro imong mga kaaway.’?ⁱ

⁴⁵ Kon gintawag ni David nga ‘Ginuo’ ro Maneueuwas, paalin mangin isaea eang sa mga inapo ni David ro anang Ginuo?”

⁴⁶ Owa gid it nakasabat kana ngani umpisa kato hay owa eon it nagpasamang-samang nga magpangutana pa kay Jesus.

Ginpaandaman ni Jesus ro mga Tawo Parti sa Pagkaipokrito ku mga Maestro it Kasuguan ag ku mga Pariseo

(Mk 12:38-40; Lu 11:37-54, 20:45-47)

23 ¹ Pagkatapos kato hay naghambae si Jesus sa kaabo nga mga tawo ag sa anang mga sumueunod, ² “Ro mga maestro it Kasuguan ag ro mga Pariseo ro ginakilaea nga manogturo ku Kasuguan nga ginsueat ni Moises. ³ Ngani sunda ninyo ro tanan nandang ginaturo.^j Pero ayaw ninyo pagtueara ro andang ginaobra tungod sanda mismo hay owa nagasunod sa andang mga ginaturo. ⁴ Ginapapas-an nanda ro mga tawo it sobrang kabug-at ag kalisod tumanon nga mga kasuguan pero owa gid sanda naila magbulig bisan sangkurot. ⁵ Ro tanan nandang ginaobra hay pakita-kita eang sa tawo agod dayawon sanda. Ro kahon-kahon nga andang ginabutang sa andang dahi ag butkon hay anda gid nga ginapaeagko.^k Ro palawit ku andang mga kunop hay^l anda gid nga ginapahabaan

ⁱ22:44 Mabasa man ra sa Salmo 110:1. Kato anay nga tyempo, pagkatapos it gira, ro mga soldado nga naperdi hay ginapahapa ku mga pinuno it mga suldado nga nagdaog ag ginatapkan sa tangkugo bilang tanda nga perdi eon sanda. (Mabasa ra sa Josue 10:24.) Kon amat, ro pinuno it mga soldado hay nagapaobra it tueungtungan it siki ag nakaukit dikato ro itsura o ngaean ku andang kaaway nga haperdi.

^j23:3 Mayad nga sundon ro andang ginaturo kon ruyon hay suno sa Sagrado nga Kasueatan, pero bukon ron it mayad nga sundon kon ruyon hay mga kaugalian nga gindugang eang ku andang mga kalolo-lolohan ag bukon it halin sa Dyos. Basaha sa Mk 7:9-12.

^k23:5 Ratong mga kahon-kahon hay bueutangan it mga bersikulo halin sa Sagrado nga Kasueatan (basaha sa Exo 13:9-16, Deut 6:8 ag 11:18). Ginabahoean nanda ro andang kahon-kahon kaysa sa ana ku iba agod isipon it tawo nga mabahoe gid ro andang pagpahaega sa Sagrado nga Kasueatan.

^l23:5 Tanan nga mga eaki nga Judio hay ginapagamit gid it kwadrado nga kunop kaibahan ku andang ordinaryo nga eambong. Sa kada punta ku kunop hay may una nga palawit nga nagapadumdom kanda ku mga kasuguan it Dyos. Mabasa ra sa Num 15:38 ag sa Deut 22:12.

kaysa sa ana ku iba.^{m 6} Kon sa mga handaan ag mga singagoga hay naila gid-a sanda permi nga magpungko sa mga pungkuan para sa mga dungganon nga mga tawo. ⁷ Kon sa kadagayaan hay naila man sanda nga pagminud-on nga may pagtahod it mga tawo ag gusto man nanda nga tawgon nga ‘maestro’.

⁸ Pero kamo’t-a, ayaw kamo magpatawag-tawag it ‘maestro’ ay magmaeanghod man lang kamo sa pagtuo ag sambilog eang gid ro inyong maestro.^{n 9} Ag ayaw man ninyo pagtawga it ‘ama’^o ro bisan sin-o iya sa kalibutan ay sambilog gid lang ro inyong Ama nga sa eangit. ¹⁰ Ag ayaw man kamo magpatawag-tawag nga ‘maestro’ tungod sambilog eang ro inyong maestro ag ruyon hay ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. ¹¹ Ro pinakadungganon kinyo tanan hay dapat nga mangin inyong manogserbi. ¹² Ro tanan nga matinaas-taason hay pagasumpuon it Dyos ag ro mga mapainubuson hay pagapadunggan it Dyos.”

¹³ Naghambae pa gid si Jesus, “Mga ipokrito kamo nga mga maestro it Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo tungod paagi sa inyong saea nga mga ginaturo hay inyo nga ginapugngan ratong gusto nga matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. Kamo mismo hay nagabalibad nga mangin anang mga pinasahi nga sinakpan, tapos hay ginapugngan pa ninyo ro naila.

[¹⁴ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro it Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid to matabo kinyo dahil inyong ginahuthot ro mga pagkabutang ku mga baeo nga bayi hasta maubos ag mangin mga pobre sanda. Ginapakita-kita man ninyo ro inyong pagpangamuyo it maeawig. Mas grabi ro inyong pina nga batunon halin sa Dyos dahil sa inyo ngarang mga buhat.]^p

¹⁵ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo dahil gatabok pa kamo it kadagatan ag nagalibot sa bilog nga kalibutan agod eang may inyo

^m23:5 Ginaobra nanda ron agod isipon it mga tawo nga mas dyosnanon sanda kaysa sa iba.

ⁿ23:8 Owa ra nagapatungod sa mga maestra or maestro sa eskuylahan, kundi nga ro kahuegan kara hay owa eon it bilangan nga mas pa kay Jesus pag-abot sa pagturo parti sa Dyos.

^oBukon it tapoe kara ro atong tatay nga atong ginikanan.

^p23:14 Owa gintapoe sa abo nga mga kopya it Sagrado nga Kasueatan sa Griniyego ro bersikulo 14. Pueupareho ro bersikulo ngara sa Mk 12:40 ag Lu 20:47.

nga hidaea sa inyong relihiyon ag mangin parehas man kinyo nga strikto sa pagsunod sa inyong relihiyon. Ag kon hidaea eon ngani ninyo hay ginahimo ninyo nga sobra pa kinyo kastrikto magsunod sa inyong relihiyon ngani mas bagay imaw nga pinahan it mas pa kinyo idto sa impyerno.

¹⁶ “Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga matsa mga bulag nga nagauna sa daean. Ginaturo ninyo nga kon may magpanaad ag maghambae nga saksi ko mana ro Templo, hay bukon it saea bisan indi nana pagtumanon ro anang panaad. Pero sininyo, kon may magpanaad ag ro anang saksi hay ro bueawan sa Templo hay dapat gid nanang tumanon ro anang panaad. ¹⁷ Mga bulag gid matuod kamo ag mga samad pa it ueo! Ano ro mas mahaega, ro bueawan o ro Templo nga nagahimo sa mga bueawan idto nga mangin sagrado? ¹⁸ Ginaturo man ninyo nga kon may magpanaad ag ro anang saksi hay ro altar, bukon it saea kon indi nana ron pagtumanon. Pero sininyo, kon may magpanaad ag ro haead nga una sa altar ro anang saksi hay dapat gid nana ron nga tumanon. ¹⁹ Mga bulag gid-a matuod kamo! Ano ro mas mahaega, ro haead o ro altar nga nagapasagrado sa haead? ²⁰ Ro altar syempre. Ngani kon may magpanaad ag ro anang saksi hay ro altar, ro tanan nga una sa altar hay kaibahan eon karon. ²¹ Ag kon may magpanaad ag ro anang saksi hay ro Templo, pati man ro Dyos hay ana nga ginahimo nga saksi dahil ro Templo hay ginakilaea nga ruyon hay anang baeay. ²² Ag kon may magpanaad ag ro anang saksi hay ro eangit, ana man nga ginahimo nga saksi ro Dyos dahil idto sa eangit ro ana nga trono.

²³ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo sa ulihi. Nagatao gid kamo sa Dyos it ikanapueong parti bisan ku inyong tanom nga mga panakot^q pero owa gid ninyo ginatumana ro mas importanti nga mga sugo sa Kasuguan it Dyos nga dapat maghimo kamo it matarong sa inyong isigkatawo, maeueuy-on kamo ag masaligan. Dapat hay ginaobra ninyo ron ag padayon man gihapon kamo nga nagatao sa Dyos ku inyong mga ikanapueo.

²⁴ “Matsa mga bulag kamo nga nagauna sa daean. Pareho kamo it nagasaea it kaisot-isot nga bahaw-bahaw sa anang ilimnon pero owa imaw kapan-o nga nagatueon gali imaw it mabahoe nga sapat nga kamelyo.

^q23:23 Mabasa man ra sa Levitico 27:30 ag Deuteronomio 14:22.

²⁵ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo sa ulihi. Pareho kamo it tawo nga gahugas it baso ag pinggan nga ro liwan eang ag ro likod ro ginahugasan. Makaruyon kamo ay ro inyo eang nga eawas ro inyong ginalimpyuhan pero ro una eang sa inyong kabubut-on hay puro kahangoe ag owa it pagpugong sa inyong kaugalingon. ²⁶ Mga bulag kamo nga mga Pariseo! Limpyuhi anay ro sueod it baso ag mangin malimpyo man dayon karon ro anang guwa.

²⁷ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo sa ulihi. Pareho kamo it mga eueubngan nga ginpintahan it puti. Sadyaan gid tan-awon sa guwa pero ro sueod gali hay puro man lang tue-an ag nagakaeunot nga unod. ²⁸ Makaruyon gid ‘t-a kamo ay kon tan-awon it mga tawo hay mga matarong kamo pero ro minatuod hay puro kaipokritohan ro una sa inyong kabubut-on ag permi ninyong ginabalewala ro Kasuguan it Dyos.”

²⁹ “Mga ipokrito kamo nga mga maestro it Kasuguan ag mga Pariseo. Makangingidlis gid ro matabo kinyo dahil inyo nga ginapaobrahan it mga sadyaan gid nga eueubngan ro mga propeta anay kato ag ginapanami gid ninyo ro mga eueubngan ku mga bantog ag matarong nga mga tawo anay kato. ³⁰ Ag nagahambae pa kamo nga kon buhi eon kunta kamo sa tyempo ku inyong mga kalolo-lolohan hay indi ninyo pag-obrahon ro andang gin-obra nga pagpatay sa mga propeta. ³¹ Pero sa inyo ngaron nga ginahambae hay ginaako ninyo nga mga inapo kamo ku mga nagpamatay sa mga propeta kato anay.^r ³² O sige, tapusa lang ninyo ro gin-umpisahan ku inyong mga kalolo-lolohan.^s ³³ Mga tuso gid-a kamo pareho it sawa![!] Imposible gid nga makalibre kamo sa inyong pina sa impyerno. ³⁴ Ngani,^u ako mismo ro magapadaea kinyo it mga propeta, mga mangin-aemon ag mga maestro it Mensahi it Dyos. Pero patyon

^r23:31 Sa isip it mga Judio, ginapanubli it sangka unga ro batasan ku anang ama. Ngani kon ro andang mga kalolohan hay mga manogpatay it tawo, gakahueugan man nga makaruyon man sanda.

^s23:32 Himuon ra nanda paagi sa pagpatay kay Jesus mismo ag sa pagpamatay ku kaabuan ku mga maabot pa sa ulihi nga magaturo parti kana.

^t23:33 Ro sawa sa disyerto hay tuso gid. Pirmi nga pwede masae-an nga patay nga sanga ag gulpi eang dayon nga mangangkit it tawo nga nagaagi.

^u23:34 Ro kahueugan kara hay “agod mapamatud-an nga mga manogpatay kamo pareho ku inyong mga kalolo-lolohan ag bagay eang kamo nga pinahan it grabi pareho man kanda.

ninyo ro iba kanda paagi sa pageansang kanda sa krus. Inyo nga latiguhon ro iba kanda sa inyong mga sinagoga. Ro iba kanda hay inyong paeaason ag pagkatapos hay eagson ag hingabuton bisan siin sanda mag-adto. ³⁵ Ngani kamo ro manabat ku kamatayon ku tanan nga mga matarong sa bilog nga kalibutan nga ginpamatay dahil sa andang pagsunod sa Dyos, umpisa kay Abel hasta sa unga ni Baraquias nga si Zacarias.^v Si Zacarias hay ginpatay ku inyong kalolo-lolohan sa ueot ku Templo ag altar nga idto sa lagwirta. ³⁶ Matuod rang ginahambae kinyo nga kamo nga mga Judio sa raya nga tyempo hay manabat sa Dyos dahil sa kamatayon ku tanan ngato nga mga matarong nga tawo.”

Naeuoy gid si Jesus sa mga Judio ay Andang Ginbinalibaran ro Paghigugma it Dyos Kanda

(Lu 13:34-35)

³⁷ Naghambae dayon si Jesus, “Ay, aki, kaeuoy kamo nga mga tagaJerusalem! Ginapinamatay ninyo ro mga propeta ag inyong ginapinangeapog it bato hasta mamatay ro mga ginapaadto it Dyos kinyo. Permi nakong ginahandom nga tilipunon kunta kamo pareho it mus-an nga nagatinipon ku anang mga isiw sa idaeom ku anang mga pakpak pero indi man kamo magsugot. ³⁸ Pamati kamo. Ginpabay-an eon kamo it Dyos pati ro inyong syudad ngara. Owa eon it magaistar iya.^w ³⁹ Ag ginahambae ko kinyo nga umpisa makaron hay indi ninyo makilaea kon sin-o gid ako hasta sa adlaw nga maghambae kamo nga, ‘Daeayawon raya nga ginpadaea iya it Dyos.’ ”

Ro Pagsamad it Templo

Mk 13:1-2; Lk 21:5-6

24 ¹ Naghalin eon si Jesus sa Templo ag tag nakaguwa eon imaw sa lagwirta it Templo, ginhingabutan imaw ku anang mga sumueunod ag ginturo nanda kana ro kanamion ku Templo ag ku

^v23:35 Si Abel ro hauna nga nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ginpatay (basaha sa Genesis 4:8) ag si Zacarias ro katapusan (basaha sa 2 Cronica 24:20-22). Sa Bibliya nga Hinebreo, ro 2 Cronica ro katapusan nga libro, bukon it Malakias pareho ku aton nga Bibliya makaron. Si Baraquias siguro hay sambilog pa nga ngaean ni Joiada.

^w23:38 Ku anyo 70 A.D., ro mga soldado it Roma hay nagsalakay sa Jerusalem ag pagkatapos it limang buan hay hasamad gid nanda ro bilog nga Jerusalem pati ro Templo. Ginpamatay man nanda ro mga linibo nga mga Judio.

mga bilding nga hasakpan ku pader nga nagapalibot sa Templo.
² Pero ginsabat sanda ni Jesus, “Nanamian gid kamo sa inyong ginapamantaw ngaron tanan pero matuod rang ginahambae kinyo nga maabot ro oras nga mawasak gid ron tanan ag owa gid it hibirinlan nga nagataeangkas ku mga bato ngaron.”

**Ro mga Paeatandaan ku Pagkawasak
 it Jerusalem ag ku Katapusan it Kalibutan**

(Mk 13:3-23; Lu 21:7-24)

³ Ku ulihi, tag nagapungko si Jesus sa bukid it Olivo, ginpaeapitan imaw ku anang mga sumueunod nga sanda-sanda eang. Anda dayon imaw nga ginpangutana, “Sugiri abi kami kon hin-uno matabo ro imo ngatong ginhambae ag kon ano ro paeatandaan ku imong pagbalik ag ku katapusan it kalibutan.”

⁴ Nagsabat si Jesus, “Mag-andam gid kamo agod indi kamo hipataeang ⁵ ay abo ro magaabot sa ulihi nga magagamit ku akon nga ngaean. Akuon nanda nga sanda gid ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag abo gid ro andang pataeangon. ⁶ Makabati man kamo it linupok it gira nga maeapit kinyo ag ku mga balita nga may gira sa ibang mga lugar, pero ayaw gid kamo it pakueba. Dapat gid-a nga matabo ron pero bukon pa it duyon ro katapusan it kalibutan. ⁷ Magagira ro mga nasyon ag imaw man ro mga ginharian. Magalinog sa iba-ibang mga lugar ag may grabi man nga tiggueutom. ⁸ Pero bukon pa it ruyon ro katapusan it kalibutan. Kon ikompara ra tanan sa pag-unga hay umpisa pa eang ra it pagpasaeapo.

⁹ “Sa ulihi, pagakaugtan kamo ku tanan nga mga tawo bangod mga sumueunod nakon kamo. Pagadakpon kamo ag itugyan sa mga magapasakit ag magapatay kinyo. ¹⁰ Sa oras ngato, abo ro magatalikod sa andang pagtuo kakon dahil sa mga paghingabot. Pagatraidoron man nanda ro andang isigkapareho nga mga tumueuo ag ro iba hay andang pagakaugtan. ¹¹ Abo man ro magaabot nga mga magapakuno-kuno nga mga propeta it Dyos ag abo ro andang hipataeang. ¹² Dahil sa nagainabo nga nagabalewala sa Kasuguan it Dyos, magatahaw ro paghigugma ku abo nga mga two.^x ¹³ Pero ro nagapadayon nga nagatuo kakon hasta sa kamatayon hay maeuwas. ¹⁴ Ag ro Mayad nga Balita ngara parti sa paghari it Dyos hay igawali sa bilog nga kalibutan agod ipasayod sa tanan nga mga lahi it tawo

^x24:12 pwede nga ro kahueugan kara hay ro andang paghigugma sa Dyos o sa andang isigkatawo.

kon paalin sanda matapoe sa anang mga pinasahi nga sinakpan. Pagkatapos hay maabot eon dayon ro katapusan it kalibutan.”

¹⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Sa ulihi hay matuman ro ginsueat kato ni Propeta Daniel nga may ‘bagay nga makangingil-ad’^y nga nagatindog sa sagrado nga Templo, (sa manogbasa, eubta ro kahueugan kara). ¹⁶ Kon hikita eon ninyo ron, ro mga nagaistar sa Judea hay dapat nga magpaeagiw eagi sa kabukiran.^z ¹⁷ Kon may tawo nga idto sa atop ^aku anang baeay, dapat nga magpaeagiw eagi imaw ag indi eon magsaylo sa baeay agod bue-on ro anang pagkabutang. ¹⁸ Ag ro nagaobra sa eanas hay indi eon dapat mag-uli pa agod magbuoe it ilislan. ¹⁹ Makangingidlis gid kara ro matabo sa mga nabdos ag sa mga may ginapasuso kon mag-abot eon ruyong tyempo. ²⁰ Pangamuyua ninyo nga kon magpaeagiw kamo hay bukon it tigeaeamig o Adlaw it Inogpahuway,^b ²¹ bangod ro kaeaeat-an nga maabot sa tyempo ngaron hay owa it kapareho sa mga kalisdanan nga haagyan it tawo halin pa ku pagtuga it kalibutan, hasta makaron o bisan pa sa paeaabuton.^c ²² Kon indi pagtag-uran it Dyos ro mga inadlaw ngaron hay owa it hibilin nga buhi sa ibabaw it kalibutan. Pero tag-uran gid man nana ro mga inadlaw ngaron por dahil sa mga ginpili nana nga anang mga katawhan. ²³ Sa ruyon man nga tyempo, kon may magahambae kinyo, ‘Hara eon ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos!’ o ‘Idto imaw sa rikato nga lugar,’ ayaw gid kamo it pati. ²⁴ Ginapauna ko eagi ra kinyo dahil may mga magapakuno-kuno nga sanda ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. Ro iba ma’t-a kanda hay magapakuno-kuno nga mga propeta it Dyos. Magahimo sanda it mga grabi nga milagro ag mga makangawa-ngawa nga mga bagay bilang pamatuod kon

^y24:15 Sa Griniyego, daya hay ‘makangingil-ad nga bagay nga dahilan nga pabay-an it mga tawo ro sangka lugar’. Mabasa man ra sa Dan 9:27, 11:31, 12:11.

^z24:16 Ku 70 A.D., ro mga soldado it Roma hay nagsalakay sa Jerusalem ag pagkatapos it limang buean hay hasamad gid nanda ro bilog nga Jerusalem pati ro Templo. Ginpamatay man nanda ro mga linibo nga mga Judio.

^a24:17 Sa lugar it Israel ku rato nga tyempo it pagsueat ku Bibliya, ro atop it baeay hay matapan ag human sa pinatig-a nga eapok. Rato hay pwedeng bueun-agan ag taeaguan it trigo ag iba pa nga eamigas ag pwede man nga paeahuway-huwayan.

^b24:20 Malisod nga mayad nga sa liwan it baeay kon tigeaeamig. Ag ro mga manogdumaea it mga Judio hay may ginasunod gid nga sueundanan kon mauno it eayo ro pwedeng panawon it sangka tawo kon Adlaw it Inogpahuway.

^c24:21 Matsa nagapatungod ra sa mas grabi pa nga mga matabo sa ulihi kon madali eon lang waskon it Dyos ro kalibutan. Basaha man ro bersikulo 31.

sin-o kuno sanda agod hipataeang ro mga tawo ag kon mahimo, bisan pa ro mga pinili it Dyos nga anang mga katawhan. ²⁵ Ngani tandai gid ninyo ra! Ginapaunahan ko eagi kamo parti sa rayang mga butang bago ra matabo. ²⁶ Ngani kon may maghambae kinyo, ‘Ro Maneueuwas hay idto sa disyerto,’ ayaw kamo rito it adto. Ag kon may maghambae, ‘Idto imaw sa sangka sekreto nga kwarto,’ ayaw kamo it pati ²⁷ tungod ro pagbalik nakon nga Unga it Tawo hay pareho it kilat nga gaguhit ro hayag sa bilog nga kaeangitan ag makita it tanan nga tawo. ²⁸ Matabo gid ra pareho it haeambaeunon nga madali hikita kon siin kampi ro may patay nga eawas tungod idto ro mga pispis nga buwitri nagadaeapo agod magtuka.”

Ro mga Gakaeatabo Kon Magbalik Eon si Jesus, ro Unga it Tawo

(Mk 13:24-31; Lu 21:24-31)

²⁹ Nagpadayon si Jesus it paghambae, “Pagkatapos eagi ku mga inadlaw ngato nga malisod hay magadueom ro adlaw ag indi eon maghayag ro bucan. Ro tanan nga una sa kaeangitan hay pagauyugon ag magakaeahueog ro mga bituon.^d ³⁰ Ag may makita dayon sa kaeangitan nga tanda nga magabalik eon ako nga Unga it Tawo. Magaueahab dayon ro tanan nga mga tawo^e sa kalibutan kon hikita nanda ako sa daeaura sa pagbalik nakon iya ag kon hikita man nanda ro akong gahom ag pwerting pagkadaeayawon. ³¹ Matunog dayon ro trumpeta ag pagkatapos hay suguon nakon ro akong mga anghel nga tipunon ro akong mga pinili nga katawhan halin sa tanang parti it kalibutan.”

³² “Tan-awa tuo ninyo ro kahoy nga higera ay may matun-an gid kamo. Kon maghumok eon ngani ro sanga it higera ag magpangeumbay eon hay sayod gid rayon ninyo nga madali lang ro tigsililak. ³³ Pareho man karon nga may paeatandaan ro akong pag-abot. Kon hikita eon ngani ninyo nga nagakatabo eon ro akong ginahambae kinyo hay masayran ninyo nga madali lang gid ako

^d24:29 Mabasa ra sa Isaias 13:10; Isaias 34:4; Joel 2:10 ag Pahayag 6:12,13.

^e24: 30 Raya hay tanan nga owa nagatuo kay Jesus. Kon hikita eon nanda nga nagabalik imaw hay makatagumpaaw sanda nga nag-abot eon ro oras nga pagapinahan sanda sa andang mga saea.

mag-abot. ³⁴ Matuod rang ginahambae kinyo nga rayang lahi^f it mga tawo hay indi maubos it kaeamatay bago matabo raya tanang mga butang. ³⁵ Maduea eang ro eangit ag kalibutan pero ro akon tanan nga ginpangturo hay owa gid it pagkaduea bisan hasta hin-uno.”

Dapat nga Haom Kita Permi sa Pagbalik ni Jesus

(Mk 13:32-37; Lu 21:34-36)

³⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Owa it nakasayod kon anong adlawo o anong orasa ako mabalik iya sa kalibutan. Bisan ro mga anghel sa eangit o ako nga Unga it Dyos hay owa karon kasayod. Ro Dyos gid lang. ³⁷ Ro ginaobra ku mga tawo sa tyempo nga magbalik ako nga Unga it Tawo hay pareho man sa ginaobra ku mga tawo sa tyempo anay ni Noe. ³⁸ Bangod kato, bago nagbaha hay owa sanda mag-inato ku maabot nga kaeaeat-an kundi sa adlaw-adlaw hay normal ma’t-a gihapon ro andang pagpangabuhi nga nagakaon, nagainom, ag nagaeeasawa hasta sa oras nga nagsueod sanday Noe sa arka. ³⁹ Ag owa gihapon sanda nakaeubot ku magakaeenabo hasta nagbaha eon ro kalibutan ag nagkaeaeumos sanda tanan.^g Ro pagbalik nakon nga Unga it Tawo hay pareho man sa pag-abot ku baha ngato. ⁴⁰ Kon may daywang ka tawo nga gaobra sa eanas pero sambato eang kanda ro akong sumuenod, bue-on ro sambato kanda ag hiaywanan ro sambato.^h ⁴¹ Kon may daywang ka bayi nga nagabayo pero sambilog eang kanda ro akong sumueunod, bue-on kanda ro sambilog ag hiaywanan ro anang kaibahan. ⁴² Ngani dapat gid nga haom kamo permi bangod owa kamo kasayod kon hin-uno mabalik ro inyong Ginuo. ⁴³ Paino-inoha tuo ninyo ra. Halimbawa abi nga sayod ku tagbaeay kon anong oras maabot ro manakaw, bukon abi it mapueaw gid imaw ag bantayan nana ro anang baeay agod indi ra hisueod ku manakaw? ⁴⁴ Ngani dapat man kamo nga mangin haom permi bangod ako nga Unga it Tawo hay maabot sa oras nga owa ninyo ginapaabuta.”

^f24:34 Sa Griniyego, ro bisaea nga gingamit dikara hay pwede nga ro kahueugan hay “mga tawo sa rayang tyempo” o “lahi it mga tawo”. Pero dikaraya hay bukon it “mga tawo sa rayang tyempo” ro kahueugan dahil nagkaeamatay eon ro mga tawo sa ratong tyempo tag ginhambae ni Jesus ra ugaling hay owa pa ra tanan nagkaeanabo.

^g24:39 Mabasa ra sa Gen 7:6-24.

^h24:40 Nagakahueugan siguro ra nga ro tumueuo hay bue-on agod magaiba imaw kay Jesus (I Tesalonica 4:17) ag ro bukon it tumueuo hay maaywan agod pinahan.

Ro mga Sueuguon it Dyos hay Dapat nga Matutum sa Paghimo ku Ginsalig Kanda

(Lu 12:41-48)

⁴⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Isipa ninyo kon pareho kamo it isaeang ka matutum ag maeam nga sueuguon nga ginbutang ku anang amo nga magdumaea ku iba pa nga mga sueuguon ag magpakaon kanda sa tamang oras. ⁴⁶ Bulahan gid-a ro sueuguon ngaron kon hiabutan imaw ku anang amo nga ginaobra ro ginbilin ngaron kana. ⁴⁷ Matuod rang ginahambae kinyo nga bangod masaligan ro sueuguon ngaron, kana isalig ku anang amo ro pagpatikang ku tanan nanang pagkabutang. ⁴⁸ Pero kon halimbawa abi nga ro isaeang ka sueuguon hay maeain ’t-a, ag maghambae imaw sa anang kaugalingon nga mabuhay pa’t-a mana mag-uli ro akong amo ⁴⁹ ag ana’t-ang pagbinakueon ro mga sueuguon ngato nga anang ginadumaeahan ag magkinaon’t-a imaw ag makig-inuman sa mga paeahilong. ⁵⁰ Maabot ’t-a rayon ro anang amo sa adlaw nga owa nana ginapaabuta ag sa oras nga owa man nana masayri. ⁵¹ Grabi gid nga pinaⁱ ro anang hisamitan sa anang amo ag itagbong dayon imaw kaibahan it ibang mga ipokrito sa lugar nga bagay gid kanda kon siin sige ro pagtinangis ag pagpinagot it mga tawo.”

Ro Istorya Parti sa Napueong ka Daeaga nga Nagabantay sa Pag-agi it Nobyo

25 ¹ Nagturo pa gid si Jesus. Hambae nana, “Ro mga naila nga matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos hay ikakompara sa napueong ka daeaga nga nagdaea it andang lampara ag nagsueang-sueang sa nobyo.^j ² Ro lima kanda hay maeam pero ro lima hay owa naggamit ku andang ueo. ³ Gindaea matuod nanda ro andang lampara pero owa sanda nagdaea it eana nga reserba. ⁴ Ro lima ma’t-a ngato nga maeam hay nagdaea pa gid it sueudlan nga puno it eana para sa andang lampara. ⁵ Nabuhayan ugaling ro nobyo it pag-abot ngani hadupilokan ro mga daeaga sa paghinueat. ⁶ Tag tungang gabii eon hay may nagsinggit, ‘Hara eon ro nobyo, nagapaeangop! Guwa eon kamo ag sueang-sueangon

ⁱSa Griniyego, raya hay “pihakon.”

^j25:1 Kaugalian sa andang lugar nga sa gabii ku ponsyon hay ginasueang ku nobyo ro anang nobya agod daehon sa ginaponsyonan. Nagamunot dayon kanda ro andang mga amigo ag amiga paadto sa ginaponsyonan nga may daea nga mga iwag.

imaw!’⁷ Habugtaw ro napueong ka daeaga ag andang ginkaayad ro andang lampara.⁸ Naghambae dayon ro lima nga owa nagdaea it reserba nga eana sa lima nandang kaibahan, ‘Taw-i man abi kami it eana. Nagakilo-kilo eo’t-a ro among lampara.’

⁹“Nagsabat ro lima, ‘Indi’t-a ron pwede ay indi makaigo katon tanan ro among eana ngara. Bakae lang kamo to.’¹⁰ Nagpanaw ro lima ngato agod magbakae it eana. Samtang nagabakae sanda hay nag-abot ro nobyo. Ro lima ngato nga haom hay nagmunot sa nobyo paadto sa ponsyon. Ag pagkasueod nanda hay ginsadhan ro pwertahan.¹¹ Pagkaangan-angan, nag-abot ro lima ngato nga nagbakae it eana. Nagtawag sanda sa may pwertahan, ‘Sir, pasudla man kami.’

¹²“Pero nagsabat ro nobyo, ‘Indi gid-a pwede ay owa’t-ang kakilaea kinyo!’”

¹³Naghambae dayon si Jesus sa anang mga sumueunod, “Ngani dapat gid nga haom kamo permi ay owa kamo kasayod kon hin-uno ako mabalik.”

Dapat Naton nga Gamiton it Mayad ro Ginatao Katon it Dyos

¹⁴Naghambae pa gid si Jesus, “Hara pa gid ro sangka paanggid nga istorya nga nagapaathag kon mauno dapat magkabuhi ro mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. May isaeang ka tawo nga nagpahaom nga mag-adto sa maeayong lugar. Bago imaw magpanaw hay ginpatawag nana ro anang mga sueuguon ag gintugyan kanda ro pagpatikang ku anang manggad.¹⁵ Gintugyanan nana it kwarta ro kada isaea suno sa andang ikasarang. Ro sambilog hay gintaw-an nana it limang ka talanton^k Ro sambilog hay gintaw-an nana it daywang ka talanton ag ro sambilog ma’t-a hay gintaw-an nana it sambilog. Pagkatapos hay nagpanaw imaw.¹⁶ Ro gintugyanan it limang talanton hay nagnegosyo eagi ag nakaginansya imaw it lima man.¹⁷ Makarato man ro gin-obra ku gintugyanan it daywang ka talanton ag nakaginansya man imaw it daywa.¹⁸ Pero ro gintugyanan ma’t-a ngato it sangka talanton hay ana’t-a nga gintago ro kwarta ngato ku ana nga amo. Ana rato nga gineubong.

¹⁹“Pagkataliwan it maeawig nga tyempo, nag-uli ro amo ku rondatong mga sueuguon. Pagbalik nana hay anang ginpatawag

^k25:15 Ro talanton hay isaea sa mga kwarta nga ginagamit kato it mga Romano. Ku ratong tyempo, ro sangka talanton hay katumbas it an-om nga libong pilo ku sang adlaw nga sweldo it sangka trabahador idto sa andang lugar.

rondatong mga sueuguon nga gintugyanan nana it kwarta ay gusto nanang masayran kon gin-alin nanda rato. ²⁰ Ro sueuguon nga gintugyanan it limang ka talanton hay nag-abot ag hambae nana, ‘Sir, nakaginansya ako it lima ka talanton sa lima ngato nga imong gintugyan kakon. Hara o.’

²¹ “Nagsabat ro amo, ‘Mayad ka gid ag masaligan nga sueuguon! Dahil masaligan ka sa pilang ka responsibilidad, tugyanan ko ikaw it mas abo pa gid. Nalipay gid ako kimo ngani mus, maselebrar kita.’

²² “Nag-abot man dayon ro sueuguon nga gintugyanan it daywang ka talanton. Hambae nana, ‘Sir, hara o, nakaginansya ako it daywa man sa ratong daywang ka talanton nga gintugyan mo kakon.’

²³ “Nagsabat ro amo, ‘Mayad ka gid ag masaligan nga sueuguon! Dahil masaligan ka sa pilang ka responsibilidad, tugyanan ko ikaw it mas abo pa gid. Nalipay gid ako kimo ngani mus, maselebrar kita.’

²⁴ “Nag-abot man ro sueuguon nga gintugyanan it sang ka talanton. Hambae nana, ‘Sir, sayod ako nga masyado ka nga tawo. Ginaani mo bisan bukon it imong tinamnam ag ginabuo mo ro owa mo pagkabudlayi. ²⁵ Nahadlok abi ako kimo ngani gineubong ko ro imong kwarta. Hara ro imong gintugyan ngato kakon, o.’

²⁶ “Nagsabat ro amo, ‘Maeain ag tamad ka nga sueuguon! Hasayran mo gali nga ginaani ko ro bukon it akon nga tinamnan ag ginabuo ko ro owa nakon pagkabudlayi, ²⁷ hay ham-an it owa mo pagdepositohan sa bangko ro akong kwarta agod pagbalik ko hay habuo ko pa kunta nga may tubo?’ ²⁸ Tapos, ginhambae nana ro iba nanang sueuguon, ‘Bue-a kana ro akong gintugyan ngato ag itao sa sueuguon nga may napueo eon nga ka talanton. ²⁹ Ro nagagamit it mayad ku gintugyan kana it Dyos hay tugyanan pa gid it abo pero ro owa nagagamit it mayad ku gintugyan kana it Dyos hay bawian it Dyos ku bisan sangkiri nga una kana. ³⁰ Ag raya ma’t-ang owa’t pueos nga sueuguon, habyan ninyo imaw sa kadueom-dueom nga lugar kon siin imaw mag-inueahab ag magpinagot.’

Ro Paghukom sa Katapusan

³¹ Naghambae pa gid si Jesus, “Kon magbalik eon ako nga Unga it Tawo nga may grabi nga kasilaw ag kaibahan ku tanan nga mga anghel hay magapungko dayon ako sa akon nga trono ag magahari nga may kadungganang nga indi matupungan. ³² Ag ro tanan nga mga tawo sa kalibutan hay pagatilipunon sa akon nga atubang. Pagkatapos, akon sanda nga paeainon ag grupuhon sa dawya pareho

it pagpaeain it manogbantay sa mga karnero ag sa mga kanding.

³³ Ro mga pareho it karnero hay ibutang nana sa anang tuo ag ro mga pareho it kanding hay ibutang man nana sa anang waea.

³⁴ Pagkatapos, bilang Hari hay hambaeon ko ro mga tawo sa akong may tuo, 'Maliya kamo nga mga ginpakamaayo ku akon nga Ama. Batona ninyo nga mga pinasahi nga sinakpan it Dyos ro inyong panublion nga gintigana kinyo halin pa ku pagtuga it kalibutan.

³⁵ Mabaton ninyo ron ay tag ginagutom ako hay ginpakaon ninyo ako. Tag ginauhaw ako, ginpainom ninyo ako ag tag pangayaw ako sa inyong lugar hay ginpasaka ninyo ako sa inyong baeay. ³⁶ Tag owa ako it ginaeambong, ginpaeambongan ninyo ako. Kat nagamasakit ako, gintatap ninyo ako ag tag idto ako sa prisuhan hay inyo man ako nga ginbisitahan.'

³⁷ "Pagkatapos, ro mga matarong hay magahambae kakon, 'Ginuo, kan-o ka namon hakita nga ginagutom ag ginpakaon ka namon? Kan-o ka namon hakita nga ginauhaw ag ginpainom ka namon?

³⁸ Kan-o ka man namon hakita nga sangka pangayaw sa among lugar ag ginpasaka ka namon sa among mga baeay ag kan-o ka namon ginpaeambongan ay owa ka it ginaeambong? ³⁹ Kan-o ka namon hakita nga nagamasakit ag gindipara ka namon? Ag kan-o ka hapriso ag ginbisitahan ka namon?'

⁴⁰ "Ag masabat dayon ako nga Hari, 'Ginahambae ko kinyo nga kon ginhimo ron ninyo sa bisan sambilog eang sa mga pinakakubos nga igmanghod nakon hay pareho man nga ginhimo ron ninyo kakon.'

⁴¹ "Tapos hay hambaeon ko tag mga ratong sa akong may waea, 'Halin kamo iya, mga ginsumpa it Dyos! Idto kamo sa lugar kon siin ro kaeayo hay nagadabdbab hasta sa owa it katapusan nga gintigana kay Satanas¹ ag sa anang mga anghel. ⁴² Pinahan kamo bangod tag ginagutom ako, owa gid ninyo ako pagpakan-a. Tag ginauhaw ako, owa gid ninyo ako pagpaimna. ⁴³ Tag pangayaw ako sa inyong lugar, owa ninyo ako pagpasakaa sa inyong baeay. Owa man ninyo ako pagpaeambongi tag owa ako it ginaeambong. Owa man ninyo ako pagdiparaha tag nagamasakit ako. Owa man ninyo ako pagbisitahi sa prisuhan tag hapriso ako.'

⁴⁴ "Masabat dayon sanda kakon, 'Ginuo, kan-o ka namon hakita nga ginagutom, o ginauhaw, o pangayaw sa among lugar, o owa it ginaeambong, o nagamasakit, o hapriso ag owa ka namon pagbuligi?'

¹25:41 Sa Griniyego, raya hay 'Dyablo'.

⁴⁵“Sabton ko dayon sanda, ‘Matuod rang ginahambae kinyo nga kada balibad ninyo kato nga magbulig sa bisan sambilog eang sa mga pinakakubos nga igmanghod nakon hay pareho man nga ako ro ginbalibaran ninyo.’

⁴⁶Ngani ratong nga mga bukon it matarong hay pahalidon sa akon nga atubang ag pinahan hasta sa owa it katapusan pero ro mga matarong hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan.”

Ro Plano nga Patyon si Jesus

(Mk 14:1-2; Lu 22:1-2; Jn 11:45-53)

26 ¹Pagkatapos ni Jesus it turo ku rayang mga butang, naghambae imaw sa anang mga sumueunod, ²“Sayod kamo nga daywang adlaw eon lang ag Pagtililipon eon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan^m. Dikato man ako nga Unga it Tawo hay pagadakpon ag itugyan sa mga magapaeansang kakon sa krus.”

³Ku rato man nga oras, ro mga pinuno it mga saserdote ag ro iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio hay nagtililipon sa palasyo ni Caifas nga pinakapinuno it tanan nga saserdote. ⁴Andang gin-istoryahan kon paalin nanda hidakop it patago si Jesus agod hipapatay imaw. ⁵Pero hambae man nanda, “Indi naton imaw pwedeng dakpon sa Pagtililipon ay basi magkagulo ro mga tawo.”

Ginbu-buan it Mahumot nga Banyos ro Ueo ni Jesus

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶Pilang adlawⁿ pa’t-a bago ro mga nagkaeanabo ngaron hay nag-adto anay sanday Jesus sa Betania. Tag idto sanda sa baeay ni Simon nga dating aruon ⁷hay may sangka bayi nga nag-abot tag nagakaon sanday Jesus. Ro bayi ngato hay may daea nga maeahaeon nga mahumot nga banyos. Ro suedlan it banyos ngato hay human sa bato nga alabastro kon tawgon. Nagpaeapit ro bayi kay Jesus ag ana dayon kara nga ginbu-bu ro banyos sa ueo ni Jesus. ⁸Pagkakita kara ku mga sumueunod ni Jesus hay naakig sanda sa bayi. Sinanda sa kada isaea, “Ham-an it gin-amulitan’t-a nana ron? ⁹Kon ginbaligya’t-a kunta ron hay abo’t-a ron nga kwarta^o nga ikatao sa mga pobre.”

^m26:2 Mabasa man ra Exo 12:1-14.

ⁿAp-at nga adlaw ra. Basaha sa Juan 12:1 ag ikumpara sa Mateo 26:2.

^oSa Markos 14:5, raya hay ‘sobra sa 300 ka denaryo’. Ro haega it sang denaryo hay sang adlaw nga sweldo it trabador ku ratong tyempo.

¹⁰ Pero sayod ni Jesus ro andang ginaistoryahan ngani naghambae imaw kanda, “Ham-an it ginasura’t-a ninyo imaw? Mayad ro ana ngarang gin-obra kakon. ¹¹ Ro mga pobre hay kaibahan ’t-a ninyo permi pero ako hay indi ninyo mangin kaibahan permi. ¹² Ginbu-buan nana ako it mahumot nga banyos agod pahaumon ro akon nga eawas sa akon nga eubong. ¹³ Matuod rang ginahambae kinyo nga bisan siin iwali sa bilog nga kalibutan ro Mayad nga Balita hay igasugid man ro gin-obra ku bayi ngara agod indi imaw malipatan.”

Nakigkunsabo si Judas sa mga Pinuno it mga Saserdote nga Traidoron si Jesus

(Mk 14:10-11; Lu 22:3-6)

¹⁴ Pagkatapos kara, si Judas Iscariote nga isaea sa dose ka sumueunod ni Jesus hay nag-adto sa mga pinuno it mga saserdote ¹⁵ ag naghambae, “Ano ro inyong isuhoe kakon kon buligan ko kamo nga madakop si Jesus?” Ginpahauman nanda si Judas it 30 bilog nga pilak.^p ¹⁶ Umpisa kato, nagbinantay si Judas it kahigayunan nga ikapadakop si Jesus kanda.

Ginpasayod ni Jesus nga si Judas ro Magatraidor Kana

(Mk 14:12-21; Lu 22:7-23, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷ Primero eon rato nga adlaw it Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagkaon it Tinapay nga Owa it Pangpaalsa.^q Ku adlaw ngaron, nagpaeapit kay Jesus ro anang mga sumueunod ag nangutana, “Siin mo gusto nga pahaumon namon ro tanan nga kinahangean nimo para sa aton nga ihapon makaron nga Pagdumdum ku Pagtaliwan?”

¹⁸ Nagsabat si Jesus, “Adto kamo sa baeay ku aton ngato nga kilaea idto sa syudad ag hambaeon imaw nga hambae maton ku amon nga maestro hay madali eon lang ro ana nga oras. Iya maton imaw sa inyo magakatipon kaibahan ku anang mga sumueunod sa Pagdumdum ku Pagtaliwan.” ¹⁹ Gintuman ku mga sumueunod ro bilin ni Jesus ag nagpahaom dayon sanda it andang ihapon para sa Pagdumdum ku Pagtaliwan.

^p26:15 Raya hay maisot gid nga kantidad. Suno sa Exodo 21:32, rato eang ro ibayad it tag-ana it turo nga baka kon ro anang baka hay makapatay paagi sa pagsungay.

^qRuyon ro adlaw nga nagapatay sanda it tiyo it karnero para sa ihapon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan. Mabasa ra sa Markos 14:12.

²⁰ Tag gabii eon, si Jesus ag ro anang doseng ka sumueunod hay nag-ihapon. ²¹ Samtang nagakaon sanda, naghambae si Jesus, “Matuod rang ginahambae kinyo nga sambilog kinyo ro magatraidor kakon.”

²² Nageain gid ro buot ku anang mga sumueunod ag nagpangutana ro kada isaea kanda kay Jesus, “Bukon ’t-a it ako, Ginuo, no?”

²³ Nagsabat si Jesus, “Ro magatraidor kakon hay isaea kinyo nga nagasawsaw ku anang tinapay sa maeukong nga akon man nga ginasawsawan.^r ²⁴ Magataliwan eon ako nga Unga it Tawo suno sa nasueat sa Sagrado nga Kasueatan. Pero makangingidlis gid ro matabo sa magatraidor kakon. Mas mayad pa nga owa eon lang imaw matawo sa rayang kalibutan.”

²⁵ Naghambae dayon si Judas, ro magatraidor kana, “Maestro, bukun ’t-a it ako, no?”

“Ikaw gid ’t-a,” sabat ni Jesus.

Ro Primero nga Ihapon nga Magapadumdum ku Kamatayon ni Jesus

(Mk 14:22-26; Lu 22:14-20; 1 Cor 11:23-26)

²⁶ Samtang nagakaon sanda, nagbuoe it tinapay si Jesus ag ginpasaeamatan ra nana sa Dyos. Ginpihak-pihak dayon nana rato ag gintao sa anang mga sumueunod. Naghambae imaw, “Raya ro akon nga eawas. Kan-a ninyo.”

²⁷ Nagbuoe dayon imaw it kopa nga may bino ag ginpasaeamatan man ra nana sa Dyos. Gintao dayon nana rato sa anang mga sumueunod ag naghambae, “Inom kamo tanan kara. ²⁸ Raya ro akon nga dugo nga magapalig-on ku kasugtanan^s nga ginhimo it Dyos sa tawo. Igauea ra para sa kapatawaran it mga saea ku abo nga mga tawo. ²⁹ Ginahambae ko kinyo nga halin makaron, indi gid ako mag-inom it makarayang bino hasta indi mag-abot ro oras nga kaibahan ko kamo pati ro tanan nga mga pinasahi nga sinakpan ku akon nga Ama ag bag-o eon ro tanan. ³⁰ Pagkatapos hay nagkanta sanda it pagdayaw sa Dyos ag nagpanaw dayon paadto sa Bukid it Olivo.

^rSa andang kultura, maeain gid kon halitan ku bisita ro tagbaeay nga nagbaton ag nagpakaon kana. Basaha sa Mga Salmo 41:9.

^s26:28 Sa iba nga daan nga kopya it Sagrado nga Kasueatan, raya hay ‘bag-o nga kasugtanan’.

Ginhambae Eagi ni Jesus nga Ipanghiwaea Imaw ni Pedro

(Mk 14:27-31; Lu 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Tag nagapanaw eon sanda, naghambae si Jesus sa anang mga sumueunod, “Makaron nga gabii, kamo tanan hay magatalikod kakon ag aywanan ninyo ako. Ruyon ro katumanan ku ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan nga,

‘Patyon ko ro manogbantay it karnero ag magakaealhit ro mga karnero.’^t

³² Pero pagkabanhaw kakon it Dyos hay mauna ako kinyo idto sa Galilea.”

³³ Naghambae dayon si Pedro kay Jesus, “Ginuo, indi ko ikaw pagtalikdan bisan talikdan ka nanda tanan.”

³⁴ Ginsabat imaw ni Jesus, “Pedro, matuod rang ginahambae kimo nga sa rayang gabii bago magpamaeo ro manok hay tatlong beses mo nga igapanghiwaea nga kilaea mo ako.”

³⁵ Pero nagsabat gihapon si Pedro, “Indi gid ron matabo, Ginuo! Bisan mamatay pa ako kaibahan nimo hay indi ko gid ikaw igpanghiwaea.” Imaw man ron ro ginhambae ku ibang mga sumueunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemani

(Mk 14:32-42; Lu 22:39-46)

³⁶ Pag-abot nanday Jesus sa lugar nga ginatawag nga Getsemani^u, naghambae imaw sa anang mga sumueunod, “Pungko eang anay kamo dikara ay mangamuyo pa ako idto sa unahan.” ³⁷ Gindaea nana sa unahan si Pedro ag ro daywang ka magmanghod nga mga unga ni Zebedeo. Nakabatyag dayon si Jesus it kasubo ag indi imaw himayang. ³⁸ Naghambae imaw kanda, “Matsa mamatay gid ako sa grabi nga kasubo. Iya eang kamo rikara. Ibhi ninyo ako nga magpueaw.” ³⁹ Nag-adto pa gid si Jesus sa ueuunahan ag naghapa ag nagpangamuyo. Hambae nana, “Ama ko, kon mahimo hay pataliwana lang kakon ro grabi nga kasakit nga akon nga aeatubadngon. Pero bukon it akon nga pagbuot ro dapat matuman kundi ro imo.”

⁴⁰ Nagbalik dayon si Jesus sa tatlo nanang ka sumueunod ag haabutan nana sanda nga nagakatueog. Ginpukaw nana sanda ag

^t26:31 Mabasa man ra sa Zacarias 13:7.

^u26:36 Ro Getsamani hay sa may ubos it Bukid it Olibo.

ginhambae nana si Pedro, “Indi eo’t-a kamo makaunong kakon ag makatakod nga magpueaw bisan sang oras eang ay? ⁴¹ Magbantay kamo ag magpangamuyo nga indi kamo matentar. Naila kunta kamo maghimo it tama pero ro inyong kinaiya bilang tawo hay indi kasarang nga maghimo karon.”

⁴² Bumalik eon man si Jesus sa ueuunahan ag nagpangamuyo it uman. Hambae nana, “Ama, kon indi pwede nga malikawan nakon ro grabi nga kasakit nga akon nga aeatubadngon hay ro imong pagbuot ro matuman.” ⁴³ Bumalik eon man imaw sa anang mga sumueunod ag haabutan nana nga nagakatueog gihapon sanda ay matsa gasuyop gid ro andang mga mata sa kadueuygon.

⁴⁴ Pumanaw eon man si Jesus sa may unahan ag nagpangamuyo it ikatlong beses. Makarato man gihapon ro anang ginpangamuyo.

⁴⁵ Tapos, nagbalik imaw sa anang mga sumueunod ag ginhambae sanda, “Gapinahuway ag gakinatueog gihapon kamo? Nag-abot eon ro oras nga ako nga Unga it Tawo hay ipadakop ag itugyan sa alima it mga makasasaea. ⁴⁶ Bangon eon kamo. Mapanaw eon kita. Hayra eon ro nagtraidor kakon.”

Gintraidor ag Gindakop si Jesus

(Mk 14:43-50; Lu 22:47-53; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Owa pa katapos it hambae si Jesus hay nag-abot si Judas nga isaea sa dose nana nga ka sumueunod. Kaibahan nana ro kaabo-abong mga tawo nga may mga daeang espada ag bakulo. Ro mga tawo ngato hay ginpaadto ku mga pinuno it mga saserdote ag ku iba pa mga manogdumaea it mga Judio. ⁴⁸ Ginhambae eagi ni Judas ro anang mga kaibahan kon paalin nanda makilaea ro andang daeakpon. Hambae nana, “Ro tawo nga akon nga haruan hay ruyon ro inyong dakpon.”

⁴⁹ Nagdiritso eagi si Judas kay Jesus ag naghambae, “Mayad-ayad nga gabii, Maestro.” Ag ana ra dayon nga ginharuan.

⁵⁰ Nagsabat si Jesus, “Obraha eon kon ano ring panaw iya, mig.” Pinaeapitan dayon ku mga kaibahan ni Judas si Jesus, dinakop ag pinuko.

⁵¹ Gumabot ku anang espada ro sambilog sa mga kaibahan ni Jesus ag linabo ro ulipon ku pinakapinuno it tanan nga saserdote. Nautas ro dueunggan ku ulipon ngato.

⁵² Ginhambae dayon ni Jesus ro nageabo ngato, “Tagban ro imong espada ngaron. Ro nagagamit it espada hay sa espada man mamatay.

⁵³ Owa ka baea kasayod nga kon magpangayo ako it bulig sa akon nga Ama hay makapadaea imaw it linibo nga mga anghel makaron eagi? ⁵⁴ Pero kon obrahon ko ron hay indi eon matuman ro nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga dapat matabo ro mga nagakaeatabo ngara.”

⁵⁵ Ginhambae dayon ni Jesus ro kaabo ngato nga mga tawo, “Ano ay? Matsa rebelde’t-a ako nga nagdaea pa kamo it espada ag bakulo sa pagdakop kakon. Adlaw-adlaw hay idto ako sa Templo nagalingkod ag nagaturo pero owa ninyo ako kato pagdakpa.

⁵⁶ Pero natabo ra tanan agod ro ginsueat it mga propeta sa Sagrado nga Kasueatan hay matuman.” Pagkahambae karon ni Jesus hay nagpaeagiw dayon tanan ro anang mga sumueunod ag inaywan imaw.

Gin-imbistigar si Jesus sa Atubang it Sanedrin

(Mk 14:53-65; Lu 22:54-55, 63-71)

⁵⁷ Gindaea si Jesus ku mga nagdakop kana idto sa baeay ni Caifas nga pinakapinuno it tanan nga saserdote kon siin nagtilipon ro mga maestro it Kasuguan ag ro iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio. ⁵⁸ Nagsunod man si Pedro pero idto imaw sa maeayo-eayo. Nagsueod man imaw sa lagwirta it baeay ag pumungko kaibahan it mga gwardya agod hisayran nana kon ano ro matabo.

⁵⁹ Nagtinguha ro mga pinuno it mga saserdote ag ro tanan nandang kaibahan sa Sanedrin nga makatipon it mato-mato nga ibedensya kuntra kay Jesus agod masentensyahan nanda imaw it kamatayon.

⁶⁰ Pero bisan abo ro nagtestigo kuntra kana hay owa gid sanda it ibedensya nga magamit agod masentensyahan imaw it kamatayon^v. Ku ulihi, may daywang ka tawo nga nagtindog ag nagtestigo.

⁶¹ Hambae nanda, “Naghambae ro tawo ngara nga waskon nana ro Templo it Dyos ag patindugon na man kuno it uman sa sueod it tatlong adlaw.”

⁶² Tumindog dayon ro pinakapinuno it tanan nga saserdote ag ginhambae si Jesus, “Owa ka gid baea it ikasabat sa ginaakusar ngaron kimo?”

⁶³ Pero naghinipos eang si Jesus. Ginhambae eon man imaw ku pinakapinuno it tanan nga saserdote, “Magsumpa ka sa ngaean it

^vOwa sanda it magamit nga ibedensya ay ro mga ginhinambae ku mga testigo ngato hay owa nagtaeabo. Basaha sa Markos 14:56.

buhi nga Dyos nga magasugid ka it matuod kon ikaw ro Unga it Dyos, ro Maneueuwas nga anang ginpromisa.”

⁶⁴ Nagsabat si Jesus, “Ako gid ma’t-a. Pero ginahambae ko kinyo nga sa ulihi hay hikita ninyo ako nga Unga it Tawo nga nagapungko sa tuo it Makagagahom nga Dyos. Ag hikita man ninyo ako sa daeaura sa akong pagbalik sa kalibutan.”

⁶⁵ Pagkabati karon ku pinakapinuno it tanan nga saserdote hay gin-gisi nana ro anang eambong sa anang kaakig. Naghambae dayon imaw, “Ginainsulto’t-a nana kara ro Dyos! Ham-an it mausoy pa abi kita it iba pang testigo ay habatian man ninyo nga ginatupungan eo’t-a nana ro Dyos? ⁶⁶ Ano ro inyong sentensya?”

Nagsabat ro bilog nga konseho, “Dapat gid imaw nga patyon!”

⁶⁷ Pagkatapos hay ginpil-an nanda si Jesus sa uyahon, gintapungoe ag gintueop. ⁶⁸ Sinanda pa, “Ikaw kuno ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos, tugmaha abi kon sin-o ro nagtueop kimo!”

Ginpanghiwaea ni Pedro nga Kilaea nana si Jesus

(Mk 14:66-72; Lu 22:54-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Tag idto pa si Pedro sa lagwirta nagapungko hay may nagpaeapit kana nga sangka bayi nga sueguon. Ginhambae nana si Pedro, “Kaibahan ka man ni Jesus nga tagaGalilea.”

⁷⁰ Pero nagbalibad ’t-a si Pedro sa atubang ku tanan nga mga tawo nga idto. Hambae nana, “Bukon a! Owa’t-ang kasayod ku imong ginahinambae ngaron.” ⁷¹ Tapos, naghalin imaw sa may aeagyan paguwa sa lagwirta. May sangka bayi pa gid nga nakakilaea kana. Ginhambae ku bayi ngato ro mga tawo idto, “Kaibahan man raya ngara ni Jesus nga tagaNazaret ngato.”

⁷² Nagbalibad eon man si Pedro. Hambae nana, “Sumpa man. Owa gid ako kakilaea ku tawo ngaron.”

⁷³ Maangan-angan hay nagpaeapit dayon ro mga nagaistambay idto ag ginhambae si Pedro, “Sigurado gid nga kaibahan ka man nanda ay sayod sa ing tono kon maghambae nga tagaGalilea ka.”

⁷⁴ Pero nagsabat si Pedro, “Sumpa ko man, bisan maldisyonon pa ako it Dyos, owa gid-ang kakilaea ku tawo ngaron.” Ag nagpamaeo dayon ro manok. ⁷⁵ Hadumduman dayon ni Pedro ro ginhambae ni Jesus nga “Bago magpamaeo ro manok hay ipanghiwaea mo it tatlong beses nga kilaea mo ako.” Gumuwa dayon sa lagwirta si Pedro ag nagtinangis it pwerti.

Ginpaatubang si Jesus kay Gobernador Pilato

(Mk 15:1-5; Lu 23:1-5; Jn 18:28-38)

27 ¹Agahon pa gid ku ruyon nga adlaw, nagtililipon eon man ag nagkaeasugot ro tanan nga mga pinuno it mga saserdote ag ro iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio kon paalin matuman ro andang sentensya nga kamatayon kay Jesus.^w ²Pagkatapos, ginpagapos nanda imaw ag ginpaatubang kay Pilato nga gobernador.

Ro Pagpakamatay ni Judas

(Mga Binuhatan 1:18-19)

³Pagkasayod ni Judas nga nagtraidor kay Jesus nga ginsentensyahan it kamatayon si Jesus hay nagnuoe imaw. Gin-uli nana ro 30 bilog nga pilak sa mga pinuno it mga saserdote ngato ag sa mga manogdumaea ngato it mga Judio. ⁴Hambae ni Judas, “Nagkasaea gid-ang bangod sa akong pagkatraidor hay ginsentensyahan it kamatayon ro sangka tawo nga owa it saea.”

Nagsabat sanda, “Ano ro among eabot? Bahala ka’t imo ron.” ⁵Hinaboy dayon ni Judas sa Templo ro kwarta ag pumanaw ag ginbitay ro anang kaugalingon.

⁶Ginpueot ku mga pinuno it mga saserdote ro kwarta ngato. Tapos sinanda, “Ginabawae ku aton nga Kasuguan nga itapoe ro kwarta ngara sa kwarta it Templo ay ginbayad ra sa pagpatay it tawo.” ⁷Gin-istoryahan nanda kon alinon ro kwarta ngato tapos hay nagkaeasugot sanda nga ibakae eon lang rato it eugta nga ana it sangka manog-obra it kueon agod obrahon nga sementeryo para sa mga bukon it Judio. ⁸Ngani ginatawag ro eugta ngato nga Eugta it Dugo hasta makaron dahil ginbakae rato it kabuhi it tawo. ⁹Sa anda ngato nga gin-obra hay natuman ro ginhambae ni Propeta Jeremias kato anay nga,

“Ginbuoe ku mga inapo ni Israel ro 30 bilog nga pilak nga andang ginbayad sa pagbakae kana ay rato ro anang haega suno kanda.

^w27:1 Owa abi sanda it otoridad nga ipatuman ro anda mismong sentensya nga kamatayon kay Jesus ay sakop sanda ku gobyerno it Roma. Mawron ngani nga dapat anay nanda nga daehon rato sa Romano nga gobernador ag imaw dayon ro gadesisyon kon ipatuman rato o indi. Mabasa ra sa Juan 18:28-31.

¹⁰ Ag ginbakae rato it eugta nga ana it sangka manog-obra it kueon suno sa bilin it GINUONG Dyos kakon.”^x

Gin-imbistigar ni Pilato si Jesus

(Mk 15:2-5; Lu 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Tag idto eon si Jesus nagatindog sa atubang ku gobernador nga si Pilato hay ginpangutana imaw ku gobernador, “Ikaw baea ro hari it mga Judio?”

“Tama ro imong hambae ngaron,” sabat ni Jesus.

¹² Gin-akusar dayon imaw ku mga pinuno it mga saserdote ag ku iba pa mga manogdumaea it mga Judio pero owa gid imaw magsabat.

¹³ Ngani ginhambae imaw ni Pilato, “Owa ka’t-ing kabati ku kaabo ngarang mga ginaakusar nanda kimo?” ¹⁴ Pero owa gid si Jesus nagsabat kana bisan sangka bisaea ngani hangawa gid it duro ro gobernador.

Ginsentensyahan si Jesus nga Ieansang sa Krus

(Mk 15:6-15; Lu 23:13-25; Jn 18:39-19.16)

¹⁵ Kada Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan Pyesta it Pagtaliwan hay nakaugalian eon ku gobernador nga buhian ro sangka priso nga gusto ku mga tawo nga pabuhian. ¹⁶ Hatabuan ma’t-a kato nga may sangka priso nga si Jesus Barrabas ro ngaean nga bantog gid bangod sa anang mga maeain nga ginaobra. ¹⁷ Ngani tag nagtililipon eon ro mga tawo hay ginpangutana sanda ni Pilato, “Sin-o ro inyong gusto nga buhian nakon? Si Jesus Barrabas o si Jesus nga ginatawag nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos?”

¹⁸ Ginpangutana ron ni Pilato ay sayod nana nga ginpaatubang kana ku mga pinuno it mga saserdote si Jesus bangod nahisa sanda kay Jesus.

¹⁹ Tag nagalingkod eon si Pilato sa anang lingkuran kon imaw hay gahusgar, ginpahambaean imaw ku anang asawa nga ayaw mana pagpasilabti ro tawo ngaron nga matarong bangod gindamgo ko ron mana imaw kaina eang ag ginhadlukan gid ako sa akon ngato nga damgo.

²⁰ Ro mga pinuno it mga saserdote ag ro iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio ma’t-a hay ginkumbinsi ro mga tawo nga pabuhian si Barrabas ag ipapatay si Jesus. ²¹ Ginpangutana it

^x27:10 Mabasa man ra sa Zacarias 11:12-13 ag Jeremias 32:6-9.

uman ni Pilato ro mga tawo, “Sin-o sa daywa ngara ro gusto ninyo nga buhian ko?”

“Si Barrabas,” ro andang sabat.

²² “Hay alinon ko si Jesus nga ginatawag nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos?” pangutana kanda ni Pilato.

“Ieansang imaw sa krus,” sabat nanda tanan.

²³ Pinangutana eon man sanda ni Pilato, “Ham-an? Ano ro anang saea?”

Pero mas kapin nga nagsininggit pa gid ro mga tawo, “Ieansang imaw sa krus!”

²⁴ Hapan-uhan ni Pilato nga owa eon imaw it mahimo ag basi magkagulo pa, ngani nagbuoe imaw it tubi ag nagpalibanaw sa atubang ku dagaya ngato nga mga tawo. Tapos naghambae imaw, “Owa ako it saeabton sa kamatayon ku tawo ngara. Kamo kara ro may saeabton.”

²⁵ Nagsinggit ro mga tawo, “Kami ag ro among mga inapo ro manabat ku anang kamatayon!” ²⁶ Ginpabuhian dayon ni Pilato si Barrabas pero ana nga ginpalatigo si Jesus. Ana dayon nga gintugyan si Jesus sa anang mga soldado agod ieansang sa krus.

Gin-intrimis si Jesus it mga Soldado

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

²⁷ Gindaea dayon si Jesus ku mga soldado sa sueod ku andang baraks nga kon siin hay may daeayunan ro gobernador. Ginpatipon dayon nanda ro andang mga kaibahan sa bilog nga batalyon.

²⁸ Gin-ubahan nanda it eambong si Jesus ag ginbutangan it puea nga kapa^z ²⁹ Nagbuoe dayon sanda it baeagon nga siiton ag gin-obra nanda rato nga korona ag anda dayon nga gintungtung sa ay Jesus nga ueo. Ginpabuyot nanda imaw sa anang tuo nga alima it kahoy nga pareho mana it setro it hari. Ag nageuhod-euhod sanda kana nga may pag-intrimis ag sinanda, “Mabuhay ro hari it mga Judio!”

³⁰ Anda imaw nga ginpinil-an ag ginbuoe nanda ratong kahoy nga ginpabuytan nanda kana ag ginbinunae nanda rato sa anang ueo.

³¹ Pagkatapos nanda it pag-intrimis kay Jesus hay anda nga ginpaeos ratong puea nga kapa ag ginsuksok kana it uman ro anang eambong. Anda dayon imaw nga gindaea agod ieansang sa krus.

^y27:27 Sa Griniyego, raya nga bisaea hay nagakahueugan nga 600 nga ka soldado.

^zRo puea hay kolor ku eambong it hari.

Gineansang si Jesus sa Krus

(Mk 15:21-32; Lu 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Tag nagapaguwa eon sanda sa syudad hay may hasubeang sanda nga tawo nga si Simon^a ro ngaean nga tagaCirene. Ginpilit imaw ku mga soldado nga pas-anon ro ay Jesus nga krus. ³³ Pag-abot nanda sa lugar nga ginatawag nga Golgota nga ro kahueugan hay “Lugar it Bungo”^b ³⁴ hay ginapainom kunta nanda si Jesus it bino nga may halo nga apdo pero pagkasamit kato ni Jesus hay owa imaw kato naila mag-inom. ³⁵ Anda dayon imaw nga gineansang sa krus ag pagkatapos hay nagpagabot-gabot sanda kon ano sa anang suksuk ro hiadto kanyo. ³⁶ Pagkatapos, pumungko sanda ag ginbinantayan si Jesus.

³⁷ May anda nga ginbutang nga karatula sa may ibabaw ku ueo ni Jesus. Ro nakasueat rikato hay ro ginaakusar kana nga “Raya si Jesus nga hari it mga Judio.” ³⁸ May daywang ka manakaw nga gineansang man kadungan ni Jesus. Ro krus ku isaea hay sa ay Jesus nga waea ag ro ana ku sambilog hay sa ay Jesus nga tuo.

³⁹ Ro mga nagaagi hay nagainsulto kay Jesus. Nagalingo-lingo man sanda ku andang ueo ⁴⁰ ag hambae nanda kana, “Sinimo gid, gub-on mo ro Templo it Dyos ag patindugon mo man dayon sa sueod it tatlong adlaw. Kon matuod nga unga ka it Dyos, euwasa ro imong kaugalingon! Panaog rikaron sa krus!”

⁴¹ Gin-inintrimis man imaw ku mga pinuno it mga saserdote, mga maestro it Kasuguan pati ku iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio. ⁴² Naghinambae sanda, “Gineuwas nana ro iba pero indi nana maeuwas ro anang kaugalingon. Nano man nga haria it Israel ra! Dapat manaog imaw makaron sa krus. Basi eon lang mapati kita kana.” ⁴³ Nagasalig kuno imaw sa Dyos ag ginaako pa nana nga Unga imaw it Dyos. Ngani kon matuod imaw nga palangga it Dyos hay

^a27:32 Sa Markos 15:21 hay mabasa nga si Simon hay ama ni Rufus. Halin pa kato hay ginapatihan nga ro ginsueatan ni Markos ku Mayad nga Balita hay ro mga Kristyano sa Roma. Mabasa sa Mga TagaRoma 16:13 nga ginkumusta ni Pablo si Rufus ag ro anang ina nga nangin matsa ina eon man ni Pablo. Si Rufus siguro ro Rufus nga ginsambit sa Markos 15:21. Ngani si Simon siguro ngara hay nangin tumueuo pagkatapos nga ginpas-an nana ro krus ni Jesus.

^b27:33 Ro ginapatungdan kara hay ro bukid-bukid nga ro korte hay bungo.

^cBisan nanaog si Jesus sa krus hay indi man gihapon sanda magpati kana. Hakita man nanda ro mga milagro nga anang gin-obra pero owa gihapon sanda magpati kana ag bisan pa tag nabanhaw eon imaw.

dapat nga tabangan imaw it Dyos makaron.” ⁴⁴ Makaruyon man ro pag-insulto kay Jesus ku mga manakaw nga gineansang kaibahan nana.

Namatay si Jesus

(Mk 15:33-41; Lu 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Tag alas dose eon, nagdueom ro andang bilog nga nasyon^d hasta it alas tres it hapon. ⁴⁶ Tag mga alas tres eon, nagsinggit si Jesus, “Eli, Eli, lama sabachthani?” Ro kahueugan kato hay ‘Dyos ko, Dyos ko, ham-an it ginpabay-an mo ako?’^e

⁴⁷ Pagkabati kara ku ibang nagatilindog idto, sinanda, “Nagapatabang imaw kay Elias.” ⁴⁸ May nagbuoe it dali-dali it espongha ag ana rato nga gintum-oy sa maaslom nga bino ag ginhigot sa punta it matsa tigbaw ag ginpaduot sa ba-ba ni Jesus agod makasupsup imaw.^f ⁴⁹ Pero naghambae ro iba, “Anay, tan-awon ta abi kon maabot matuod si Elias agod euwason imaw.” ⁵⁰ Suminggit it uman si Jesus it mabaskog ag gintugyan dayon sa Dyos ro anang espirito.

⁵¹ Gulpi eang nga nagisi ro madamoe nga kurtina^g sa Templo, halin sa ibabaw paidaeom. Naglinog ag nagkaeapihak ro kadalipian. ⁵² Nagbueukas ro mga eueubngan ag abo nga mga katawhan it Dyos nga nagkaeamatay kato pa hay nagkaeabanhaw. ⁵³ Nagguwa sanda sa andang mga eueubngan ag pagkabanhaw ni Jesus hay nag-adto sanda sa sagrado nga syudad^h ag dagaya nga mga tawo ro nakakita kanda.

⁵⁴ Ro kapitan ag ro anang mga soldado nga nagabantay kay Jesus hay nakabatyag ku linog ag nakakita ku ibang mga nagkaeatabo ag kinuebaan gid sanda. Hambae nanda, “Matuod gid-a nga raya ro Unga it Dyos!” ⁵⁵ Idto sa maeayo-eayo hay may mga bayi nga nagapinamantaw. Sanda rato hay mga sumueunod ni Jesus nga nagsueunod kana halin sa Galilea ag nag-asikaso man anay sa anang mga kinahangean. ⁵⁶ Kaibahan ku mga bayi ngato sanday Maria

^dRo kahueugan man kara sa Griniyego hay ‘bilog nga kalibutan.’

^eMabasa ra sa Salmo 22:1.

^f27:48 Mabasa ra sa Salmo 69:21.

^g27:51 Raya ro kurtina nga nagaueot sa Sagrado nga Lugar ag sa Pinakasagrado nga Lugar. Mabasa ra sa Exo 26:31-33, 36:35, 2 Chron 3:14.

^hRaya hay ro syudad it Jerusalem.

Magdalena, Maria nga nanay nanday Santiago ag Jose, ag ro asawa ni Zebedeo.

Gineubong si Jesus

(Mk 15:42-47; Lu 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷ Tag salikaeom eon hay nag-abot ro sangka tawo nga si Jose nga tagaArimatea. Manggaranon rato imaw nga tawo ag sumueunod man ni Jesus. ⁵⁸ Nag-adto imaw kay Pilato ag ginhinyo nga itao kana ro eawas ni Jesus. Ag nagsugo si Pilato nga itao rato kana. ⁵⁹ Ngani ginbuoe nana ro eawas ni Jesus ag ginputos it bag-o ag maeahaeon nga tela. ⁶⁰ Ginbutang dayon rato ni Jose sa eueubngan nga anang bag-ong pasinsil sa dalipi nga anang ginpaobra para sa anang kaugalingon. Pagkatapos hay ana dayon nga ginpalignan it mabahoe nga bato ro pwertahan kato agod sadhan ag pumanaw dayon imaw. ⁶¹ Idto man si Maria Magdalena ag ro sambilog pa gid nga Maria sa tungod it eueubngan nga nagalingkod.

Ginpagwardyahan ro Eueubngan ni Jesus

⁶² Kat gineubong si Jesus hay adlaw nga ginatawag nga Adlaw it Pagpahaom para sa Adlaw it Inogpahuway. Pagkaaga karon, ro mga pinuno it mga saserdote ag ro mga Pariseo hay nag-adto kay Pilato. ⁶³ Hambae nanda, “Sir, hadumduman namon nga naghambae ro manogpataeang ngato tag buhi pa imaw nga mabanhaw kuno imaw sa ikatlong adlaw. ⁶⁴ Ngani gapangabay kunta kami kimo nga imong pagwardyahan ro anang eueubngan sa sueod it tatlong adlaw ay basi kon takawon ku anang mga sumueunod ro anang eawas ag hambaeon dayon nanda sa mga tawo nga nabanhaw imaw. Kon matabo ron hay mas grabi pa gid nga pagpataeang ro andang obrahon kaysa sa ay Jesus ngato nga pagpinuril nga imaw kuno ro Kristo nga ginpromisa it Dyos.”

⁶⁵ Nagsabat si Pilato, “Sige, pagdaea kamo it mga soldado idto sa anang eueubngan ag pabantayi gid rato it mayad.” ⁶⁶ Ngani nagpanaw sanda idto ag ginselyohan ro bato nga ginsara sa eueubngan agod hisayran nanda kon ginhueag ro bato ngato o owa. Tapos inaywanan nanda idto ro mga soldado agod magbantay.

Ro Pagkabanhaw ni Jesus

(Mk 16:1-8; Lu 24:1-12; Jn 20:1-10)

28¹ Pagkataliwan ku Adlaw it Inogpahuway, tag nagabanaag pa eang ku adlaw it Dominggo, nagpanaw si Maria Magdalena ag ro sambilog pa gid nga Maria agod tan-awon ro eueubngan ni Jesus.² Gulpi eang dayon nga naglinog it mabaskog dahil may nagpanaog nga anghel it Ginuo halin sa eangit. Ana nga ginpaligid ro bato nga sara ku eueubngan ag ana dayon nga ginpungkuan rato.³ Kasilaw-silaw gid imaw parehas it kilat ag ro anang eambong hay kaputi-puti.⁴ Hinadlukan gid it duro ro mga gwardya pagkakita nanda sa anghel ngani nagkueurog sanda ag nagkaealipong.

⁵ Ginhambaean ku anghel ro mga bayi ngato, “Ayaw kamo mahadlok. Sayod ko nga ginausoy ninyo si Jesus nga gineansang sa krus.⁶ Owa imaw iya ay nabanhaw eo’t-a imaw pareho sa anang ginhambae kinyo. Maliya kamo, tan-awa ninyo ro ginbutangan kana.⁷ Tapos, panaw eagi kamo ag sugiran ro anang mga sumueunod nga nabanhaw maton si Jesus ag mauna imaw sa Galilea. Idto ninyo imaw makita. Haron ha, ginhambae ko eon ron kinyo.”

⁸ Humalin sanda it dali-dali sa eueubngan nga nakuebaan pero nalipay man it duro. Dumaeagan sanda agod sugiran ro mga sumueunod ni Jesus.⁹ Tag nagadaeagan sanda hay haron man, nagapasubeang man kanda si Jesus ag sinana kanda, “Kumusta eon kamo?” Nagpaeapit dayon kana ro mga bayi ngato, nageuhod sa pagsimba kana ag nagbuyot sa anang siki.

¹⁰ Naghambae kanda si Jesus, “Ayaw kamo mahadlok. Adtuni ninyo ro akong mga kaigmanghuranⁱ ag hambaeon nga mag-adto sa Galilea ag hikita nanda ako idto.”

Ginsuhuean ro mga Gwardya nga Magpinuril

¹¹ Tag nagapanaw eon ro mga bayi, bumalik man sa syudad ro iba ku mga gwardya sa eueubngan ag ginsugid sa mga pinuno it mga saserdote ro tanan nga natabo.¹² Nagtilipon dayon ro mga pinuno it mga saserdote ag ro iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio ag gin-istoryahan kon ano ro andang obrahon. And nga gintaw-an it mabahoe nga kantidad ro mga gwardya ngato¹³ ag ginhambaean, “Ihambae ninyo sa mga tawo nga kabii maton tag nagakatueog kami

ⁱGinabilang gihapon ni Jesus nga mga igmanghod ro anang mga sumueunod bisan anda imaw nga gin-aywanan tag gindakop imaw ag gineansang sa krus.

hay gintakaw ku mga sumueunod ni Jesus ro anang eawas. ¹⁴ Ayaw kamo mahawag bisan makaabot sa gobernador ro inyong istorya ngaron ay kami ro bahala nga magkumbinsi kana nga indi kamo pagpinahan.” ¹⁵ Ginbaton ku mga gwardya ro kwarta ag gintuman ro sugo kanda. Ngani hasta makaron, ruyon ro ginapabantog ku mga Judio.

**Ro Katapusan nga Pagpakita ni Jesus sa Anang
mga Sumueunod ag ro Anang Mga Bilin Kanda**

(Mk 16:14-18; Lu 24:36-49; Mga Binuhatan 1:3-8)

¹⁶ Ro onseng ka sumueunod ni Jesus hay nag-adto sa Galilea sa bukid nga kon siin ginpaadto sanda ni Jesus. ¹⁷ Ag pagkakita nanda kay Jesus hay naghapa sanda sa pagsimba kana pero nagduda pa ro iba kanda kon si Jesus gid matuod rato. ¹⁸ Nagpaeapit si Jesus kanda ag naghambae, “Gintao eon kakon ro otoridad nga maghari sa tanan sa eangit ag sa kalibutan. ¹⁹ Ngani, panaw kamo ag tur-an ro mga katawhan sa bilog nga kalibutan kon paalin sanda magsunod kakon bilang akong mga sumueunod. Bawtismohi sanda sa ngaean it Ama, Unga ag Espirito Santo. ²⁰ Tud-i sanda nga tumanon ro tanan nga ginsugo ko kinyo. Ginapasalig ko kamo nga ibhan ko gid kamo permi hasta sa katapusan it kalibutan.”